

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZDRAVOTNĚ SOCIÁLNÍ FAKULTA

Řešení diváckého násilí složkami IZS
Diplomová práce

Autor : Bc. Jana Lohonková
Vedoucí práce : Mgr. Petra Adamová

V Českých Budějovicích 16. srpna 2010

ABSTRACT

Addressing spectator violence by the IRS units

Spectator violence is currently a widely discussed topic. It is linked, in a sense with almost every sport, but the subconscious came mainly in connection with football matches. The emergence of this phenomenon is attributed to England where it most likely originated and spread throughout the world hand in hand with football. At present, there are more and more football matches that are assessed as being at risk. This is due to the behaviour of fans of individual clubs whose main priority is not supporting the players but making themselves visible through violent behaviour.

The objective of this thesis is to summarize the development of spectator violence in England and the Czech Republic through the analysis of newspaper articles, professional literature and documents. Furthermore, it is intended to illustrate the severity of this phenomenon using specific cases highlight as well as the need for an effective solution to this phenomenon. This thesis tries to compare the legislation, measures and procedures adopted in England with current legislation and procedures to address this issue in the Czech Republic. Based on a research conducted in the form of questionnaires that were channelled into the ranks of the Police of the Czech Republic, the thesis points to the fact that football hooliganism has escalated into something more than just enthusiastic support of football teams. It is therefore necessary to adopt measures to eliminate this phenomenon. The thesis also considers the possibility that not all the measures, dealing with this issue very strictly, which are proposed by European documents and adopted in Britain would be well received in the Czech Republic.

Prohlášení :

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „*Řešení diváckého násilí složkami IZS*“ vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to - v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Zdravotně sociální fakultou - elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 16. srpna 2010

.....
Jana Lohonková

Poděkování :

Touto cestou bych chtěla vyjádřit poděkování paní Mgr. Petře Adamové za pomoc a podnětné návrhy při vypracování této práce.

OBSAH

Úvod	7
1. SOUČASNÝ STAV DANÉ PROBLEMATIKY	9
1.1 Vymezení pojmů spjatých s diváckým násilím.....	9
1.1.1 Divácké násilí.....	9
1.1.2 Fotbalový divák.....	10
1.1.3 Fotbalový fanoušek	10
1.1.4 Fotbaloví chuligáni	10
1.1.5 Fotbalové chuligánství, jeho formy a rozčlenění.....	11
1.1.6 Formy a způsoby chuligánského jednání	11
1.1.7 Příčiny fotbalového chuligánství	15
1.1.8 Podmínky začlenění jedince do skupiny a jeho vývoj.....	17
1.1.9 Dav, vlastnosti jedince v davu.....	18
1.1.10 Psychologické jevy sportovních diváků a hromadného chování	20
1.2 Divácké násilí, jeho vývoj v Anglii a České republice	21
1.2.1 Vývoj diváckého násilí v Anglii.....	22
1.2.1.1 Subkultury fotbalových chuligánů, jejich popis a chování	25
1.2.1.2 Vliv médií na vývoj chuligánství.....	28
1.2.1.3 Chuligánství, opatření, represe	28
1.2.2 Vývoj diváckého násilí v České republice	32
1.2.2.1 Pre-chuligánská etapa neorganizovaného fotbalového násilí, výtržností a vandalismu	33
1.2.2.2 Etapa moderního fotbalového chuligánství organizovaných gangů	35
1.3 Legislativa Anglie a České republiky	37
1.3.1 Anglie	38
1.3.1.1 The Sporting Events /Control of Alcohol Act 1985	39
1.3.1.2 Public Order Act 1986.....	40
1.3.1.3 The Football Spectators Act 1989	40
1.3.1.4 Crime and Disorder Act 1991	40
1.3.1.5 The Football Offences Act 1991	41
1.3.1.6 Criminal Justice and Public Order Act 1994	41
1.3.1.7 Police Act 1996.....	42
1.3.1.8 The Football Disorder Act 2000.....	43
1.3.1.9 Violent Crime Reduction Act 2006	44
1.3.2 Legislativa České republiky, instituce a stávající zákonná řešení.....	44
1.3.2.1 Obce a města	45
1.3.2.2 Policie České republiky	46
1.3.2.3 Dohoda mezi Českomoravským fotbalovým svazem a Policií České republiky	47
2. CÍLE A HYPOTÉZY	49
2.1 Cíle práce	49
2.2 Hypotézy	49
3. METODIKA.....	50

3.1 Metodický postup.....	50
3.1.1 Metodický postup při zpracování praktické části.....	50
4. VÝSLEDKY.....	52
4.1 Charakteristika souboru dotazníkového průzkumu	52
4.2. Výsledky průzkumu u jednotlivých odpovědí.....	52
4.3 Současné postupy při řešení diváckého násilí.....	73
5. DISKUSE.....	76
6. ZÁVĚR	87
7. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	88
8. KLÍČOVÁ SLOVA.....	91
9. PŘÍLOHY	92

Úvod

Divácké násilí, pojem v současné době tolik diskutovaný, zejména ve spojitosti s fotbalovými zápasy. Avšak nejedná se o fenomén, který by byl nový a týkal se jen naší „moderní“ společnosti, je to fenomén starý tisíce let. Každé soupeření, sportovní utkání, ať to byly různé hry, závody vozatajů, nebo gladiátorské zápasy v Římě měly své obecnstvo a to mělo svého oblíbence, kterému fandilo. V Římě, při gladiátorských zápasech, to byl dav, obecnstvo, tedy diváci, kteří rozhodovali o tom, zda bude gladiátor žít, či zemře. Jev, který je v současné době zván „divácké násilí“, se vyvíjel postupně tak, jak se vyvíjelo lidstvo samo. Stříдалa se období klidného sledování a prožívání s obdobími, kdy klid vystřídala bouřlivost a neuspořádanost podle toho, jaké byly vztahy mezi lidmi, dění ve společnosti nebo politická situace. Pokud se ve společnosti vyskytl problém a nestabilita, přenesly se tyto jevy i do sportovního utkání a vyústily projevem obecné úzkosti či dokonce agresivity. V současné době je divácké násilí spojováno převážně s fotbalovými zápasy, z čehož vyplývá i další název tohoto fenoménu, kterým je fotbalové chuligánství, zvané taktéž hooligans nebo rowdies. Příznivcům fotbalového chuligánství, neboli takzvaným fanouškům fotbalových klubů, nejde o to podporovat svůj fotbalový tým k větším sportovním výkonům, ale jde jim převážně o zviditelnění sebe samých a o záměrné vyvolání potyček s fanoušky soupeřícího týmu, mnohdy za každou cenu. K těmto projevům nedochází jen na fotbalových stadionech, ale i mimo ně v ulicích měst, na nádražích a v dopravních prostředcích. Lidé, kteří se jdou na stadiony jen podívat na hru, jsou obtěžováni vulgarismy a násilným chováním chuligánů, mnohdy jsou i napadáni jen kvůli jejich příslušnosti k určitému klubu. Toto téma jsem si zvolila, abych nastínila závažnost problému diváckého násilí a poukázala na fakt, že tento problém v České republice existuje a nelze jej přehlížet. Prostřednictvím této práce bych chtěla upozornit na skutečnost, že snaha o efektivní řešení tohoto problému zde existuje a jsou činěna opatření, která by mohla být efektivní, avšak tato se ne vždy setkávají s pochopením veřejnosti.

Cílem práce je poukázat na fenomén diváckého násilí jako na společenský problém, kterým je potřeba se zabývat a efektivně ho řešit. V této práci budou použity

i praktické příklady, na kterých bude ukázáno, že je třeba tento problém řešit komplexně, a to vzájemnou spoluprací Českomoravského fotbalového svazu a jednotlivých fotbalových klubů s Policií ČR a orgány státní správy a soudy. V úvahu bude vzata i možnost nutné změny některých zákonů. Při této spolupráci by bylo vhodné převzít zkušenosti z jiných zemí, zejména z Anglie, kde legislativa spojená s problematikou diváckého násilí je na vyšší úrovni a ověřená dlouholetou praxí.

1. SOUČASNÝ STAV DANÉ PROBLEMATIKY

1.1 Vymezení pojmů spjatých s diváckým násilím

1.1.1 *Divácké násilí*

Jak už samotný název vypovídá, jedná se o násilí páchané diváky při sportovních zápasech nebo při kulturních či hudebních akcích. Obecně je tento pojem spojován s výtržnostmi páchanými ve spojitosti s fotbalovými zápasy. Divácké násilí má různou podobu. Od nemístných urážek, nadávek a vulgarizmů ze strany diváků na stranu hráčů jednotlivých soupeřících týmů, nebo vzájemné slovní napadání mezi fanoušky soupeřících týmů, přes vyhazování předmětů na hrací plochu a devastaci a zapalování vybavení stadionů, po násilná střetnutí hord fanoušků soupeřících týmů, která jsou mnohdy předem domluvená.

V České republice je fenomén zvaný divácké násilí v současné době velmi rozšířeným jevem a taktéž diskutovaným tématem. Přibývá zápasů, které jsou vyhodnocovány jako rizikové, což znamená, že fanouškové týmů, které se v zápase utkají, jsou problémoví a lze s velkou pravděpodobností předpokládat střety jak na stadionu během zápasu, tak mimo stadiony a to před i po samotném zápase.

Není vždy lehké rozlišit fanouška od fotbalového chuligána. Způsoby fandění se odlišují v závislosti na zemích a kultuře. Fanouškové jsou organizováni jednotlivými kluby nebo svazy, avšak to není zárukou, že se fandění nezvrhne v násilnosti. Účast diváka na fotbalovém utkání není podmíněno členstvím v klubu nebo svazu. Kdokoliv se může jako divák utkání zúčastnit. Obecně platí, že z diváka sportovního utkání se může stát fanoušek (například konkrétního klubu), z fanouška se může stát chuligán, ale těžko se může z chuligána stát jen pouhý divák⁽²⁾.

1.1.2 Fotbalový divák ^(22, 29)

Je pasivní pozorovatel hry, který není ovlivněn rivalitou týmů a má neutrální pohled na utkání. Není spjat s klubem, tak jeho hodnocení hry je objektivní. Na hru shlíží jako na divadelní představení a zajímá ho výsledek. Zajímá se i o jiné sporty.

1.1.3 Fotbalový fanoušek ^(22, 29)

Je vázán na klub, mnohdy na konkrétního hráče a svou příslušnost ke klubu prezentuje svým oblečením. Má silný prožitek úspěchu a neúspěchu svého týmu a vyžaduje výhru. Jeho zájem je soustředěn zpravidla jen na jeden sport, zpravidla fotbal. Dochází u něho k personifikaci kdy „MY“ znamená fanoušci klubu, „ONI“ fanoušci jiných klubů. Nosí barvy svého klubu, mnohdy je řádným členem konkrétního klubu.

1.1.4 Fotbaloví chuligáni ^(22, 29)

Známí hlavně anglickými názvy hooligans a dále také hools, rowdies či ultras. Jedná se většinou o mladé militantně orientované jedince, kteří se sdružují ve skupinách. Skupiny jsou uspořádány hierarchicky, mají více či méně významné členy, kterým velí vůdce. Svou příslušnost často nevyjadřují klubům, ale svým skupinám prostřednictvím oblečení a doplňků konkrétních oblíbených značek, jako jsou například těžké boty s kovovou špičkou zn. Steel, Gladiátor, dr. Martens. Z oblečení pak jsou pro tyto skupiny typické tzv. bombery, dříve letecké bundy, oranžové uvnitř, černé zvenku, a často také armádní kalhoty. Postupem času těžké boty byly vystřídány lehkými značkovými teniskami a to z důvodu, že lehké tenisky jsou pro pohyb praktičtější než těžké boty. Svou příslušnost ke skupině vyjadřují také vlajkami s motivy nebo znaky, které jsou pro tu konkrétní skupinu typické.

Svou skupinu reprezentují v časopisech zvaných fanziny, na webových stránkách prostřednictvím chuligánských graffiti nebo textů hudebních skupin převážně

skinheadských a punkových. Cílem účasti skupiny na fotbalovém utkání je vyvolat konflikt či bitku s jinými skupinami soupeřova týmu. Jednotlivé skupiny (party, tlupy) mají i své vlastní názvy a některé z nich jsou velmi dobře organizované. Jejich společné ideje a z těchto vycházející jednání, jsou založené nejen na klubovém rivalství, ale mají i politické, náboženské, regionální či sociální motivy a s přibývajícím výskytem mezinárodních hráčů se vyskytují i motivy národnostní a rasové.

Příprava na povzbuzování a násilné střety probíhají mnohdy organizovaně a mají až formu rituálu. Taktéž přijímání do skupiny (gangu) nebo nakládání s trofejemi, věcmi ukořistěnými soupeřovu týmu probíhá formou určitého rituálu.

1.1.5 Fotbalové chuligánství, jeho formy a rozčlenění ^(22, 29)

Pojem *chuligán* pochází ze slova hooligan a má kořeny v Anglii. Toto slovo vzniklo v 19. století v Londýně a bylo odvozeno od irské rodiny jménem Hooligan, která se přistěhovala do londýnské části East End a svým asociálním chováním terorizovala společnost. Označení chuligán není jen označení pro fotbalového výtržníka, ale také pro agresivní chování jedince páchajícího nějakou výtržnost.

Rozčlenit fotbalové chuligánství lze podle různých kritérií, podle způsobu chuligánského jednání, terčů chuligánských útoků, sociálních rolí chuligánů, politizací gangů, věku a další.

1.1.6 Formy a způsoby chuligánského jednání ⁽²⁰⁾

Nejčastějšími formami fotbalového chuligánství jako způsob chuligánského jednání jsou:

1) na stadionech:

- vniknutí na hrací plochu,
- házení předmětů na hrací plochu,
- házení předmětů na aktéry hry,
- výtržnosti – potyčky s policií, pořadatelskou službou apod.,

- vandalismus – vytrhávání a pálení sedaček, ničení příslušenství na fotbalových stadionech,
- konflikty s užitím verbálního i brachiálního násilí – vůči chuligánům, fanouškům a divákům soupeřova týmu, vůči hráčům soupeřova nebo i vlastního týmu, rozhodčímu, pořadatelské službě, policii, představitelům fotbalového klubu apod.,

2) mimo stadiony:

výše uvedené formy se vztahují k chování chuligánů na stadionech, klasifikovat a vyjmenovat formy mimo fotbalové stadiony lze jen obtížně, neboť se v takovém případě násilného chování může jednat o takřka jakékoliv vandalské, výtržnické nebo násilné porušení právních či společenských norem, realizované alespoň s dílčí vazbou na fotbal. Dochází k následujícím projevům násilí:

- sjednané i neplánované násilné střety chuligánských skupin na různých místech,
- přepadání hospod, klubů, které jsou známými „základnami“ nepřátelských chuligánů,
- napadání dopravních prostředků převážejících hráče či chuligány soupeřova klubu,
- ničení dopravních prostředků, při tzv. výjezdech se svým klubem,
- násilné napadání a házení věcí, včetně tzv. molotovových koktejlů, na policejní kordony v okolí stadionů,
- rabování obchodů apod.

- Terče chuligánských útoků ⁽²⁰⁾

Z popisovaných forem chování lze odvodit možné předměty zájmu fotbalových chuligánů, proti kterým jsou jejich útoky vedeny:

- a) nepřátelští chuligáni a jejich majetek,
- b) aktéři hry - vlastní i protivníkoví hráči a rozhodčí, fotbaloví funkcionáři či manažeři a jejich majetek,
- c) bezpečnostní složky a jejich majetek,
- d) lidé, kteří kritizují chování chuligánů,

e) osoby (a jejich majetek), které jsou do okamžiku útoku zcela nezúčastněné na fotbalu a s ním souvisejících chuligánských aktivitách.

Od dob, kdy do fotbalových týmů začali být přibíráni hráči odlišných barev pleti, dochází k projevům rasismu, který se stal nedílnou součástí diváckého násilí.

Nejčastějšími projevy rasismu jsou

- hlásání rasistických názorů na hráče odlišné barvy pleti,
- rasistické nadávky, znevažující projevy jako např. bučení či pískot při dotyku takového hráče s míčem, vydávání opičích skřeků apod.,
- výhrůžky či přímé fyzické útoky vůči hráčům odlišné barvy pleti,
- užívání rasistických hesel, chorálů, symbolů, a to verbálně či formou transparentů v chuligánských tiskovinách či na jejich internetových stránkách apod.

- Sociální role ve skupinách fotbalových chuligánů ⁽²⁰⁾. Při fotbalovém zápase jsou chuligáni soustředováni do tzv. kotle - část fotbalového stadionu přizpůsobená zvláště pro chuligány. Během utkání lze z chování chuligánů vyzorovat, že ve skupině netvoří homogenní celek. Jejich chování závisí na propojenosti jedinců, kteří mají ve skupině každý svou sociální roli, se zbytkem skupiny, kdy chování těchto jedinců zaručuje funkčnost celé skupiny při fandění. Všem těmto sociálním rolím sami chuligáni přisoudili určitý význam
- Chant leader (caller) – iniciátor chorálů, zpěvů, pokřiků, při jejichž kreativním vymýšlení a vypracování se realizuje, jako první reaguje na pokřiky fanoušků soupeřícího týmu, jeho odpovědí soupeřovým fanouškům jsou často jen vulgarismy;
- aggro leader – útočníci, stojí vždy v první řadě pro případ vzniku konfliktu se skupinou soupeřova týmu, popisování jsou jako útočníci s těžkými okovanými botami a příležitostně používají i různé zbraně;
- nutter – šašek, jeho chování je vnímáno ostatními jako potřeštěné, bláznivé či šílené;
- hooligan – chuligán;
- organizer – organizátor;

- fighter – rváč, aktivně podněcuje ostatní ke střetu se skupinou soupeře, jako první vede útok na fanoušky soupeřova týmu;
- heavy drinkem – opilec, účastní se zápasů pod vlivem alkoholu, dovede vypít neskutečná množství, většinou piva, kvůli své opilosti jsou to nejčastěji oni, kteří jsou vyvedeni policií.
- Členění skupin podle politické orientace ⁽²⁰⁾.

V posledních desetiletích došlo k výrazné politizaci chuligánských skupin a od tohoto se odvíjí rozdělení jednotlivých skupin na

- apolitické chuligány, kteří nemají zájem o politiku v souvislosti se svojí chuligánskou činností, mohou, ale nemusí systematictěji odmítat rasistické, ale i jiné politizující tendence ve fotbale,
- ultrapravicové chuligány, tyto lze dále členit dle sympatií k jednotlivým proudům ultrapravice. Rozčlenit jednotlivé skupiny je velmi složité vzhledem ke komplikovanosti ultrapravicového spektra v řadě zemí a taktéž k neujasněným postojům mnoha chuligánů,
- ultralevicové chuligány – i zde lze sledovat příklon k jednotlivým proudům ultralevice,
- etnicko-regionalistické chuligány – zpravidla se jedná o příslušníky etnických menšin nebo obyvatele marginalizovaných regionů, kteří chtějí chuligánským jednáním přispět k etnicko-politické emancipaci minority nebo posílení pozice regionu, možné je i propojení s náboženskou dimenzí nebo doplnění identity ultrapravicovou či ultralevicovou ideologií,
- náboženské chuligánství – chtějí chuligánským jednáním podpořit vlastní náboženskou skupinu zpravidla vůči jiné, vyloučeno není ani provázání s etnickou dimenzí náboženských sporů, doplnění identity ultrapravicovou či ultralevicovou ideologií,
- Členění do skupin podle věku ^(22, 29).

Další dělení chuligánů je podle věku a jejich dosažené „chuligánské kariéry“ a je rozdělena na skupiny

- A, která bývá označována též rowdies a je homogenní skupinou lidí ve věku kolem 15 let,
- B, která je skupinou proměnlivého složení. Pro tuto skupinu je typické, že mnohé osoby mají již záznam o zatčení, podmíněné tresty či jim byl stanoven sociální dohled,
- C, jež je homogenní skupina osob ve věku nad 18 let,
- méně homogenní než skupiny A, C,
- D, jejíž členy jsou i starší osoby,
- E, v této skupině jsou přítomny i ženy,
- F, členy jsou děti do 10 let, tzv. novicové.

Tyto skupiny umožňují utvářet tzv. lineární hierarchii a poskytují tak možnost budování kariéry na fotbalových stadionech, a tudíž určitý druh „kariérního růstu“.

1.1.7 Příčiny fotbalového chuligánství^(7, 22)

1. nižší sociální vrstva společnosti,
2. nevzdělanost, špatné zaměstnání,
3. vyhledávání vzrušení a nebezpečných situací,
4. projev maskulinity.

Co je vlastně příčinou fotbalového chuligánství? Na tuto otázku existuje spousta názorů, avšak jednoznačnou odpověď nelze stanovit.

Jedním z mnoha názorů je, že aktéři násilí jsou lidé z nižších společenských vrstev, nevzdělaní, kteří mají špatné zaměstnání. Ale tento názor byl vyvrácen faktem, že například podpora klubů při zápasech v zahraničí stojí nemalé finanční prostředky a počet takových zápasů neustále roste. Z tohoto lze usuzovat, že neexistuje přímý vztah mezi fotbalovým chuligánstvím a sociálním prostředím.

Dalším názorem je, že fotbalové chuligánství se stalo jistou subkulturou. Subkultura ze sociologického hlediska je definována prostředím, v němž je tolerováno

a provozováno něco, co je majoritou považováno za deviantní, nebo co skutečně deviantní je, například podle platných zákonů. Potom obvykle bývá ostatní společností odmítána. Pokud není považována přímo za deviantní, požívá v očích majority alespoň vědomí jinakosti a odlišnosti. Motivací pro příslušnost k takové subkultuře je tedy také fakt, že v jejím prostředí lze dosáhnout kýženého statusu a nalézt adekvátní roli v určité sociální skupině a to disponováním jiným typem schopností, než které jsou ceněny v majoritní společnosti. Subkultura poskytuje prostor pro interakci, sdílení hodnot s podobně většinově „nepřízpůsobivými“ jedinci a pocit ochrany před případnými odsudky ze strany majoritní společnosti.

Divácké násilí jako forma sexuálního vzrušení. Propojení sexu a násilí v představách chuligánů je logické vzhledem k tomu, že sex i násilí jsou pokládány za základní aktivity utvářející jejich maskulinitu. I proto se agresivní projevy v představách fanoušků stávají sexuálními, jelikož bitky jsou maskulinním zážitkem. Jako takové je tedy logické spojení s jinou aktivitou, která rovněž představuje primární maskulinitu. To, že sex hraje nemalou roli v chování chuligánů, naznačují i pokřiky na adresu soupeře, v nichž lze spatřit vztah k sexu a sexualitě a jsou v nich patrné sexuální úchytky vztahující se k rodičům. Nejčastěji užitým slovem v chorálech je „bastard“, příklad sexuální promiskuity matky soupeřova příznivce.

Divácké násilí jako vzrušující zábava. Někteří psychologové (Garry, Finn) vnímají fotbalové chuligánství jako příklad vyhledávání tzv. vrcholných zážitků, intenzivních emociálních zkušeností, se kterými se nelze setkat v každodenním životě. Fotbalové utkání je spojováno se vzrušujícími aktivitami, zahrnují i srážky s fanoušky cizího klubu, policíí, pořadateli.

Hlavní příčinu fotbalového chuligánství však nelze jednoznačně určit. Lidé, kteří se hlásí k chuligánům či jsou za ně považováni, praktikují při příležitostech spojených s fotbalovým utkáním specifické způsoby jednání, mají vlastní image, hodnoty, osobitý jazykový projev, produkují vlastní tiskoviny a internetové stránky. Ač se nám může zdát, že jednání chuligánů je chaotické, neorganizované, postrádající hlubší význam, nebo jsou dílem lidí v dané situaci tvořících víceméně náhodnou krátkodobou sociální skupinu fotbalových příznivců, skutečnost je s největší pravděpodobností odlišná.

Subkulturní aspekty fandovství s ritualizovanou podobou funkcí násilných projevů poukazují na hlubší sociální rozměr. Stanovování si určitých „pravidel hry“ je mezi fotbalovými chuligány dosti složitá, přesto se některá snaží dodržovat, jako například neudávání policii, omezování nebezpečných zbraní, nenapadání nezainteresovaných lidí apod. Pravidla jsou specifická pro jednotlivé země.

1.1.8 Podmínky začlenění jedince do skupiny a jeho vývoj⁽²⁰⁾

Chuligánská skupina, gang, má koncepci malé sociální skupiny s charakteristickými znaky, jakými jsou

- stabilita,
- strukturovanost,
- integrita,
- soudržnost;
- atraktivita,
- stálost,
- uzavřenost,
- interaktivita jednotlivých členů,
- intimita,
- homogenita,
- specifický hodnotový systém,
- zaměřenost a skupinové cíle,
- uspokojení jednotlivých členů,
- vzájemná závislost členů.

Pro začlenění jedince do systému vzájemných vztahů ve skupině musí být splněny základní psychologické podmínky.

1. Existence vzájemné závislosti mezi členy skupiny, kdy jednání každého člena determinuje aktivity každého člena skupiny,

2. Existence společného souboru názorů, hodnot, norem, které jsou pro každého člena závazné a usměrňují jeho chování.

Skupinová ideologie se vyvíjí a upevňuje při společné činnosti a stává se pro skupinu typickým znakem, odlišujícím ji od jiných skupin. Skupiny fotbalových chuligánů určují chování nejen svým členům, ale i chování ostatních skupin navzájem. Podstatnou roli v jejich chování hraje uniformita, daná stejnými postoji i předsudky, které jsou součástí vnímání i prožitku této skupiny. Jedinci ve skupině získávají postupem času zkušenosti, mezi jednotlivými členy dochází k prohloubení vzájemných vztahů a mnohdy se mění i motivy chování jednotlivé skupiny. Lze pozorovat jistý vývoj a dynamiku skupiny, založené na stejných cílech a hodnotách (averze k policii, být nejlepší skupinou). Každá skupina má své specifické normy a limity pro meziosobní vztahy a chování, např. politické postoje. Tyto normy platí i mimo fotbalový stadion.

1.1.9 Dav, vlastnosti jedince v davu ^(7, 21)

„Souhrn společných vlastností, které vznikají působením prostředí a dědičností u všech jedinců určitého národa, tvoří duši tohoto národa. Tyto vlastnosti mají původ v dávných dobách a jsou velmi stálé. Shromáždí-li se však náhodně jistý počet lidí, pozorujeme, že z jejich pouhého sblížení mohou se zrodit ještě nové duševní vlastnosti, které se navrší na vlastnosti rasové a často se od nich hluboce liší. Jejich souhrn tvoří mocnou, ale krátce trvající kolektivní duši.“

Osoba, která se živelně stává členem vzniklého davu, to znamená, že není pouhým pozorovatelem na periferii davu, je náchylná jednat zcela jinak, než by jednala v téže situaci sama o sobě. Proto Le Bon postuluje existenci jistého druhu tzv. skupinové mysli, duše davu. Protože je tato skupinová mysl primitivní, chování davu je nerozumné, emotivní, nestálé, lehkovážné a destruktivní. Prosazují se v něm tři hlavní mechanismy:

- anonymita, na jejímž základě jedinec prostřednictvím masy druhých nabývá vědomí neporazitelnosti a ztrácí smysl pro odpovědnost. Přesun odpovědnosti vede jedince k podřízení se nezvládaným tlakům jeho „rasového vědomí“,

- nákaza vedoucí ke specifickému chování, např. výtržnickému rozbíjení oken, kterým jedinci obětují své osobní zájmy pro zájem kolektivní,
- sugestibilita jako mechanismus vedoucí k nákaze. Primárnost takových sugescí pramení z racionálního nevědomí a má napomáhat tomu, že se dav chová homogenně.

Vlastnosti jedince v davu

- rozplynutí osobnosti,
- převaha nevědomé osobnosti,
- usměrnění citů a myšlenek sugescí a nákazou jedním směrem,
- snaha přeměnit sugerované myšlenky bezprostředně v činy,
- rozumově stojí dav vždy pod úrovní osamocенého člověka.

Psychologie davového (hromadného) chování vychází z poznání, že za určitých okolností se ve skupinách či situačně vzniklých seskupeních (dav) prosazují zvláštní způsoby prožívání a chování. Jednotlivec v davu může projevit chování, které u něj nelze pozorovat v jiných situacích. Zpravidla jde o chování, které se z pohledu střízlivého a do děje nevtáženého pozorovatele jeví jako primitivní a ovládané spíše emocemi než rozumem.

V davové situaci se objevuje zvýšená citlivost na chování okolních osob a výraznější formy napodobování. Vyrůstá význam sugescí, emocionální nákazy a tendence k následovnictví, dochází k unifikovanému chování účastníků.

V davu dochází k anonymitě jedince a je zde přítomna společná dominující myšlenka nebo pocit. Dobré vlastnosti, jakou je například laskavost, jsou v davové situaci zpravidla považovány za slabost, respektována je síla, moc a rozhodnost. Jedinec v davu zažívá pocit síly či bezstarostnosti či naopak pocit ohrožení a bezradnosti. Neuvědomované procesy převažují nad uvědomovanými a dochází ke ztrátě či potlačení pocitu zodpovědnosti.

1.1.10 Psychologické jevy sportovních diváků a hromadného chování⁽²⁰⁾

Hromadné chování je druh primitivního sociálního chování, tedy chování zbaveného zábran. U členů početnějšího sociálního souboru je výrazem společného bezprostředního prožívání radostného, úzkostného či bojového psychického vzrušení, duševního napětí, nadšení, mocných smyslových dojmů apod. Rozvíjí se od emociálního prožívání situace a jejího vývoje přes sdílení shodného psychického vyladění a vyvolávání vzájemné psychické odezvy až k postupnému odbourávání zábran a narůstání spontánních vnějších projevů tohoto vyladění v nejrůznějších aktivitách. Tento druh primitivního sociálního chování je jedním z nejrozšířenějších.

Příznivci jednotlivých stran prožívají vzrušení úměrné důležitosti určitého střetnutí a nutnosti vítězství vlastního mužstva. Přízeň je rozdělena mezi soupeřící strany, a tím vzniká i protikladné hodnocení a obsah požitků. Fanoušek „fanda“ je mimořádně citlivý na vše, co ohrožuje vítězství jeho týmu. Soupeření na hřišti se často přenáší do soupeření publika. Za určitých okolností dochází k nesportovním, hrubě primitivním až agresivním projevům a následkům. Toto se nejvíce projevuje ve spojení se sporty, kde je obsažen požadavek tvrdosti (fotbal, hokej, americký fotbal a další). Tomuto jsou příznačné pokřiky ze stran fanoušků: „bijte je“, „řežte je“, „zabij ho“ apod. Ve skupinách diváků dochází též k hromadným výbuchům afektivně – impulzivního chování, kterými jsou

- panika, tato je spjata se svéráznými účinky afektu a strachu. Představuje reakci živelně usměrněnou k útěku z místa nebezpečí. Vyznačuje se neadekvátností chování lidí k situaci, ve které se nacházejí, ztrátou schopnosti autoregulace úsudku a orientace v prostředí a jednají vysoce frustrovaně.

V souvislosti s fotbalovým chuligánstvím může tento jev nastat například při vhození dýmavnice mezi diváky.

- výbuch agresivity, je založen na obdobných principech jako je panické chování s tím rozdílem, že v jeho základě spočívá prožitek vzteku.

K tomuto může dojít buď přímo z tzv. agresivního vyladění, pro které je příznačná specifická citlivost, vznětlivost a vyúsťuje často ve rvačky

a výtržnosti a vzniká zde atmosféra smělosti a odhodlanosti bojovat až k padnutí a zničit odporce,

nebo zprostředkovaně z úzkostného vyladění, kdy původně panická reakce se přemění v agresivní vyladění a výbuch agresivity vůči zdroji ohrožení nebo vůči překážce, která se staví do cesty k útěku.

- masová hysterie, vzniká za podmínek podobající se konfliktové situaci v oblasti individuálně psychické zátěže a v okamžicích vyhocení konfliktu protikladných pohnutek cílového chování stejné naléhavosti, kolísání mezi několika možnými volbami. Pokud je psychické zátěži vystavena organizovaná skupina s rozvinutými vzájemnými vazbami, normami, skupinovým míněním a fungujícími vůdci, je málo pravděpodobné, že se toto hromadné chování s nástupem zátěžové situace rozvine automaticky.
- skupinové vědomí je souhrn psychických jevů obdobných a společných členům dané skupiny budících sounáležitost (pocit „MY“), odlišující určité členy od nečlenů.

Toto skupinové vědomí prožívá každý z členů chuligánské skupiny obdobně. K pocitu ztotožnění a sounáležitosti skupiny příznivců jednoho mužstva napomáhají společné symboly, které umožňují jasné odlišení jednotlivých skupin. Šály, vlajky se znaky nebo nápisy chuligánských skupin reprezentují příslušnost ke skupině a také slouží jako zástavy či trofeje, o něž je dobré soupeřit ⁽²²⁾.

1.2 Divácké násilí, jeho vývoj v Anglii a České republice

Událost, která by se dala popsat jako historicky první zmínka o projevu diváckého násilí, je známa z dob vlády byzantského císaře Justiniána I. V roce 532 proběhlo v Konstantinopoli mohutné povstání, známé jako povstání Nika. Nika bylo heslo povstalců a znamenalo „Zvítěz“. Povstání je spojováno s politickými, sociálními a náboženskými rozpory, kdy se císař pokusil potlačit vliv fakií, což byly v podstatě politické strany, které se formovaly jako skupiny příznivců vozatajů závodících v hippodromu a nazývaly se podle barev jejich oděvů. Je však vykládáno také jako

pouhý důsledek vandalismu sportovních fanoušků, neboť na jeho počátku došlo k bitkám v cirku mezi dvěma nejdůležitějšími fakciemi. Stranou modrých a stranou zelených. Když však bylo sedm největších výtržníků odsouzeno k trestu smrti, zelení a modří se spojili a začali požadovat sesazení některých nenáviděných úředníků. Justinián se pokusil rozbouřené davy uklidnit tím, že jim šel osobně oznámit požadované odvolání tří hodnostářů, ale vzbuřence to jen vyprovokovalo k ničení a drancování města. Následným střetem s vojáky došlo k masakru, při kterém zahynulo na 30 tisíc lidí. Potlačení povstání Nika, jemuž padla za oběť vedle tisíců lidí také celá třetina hlavního města, napomohlo k upevnění Justiniánovy moci, což mu současně s ukončením války s Persií umožnilo zahájit aktivní dobovačnou politiku na západě.⁽²⁴⁾

1.2.1 Vývoj diváckého násilí v Anglii ^(17, 22)

Původ a vlastní vznik fotbalu není přesně znám. Podle některých pramenů pochází fotbal z dob Vikingů, kteří po vylodění se na anglickém pobřeží vyplnili zemi a zabili mnoho jejích obyvatel, a při návratu k lodím si s hlavami svých obětí mezi sebou kopali. Další prameny tvrdí, že hru fotbalu podobnou přinesly na Britské ostrovy římské legie či Dánové.

Jeho vznik je přisuzován Anglii, kde byl fotbal pokládán za „zábavu chudých“ a byl stabilním faktorem v životě měst. Fotbal, přesněji řečeno hra fotbalu podobná, sloužil jako prostředek k „vyřizování účtů“ mezi mladými jedinci sousedících vesnic. Byla to hra bez pravidel a jednalo se spíše o bitku, kde nešlo o to získat míč, ale pořádně zmlátit soupeře. Často se jí účastnilo až několik set lidí a zápolení přerůstalo mnohdy ve velmi násilné střety. Shromáždění velkého davu lidí, často „na kuráž“ posilněných alkoholem, vykřikovalo vulgarismy, chovalo se obscénně a vyzývalo k násilí. Toto často vyústilo v ničení majetku v okolí, kde se fotbalový zápas konal. Kvůli těmto střetům byl v zemi fotbal mnohokrát zakázán panovníkem. V letech 1313-1315 Edwardem II., v roce 1365 Edwardem III., v letech 1409 - 1410 Henrym IV., v roce 1414 Henrym V., v letech 1424, 1450, 1454 Jamesem I., dále pak v letech 1457, 1467 v Leicesteru a 1471 v Perthu panovníkem Jamesem II., v letech 1474, 1477,

1478 v Londýně Edwardem I. A dále též panovníkem Jamesem III. roku 1481 v Perthu, 1488 v Leicesteru, v letech 1572, 1581 a 1615 v Londýně a v letech 1608 a 1609 v Manchesteru.

Podložené zprávy o výskytu fotbalu v Anglii jsou z 12. století. Z doby 13. a 14. století existuje o fotbalu již řada přesných zpráv.

15. září 1280, Newcastle

Při fotbalu se jeden z hráčů, Henry, srazil se svým protivníkem Davidem tak prudce, že byl těžce zraněn nožem, který měl David podle tehdejšího zvyku připevněný u pasu. Svému zranění podlehl během krátké doby.⁽¹⁴⁾

25. března 1303, Oxford

Adam of Salisbury, student oxfordské univerzity, předváděl svou dovednost ve fotbale a byl napaden skupinou irských studentů a smrtelně zraněn.⁽²⁰⁾

Fotbal, který se podobal dnešní hře, se začal formovat v 16. století v Anglii jako hra školních týmů, kdy byla vytvořena určitá pravidla, která většinou závisela na možnostech a podmínkách jednotlivých škol. Avšak ani zde se hra neoprostila od násilí.

Pravidla se postupně měnila a k ustálení pravidel došlo ve 40. letech 19. století, kdy byl vytvořen moderní model profesionálního fotbalu. Vývoj „moderního“ fotbalu provázely i projevy násilí, kdy tyto byly většinou důsledkem nespokojenosti diváků s hrou nebo špatných rozhodnutí rozhodčích. Docházelo k nadávkám ze strany diváků na adresu hráčů či rozhodčích a s vyhazování různých předmětů, nebo vběhnutí diváků na hrací plochu. V období mezi I. a II. světovou válkou došlo k poklesu projevů násilí, toto bylo dáno znechucením lidí z prožitého násilí. Výtržnosti a projevy násilí opět vzrostly po II. světové válce a od 60. let 20. století začaly nabývat na intenzitě a vyvinul se z nich problém celosvětového rozsahu.

Jak již bylo uvedeno v předešlých kapitolách, fotbal byl zprvu spíše drsnou zábavou nižších společenských vrstev, spojenou často s požíváním alkoholu

a pravidelnými výtržnostmi jak v hledištích, tak na hřištích. Vytvářela se tak divácká tradice tolerující značné odchylky od celospolečensky přijatelného chování.

Trvalo několik stovek let, než se v 19. století fotbal stal v důsledku urbanizace a industrializace mírnějším. V roce 1863 vznikla Fotbalová asociace (Association Football), která vytvořila pravidla fotbalu, jejichž základy byly definovány v polovině 19. století na univerzitách a soukromých středních školách. Roku 1888 byla založena fotbalová liga a došlo k pravidly regulované podobě dnešního fotbalu. V této podobě byl fotbal exportován z Anglie na kontinent.

Oblíbenost fotbalu rostla a hra nabývala popularity mezi mnoha obyčejnými lidmi. Začaly vznikat dělnické týmy a z těchto v 70. a 80. letech 19. století dělnické fotbalové kluby. Avšak ani přes rostoucí oblíbenost fotbalu a vysokou návštěvnost jednotlivých utkání nebyl fotbal oproštěn od násilných excesů. V letech 1895 – 1897 uzavřela Anglická fotbalová asociace 21 hřišť a napomínala dalších 23 klubů pro špatné chování diváků.⁽²⁾

Příčinou či cílem davových nepokojů spojených s fotbalovými zápasy či vpády fanoušků na hřiště byly obvykle rozhodčí, kteří učinili špatné rozhodnutí (podle útočníků) nebo hráči, kteří se nechovali podle představ diváků. Charakter těchto vpádů na hřiště byl však zcela jiného rázu než vpády v 60. a 70. letech 20. století.

Po I. světové válce a v období během II. světové války projevy diváckého násilí a neslušného chování poklesly. V této době taktéž vzrostl počet žen, které navštěvovaly fotbalová utkání, avšak k jednotlivým incidentům docházelo i nadále.

V 50. letech 20. století zažívá fotbal obrovský vzestup a Anglie si vydobyla silnou pozici v mezinárodní kopané. Anglie prochází obnovou a oživením ekonomiky a průmyslu, ve spojení s tímto dochází k velké mechanizaci a automatizaci hospodářství a průmyslu. V důsledku tohoto dochází ke snižování pracovních míst v oblasti tzv. „dělnické třídy“. Dochází k výstavbám obytných čtvrtí, ze kterých vznikly chudé městské části. Z mládeže dělnického původu se začali rekrutovat zástupci několika proudů a subkultur, které se podílely na vzniku fotbalového chuligánství.

1.2.1.1 Subkultury fotbalových chuligánů, jejich popis a chování^(15, 22)

Subkultura Teddy Boys (fotb.chul.*)

Jednalo se o „vděčné“ konzumenty mladé módy a příznivce rock‘n rollu. Byli označováni jako „rozzlobení“ mladí lidé. Měli specifický styl oblékání, účesů, tance a hudby, jejich pověst byla spojená s extravagantním chováním a násilím. Tato skupina byla též obviňována z nárůstu davových výtržností, jako z vpádů na hrací plochy a masových bitek s fanoušky. Vzhledem ke skutečnosti, že tato skupina postrádala ve svém jednání organizovanost a strukturovanost chuligánských skupin, nedá se v této etapě ještě hovořit o fotbalovém chuligánství.

Subkultura Mods

Tato skupina vzniká na v Londýně a jeho okolí již na konci 50. let 20. století. Jsou popisováni jako mladí muži reprezentující pracovní třídu a posedlí, okouzlení a fascinovaní americkými a kontinentálními módními styly. Důraz kladli na eleganci a úhlednost. Jedním ze symbolů mods se staly skútry značky Vespa a Lambretta, které byly často přestříkány a vybaveny specifickým příslušenstvím podle vlastníka skútru.

Mods se v polovině 60. let rozdělili na dvě odlišné skupiny

1. tzv. umělecká škola, módní mods, která vyvinula nový způsob oblečení, který oslňoval;
2. tzv. tvrdí mods či gang mods, která vytvořila vývojový předstupeň subkultury skinheads. Jejich hlavním rozlišovacím znakem se staly krátké vlasy, obepnuté džíny, šle přes kostkované košile a vysoké pracovní boty.

Subkultura Rude boys

Vznikají rovněž v průběhu 60. let, formování nezaměstnaností a sociální situací. Skupiny se vytvářely téměř všude, převážně však ve velkých městských aglomeracích. Celá subkultura byla zřetelně ovlivňována přistěhovaleckou kulturou, hudbou a životním stylem, především jamajskými imigranty. Image rude boys zřejmě inspirovala i první skindeads.

Subkultura Skinheads

Objevují se přibližně v roce 1967 a stávají se typickou subkulturou konce 60. let. Zpočátku byli nazýváni hard mods, v okolí stadionů též boot boys. Název skinheads se do podvědomí mas vžívá v roce 1969. Skin – kůže, head – hlava, volně přeloženo „holá hlava“. Původně se jedná o nepolitické hnutí, jehož hlavním zájmem je odlišit se od „lepší“ společnosti. Jejich životní styl byl založen mimo jiné na požívání alkoholu, návštěvách koncertů, rvačkách s jinými skupinami a návštěvách fotbalových utkání, provázejícími bitkami a násilím.

Na konci 60. let se objevuje nová forma skinheadského patriotismu, někdy přerůstajícího v rasismus namířený proti přistěhovalcům.

Dochází k vytváření oblečení ve stylu pracující mládeže, značící jejich původ a které splňuje jejich potřeby, v běhu se neroztrhá, zůstane vyžehlené, úhledné a odliší je od davu. Tuto potřebu naplňuje těžká bunda v barvě armádní zeleně, pracovní džínsy, těžká pracovní obuv kšandy. Typickým účesem, který má též praktický význam, jsou krátké vlasy ostříhané až dohola. Za krátké vlasy nemohou být chyceni při potyčce a taktéž dodávají tváři tvrdšího výrazu. Postupně vzniká oblíbenost určitých značek oblečení jako např. bundy tzv. bombery či Harringtony, boty zn. Doktor Martens, košile a trička zn. Ben Sherman, Fred Perry či Lonsdale, která vede k uniformitě skinheads a taktéž k jejich hrdosti na dělnický původ.

Po vítězství národního fotbalového týmu Anglie ve finále mistrovství světa v roce 1966 vzrostla popularita fotbalu. Zlepšení finančních poměrů pracující mládeže umožnilo vznik velkých skupin pohyblivých fanoušků. Zvýšila se komercializace fotbalu, která zatemnila jeho původ jako hry dělnické třídy a přispěla k vytvoření situace, kdy se fotbalové násilí stalo obecným průvodním jevem fotbalu. Party skinheadů se začaly střetávat s příznivci hostujících mužstev, v obraně před vpádem jiných part na jejich území v den fotbalového utkání. Ve snaze zabránit vpádu a odvrátit tak nebezpečí přicházející z jiných měst či částí země a pro potřeby podpory národního týmu se dokázali party, přívrženci různých klubů, kterých bylo v městských čtvrtích i několik, sjednotit a dočasně zapomenout na rivalitu. V sezóně 1968/1969 došlo ke zformování velké skupiny skinheads a mods, která doprovázela týmy jako Leeds

United, Liverpool a Everton při jejich utkání a například klub Manchester United měl své skupiny skinheads, jejichž počet dosahoval i několika tisíc.

Při utkáních docházelo ze strany skupin skinheads k projevům militantního zaměření, provolávání hesel a vulgarismů na stranu hráčů a fanoušků jiných klubů. Vběhnutí na hřiště se stalo běžnou záležitostí, stěžejním nebyl zájem o hru, ale co nejvíce překřičet soupeřící fanoušky a boje mezi jednotlivými skupinami. Požívání alkoholu nabylo formu jistého druhu rituálu. Stoupá počet projevů vandalismu a soustředěných bitek jednotlivých skupin, které často nemají spojitost se žádným fotbalovým týmem. Tyto skupiny si utvářejí vlastní chorály, pokřiky, vlajky a jiné symboly, které jednotlivé skupiny od sebe odlišují a charakterizují. Členové se rekrutovali nejen z řad skinheads, ale též z širší části militantní mládeže z „working class“. Příkladem takových skupin jsou např. Zulu Warriors (Birmingham), Headhunters (Chelsea), Folk Devils (Liverpool) a další. Tyto skupiny se pojmenovaly odlišně od fotbalových týmů a využívaly dny, ve kterých se hrály fotbalové zápasy, jako příležitost ke konfrontaci s jinými skupinami chuligánů či fanoušků. Největší zábavou pro soupeřící skupiny chuligánů bylo tzv. dobytí kotle soupeře, spočívající v napadení a vyhnání soupeře, příznivce jiného týmu, ze sektoru za brankou a ukořistění co největšího počtu trofejí, vlajky, šály apod. a ušetřit jim několik dobře mířených ran a kopů.

Bitky mezi skupinami byly chápány jako bitva, ve které je zapotřebí i zbraní, kterými byly zprvu kovové špice pracovních bot (opatřené často i hroty), velmi účinná zbraň k rychlému vyřazení protivníka. Boty byly brzy Policí zakázány, proto bylo třeba nalézt promyšlenější a propracovanější nástroje, v čemž se chuligáni stali doslova přeborníky. Dokázali vyrobit zbraň prakticky z čehokoliv, důležitá byla nenápadnost zbraně. S oblibou používali žiletky, které ukryli například do ovoce, kovový hřeben se zašpičatělou rukojetí, naostřené mince či hvězdy Kung-Fu se spilovanými hranami, nebo tzv. millwallských cihel, tak dlouho skládaného a stlačovaného novinového papíru, až vytvořil obušek.

1.2.1.2 Vliv médií na vývoj chuligánství ⁽²⁰⁾

Na vývoji fotbalového chuligánství se zásadním způsobem podílela i média. Televizní kamery začaly události na stadionech sledovat a přispěly ke snadné propagaci jednotlivých chuligánských skupin. Média barvitě líčila dění na stadionech, milionům diváků poskytla možnost si vyslechnout skandování a zpěv chorálů chuligánských skupin a tak „motivovala“ další skupiny k násilnému chování. Boje mezi chuligány a policií, která se násilnosti snažila potlačit, byly vděčnými objekty pro média, které přilákaly mnoho diváků. Bitky o dobytí kotle byly s nadsázkou označovány jako „válka mezi národy“, řádění zvířat, primitivů apod. Avšak situace v reálu nebyla taková, jak média popisovala. Začaly se objevovat názory, že za chování chuligánů může fotbal samotný. Koncem 60. let dochází k vyčlenění fotbalového chuligánství z fotbalového fandovství, neboť došlo k podstatným změnám povahy incidentů spojených s fotbalovým fanděním a k přechodu k násilí ze strany chuligánů, s fotbalem mnohdy nesouvisejícím.

1.2.1.3 Chuligánství, opatření, represe ^(5, 22)

Díky policejním represím a zvýšené úloze pořadatelské služby na stadionech došlo k rozšíření násilí i mimo stadiony. Násilí se stává pro jeho aktéry zábavou či paralelním zápasem a militantní zaměření některých chuligánských skupin předznamenává mnohem problematičtější období střetů a konfrontací.

Fotbaloví chuligáni začínali opouštět skinheadskou vizáž a začali si oblékat streetwearové oblečení a tímto se stali těžko identifikovatelnými pro bezpečnostní složky. Zvýšila se míra regionalismu, patriotismu a radikalismu jednotlivých skupin, zlepšovala se i jejich organizovanost a strukturovanost. Jednou z nejznámějších skupin byla F-troop, tato byla spojena s londýnským klubem Millwall a vyznačovala se vysokou organizovaností, řádem, plánováním akcí, svou tvrdostí a nekompromisností.

Skupina byla rozčleněna do několika podskupin dle věku a schopnosti obstát ve rvačce na

- Underfives - mladí členové, kteří tvořili předvoj v pouličních rvačkách, kde bylo jejich úkolem vyvolání samotného konfliktu,
- Treatment - členové této skupiny nastupovali po vyvolání konfliktu,
- Surgery - nejzkušenější členové skupiny, málokdy ve věku nad 30 let. Tito nastoupili, pokud nebylo včas dosaženo vítězství millwallských chuligánů.

Millwallská skupina byla inspirací pro mnohé další chuligánské skupiny a to hlavně pro svou funkčnost.

V této době je chuligánství velmi rozšířené a dostává se do centra pozornosti britských autorit a fotbalových organizací. Kvůli násilí došlo ke snížení návštěvnosti fotbalových utkání, což ovlivnilo i výši vstupného, které se zvýšilo, neboť do něho byly započítány i náklady na opatření, která se zpříšňovala s nárůstem intenzity chuligánství. Během fotbalových utkání byly na stadionech vystavěny bariéry, které oddělovaly soupeřící skupiny, byl zpřísněn dozor nad skupinami, a to jak na stadionech, tak mimo ně. Za chuligánství hrozily pokuty i tresty odnětí svobody. Vzhledem k těmto opatřením se podařilo střety ze stadionů téměř vymýtit. Tyto se však přesunuly mimo ně, kde probíhaly bitky s policií, výtržnosti, loupeže a vandalismus.

Ke konci 70. let dochází k politické orientaci některých chuligánských skupin směrem k pravicovému extremismu. Docházelo k čím dál častějším projevům rasismu, které měly souvislost se zvýšenou mírou přistěhovalců a obsazováním hráčů jiné barvy pleti, většinou černé, v jednotlivých fotbalových mužstvech. Do těchto skupin se začali zapojovat i chuligáni z řad skinheads. Díky velkému zájmu médií, získali chuligáni publicitu a fotbal pro ně začal ztrácet na důležitosti, hlavním cílem bylo zviditelnění se prostřednictvím vyvolávání rasistických sloganů a hesel. Vzrůstají i projevy fašismu, objevuje se hajlování a symbolika nacismu a neonacismu.

V 80. letech fotbalové chuligánství kulminuje jak do své problematičnosti tak i nebezpečnosti. Že se jedná skutečně o závažný problém, vychází najevo v roce 1985, kdy na Heyselově stadionu v Bruselu došlo k tragické události.

Brusel, 29.5.1985, Heyselův stadion

Fotbalový zápas UEFA mezi celky FC Liverpool a Juventus Turín. 42 lidí zahynulo a 250 lidí bylo zraněno při potyčkách fanoušků.

Tato tragédie byla spojená s mnoha faktory, které se na ní podílely. Na zápas bylo prodáno více vstupenek než byla skutečná kapacita fotbalového stadionu. Diváci seděli a stáli nahuštěni na sobě, mezi nimi byli společně promícháni fanoušci obou soupeřících týmů. Fanoušci FC Liverpool napadli fanoušky Juventus Turín a toto bylo následováno všeobecnou panikou, při které došlo k prolomení ochranné zdi. Během bitky a v souvislosti se vzniklou panikou bylo zabito, ušlapáno 42 osob a 250 osob bylo zraněno. Událost znamenala otřes pro anglický fotbal a Anglie byla na 5 let vyřazena ze všech světových soutěží^(5, 22).

Chuligánská scéna se i nadále rozvíjela, spolu s ní se zintenzivňoval i problém rasismu, obsažený v nadávkách, výhrůžkách a chorálech, který byl namířen proti hráčům černé barvy pleti. Mezi jednotlivými skupinami chuligánů vzniká na jedné straně přátelství a koalice a na druhé straně vyhocené nepřátelství hraničící až s fanatismem a rivalita. Podle míry rivality, nenávisti či přátelských vztahů bylo možné odhadnout i rizikovost jednotlivých utkání. Nepřátelství až fanatické panovalo mezi gangy při klubech West Ham a Millwall, Tottenham a Chelsea, Arsenal a Tottenham, Manchester United a Manchester City, Leeds United a Manchester United, Newcastle a Sunderland, Manchester United a West Ham. V této době začal i vzestup jedné z nejznámějších a nejnebezpečnějších chuligánských skupin Chelsea Headhunters, skládající se z radikálních fanoušků a vyznačující se velmi dobrou organizovaností. Střety mezi chuligány už neprobíhaly náhodně, ale byly dopředu pečlivě naplánované. Mnozí členové této skupiny byli zaměstnáni na dobře placených místech, kdy toto vyvrátilo dřívější mínění, že chuligáni jsou lidé z nejnižších sociálních vrstev.

Následky tragédie z Heyselova stadionu vedly Anglii k přehodnocení bezpečnostních postupů a opatření spojených s fotbalovými utkáními. V sezóně 1985-1986 se tehdejší ministerská předsedkyně Margaret Thatcher zasadila o to, aby byl během fotbalových utkání zakázán prodej alkoholu. Na stadionech se zvýšila

bezpečnostní opatření, policie přijala nové strategie v boji s novým organizovaným chuligánstvím. Ty spočívaly v dlouhodobém shromažďování informací o aktivitách členů, monitoringu jednotlivých akcí a taktéž v infiltraci tajných policistů do chuligánských skupin. Pokud byl shromážděn dostatek důkazů o aktivitách skupin, hlavní postavy gangu byly zatčeny⁽²⁰⁾.

Na počátku 90. let skončil pro anglické kluby zákaz účasti na evropských soutěžích, který jim byl udělen po událostech v Bruselu roku 1985. V letech 1997 až 1999 postoupily týmy Anglie do Ligy mistrů, taktéž došlo ke sloučení soutěže Pohár vítěze pohárů s pohárem UEFA (Union Of European Football Association), jejíž oblíbenost rostla. Začalo vzrůstat spojení mezi velkými fotbalovými městy Evropy a setkávání se jejich reprezentací na hřištích po celé Evropě. Toto poskytlo fanouškům, fotbalovým chuligánům, možnost strávit nějaký čas ve vzrušujícím neznámém prostředí zahraničního města, kde se mohli bavit a oslavovat. A také možnost seznámit se s obdobně zaměřenými lidmi. Komunikace mezi jednotlivými zahraničními skupinami je zjednodušena díky internetu a mobilním telefonům, kdy se mohou snadno a rychle domlouvat a navzájem se varovat před zasahujícími jednotkami policie. Během výjezdů chuligánů na ligové zápasy dochází k výtržnostem, ničení vybavení stadionů a k bitkám jak mezi jednotlivými soupeřícími skupinami, tak skupin s policií. Docházelo k eskalaci projevů rasismu, které často paradoxně pocházejí od fanoušků týmů, ve kterých černí hráči hrají. Na evropské úrovni bylo chování anglických chuligánů problematické. Například v roce 1995 musel být zápas mezi Irskem a Anglií ukončen kvůli nekončícím výtržnostem, kdy angličtí rowdies vytrhávali sedačky na stadionu a házeli je po irských příznivcích, pravicoví extremisté zpívali protirepublikánské chorály a distribuovali rasistickou literaturu.

Mistrovství Evropy v roce 1996 provázely aplikace zvýšených bezpečnostních opatření, kdy se podařilo zamezit vážnějším konfliktům. Poté co byl anglický národní tým vyřazen týmem Německa z kvalifikace, dali osobě angličtí rowdies vědět na Trafalgarském náměstí při konfrontaci s policií.

Při násilnostech během zápasu kvalifikace na mistrovství Evropy 2000 mezi Anglií a Skotskem v Glasgow, kdy Anglie porazila Skotsko, zatkla policie 170

fotbalových příznivců. Výtržnosti a boje se odehrávaly po celém městě a to jak mezi soupeřícími chuligány, tak mezi chuligány a policií.

Při semifinále UEFA na počátku dubna 2000 mezi Galatasaray Istanbul a Leeds United vyprovokoval, při odchodu z baru v istambulské zábavní čtvrti, jeden z Angličanů skupinu Turků sedící v autě, došlo ke konfliktu, který přerostl v masovou rvačku a musela být přivolána policie. Při tomto incidentu byli zavražděni dva angličtí přívrženci Christopher Lotus a Kevin Speight.

Mezi tradičním haněním se objevovaly čím dál častěji i rasistické vulgárnosti a urážky. V roce 1998 v Leicesteru zpívali radikální fanoušci z Leeds chorály, které urážely místní asijskou komunitu. V polovině 90. let dochází k angažovanosti části skupiny Chelsea Headhunters v organizaci Combat 18, jednalo se o neonacistickou teroristickou organizaci, kdy čísla v názvu označují 1 písmeno A a číslo 8 písmeno H v abecedě, což značí jméno Adolf Hitler. V roce 2001 v anglickém městě Oldham se angličtí chuligáni zapojili do rasových nepokojů.

1.2.2 Vývoj diváckého násilí v České republice ^(18, 22)

Charakteristika českého fotbalového chuligánství je obtížná, zejména kvůli nevyhraněnosti a nevyprofilovanosti části fotbalových gangů a z toho plynoucího nejasného rozdělení na hooligans či ultras. Fotbalové chuligánství v některých lokalitách přebírají gangy při hokejových klubech. Vývoj však lze rozdělit do dvou etap.

1. Pre-chuligánská etapa neorganizovaného fotbalového násilí, výtržností a vandalismu

Jedná se o nahodilé incidenty páchané jednotlivci či nekonzistentními skupinami, kdy tato etapa trvala od počátku fotbalu v českých zemích na přelomu 19. a 20. století.

2. Etapa moderního fotbalového chuligánství organizovaných gangů

Tato vývojová etapa začíná v polovině 90. let 20. století, kdy po vzoru anglických chuligánů začínají vznikat při několika klubech konsolidované gangy se specifickými názvy, cílenou činností stabilních skupin, kde členové sami sebe chápou jako příslušníky specifické entity.

1.2.2.1 Pre-chuligánská etapa neorganizovaného fotbalového násilí, výtržností a vandalismu ^(18, 22)

Od počátku fotbalových utkání v českých zemích bylo možné pozorovat projevy vulgarizmů a nadávek na stranu hráčů nebo rozhodčích. Nejednalo se však o nic závažného, byly to spíše hlasité projevy vášně a vzrušení fotbalových fanoušků, kteří takto kriticky vyjadřovali svůj nesouhlas. Někdy docházelo i k drobným potyčkám mezi diváky či fanoušky soupeřících týmů, tyto však nebyly nijak závažné.⁽²⁾

V době komunismu bylo dění v ochozech stadionů jakousi ventilací patriotismu a nesouhlasu s režimem. Vzhledem k železné oponě, nemohli diváci své kluby doprovázet na utkání do zahraničí, do západní ciziny, proto na mezinárodní úrovni byli diváci umírnění. Od počátku 80. let 20. století začínají problémy s návštěvníky fotbalových utkání narůstat hlavně díky mládeži především z řad dělnických profesí, která se odmítala účastnit na propagandě režimu, ale taktéž nebyla ochotna proti režimu vést jakékoliv protesty a tím, že se přimkla k fotbalovým klubům, začala si vybíjet svou frustraci a touhu po akci výtržnostmi, provázenými vulgaritou a brutalitou během fotbalových utkání. Výtržnosti provázely i průvody vlajkonošů, které procházely Prahou, Brnem, Olomoucí a Ostravou. Kromě občasných reportáží v tehdejší Rudém právu nebyly incidenty nijak medializovány, možná proto, aby nebyly prezentovány nešvary, které byly charakteristické pouze pro kapitalistický západ, byly však tvrdě postihovány bezpečnostními složkami.

Červen 1985

Při návratu příznivců Sparty z utkání v Banské Bystrici zdemolovala část z nich rychlík jedoucí do Prahy a způsobila tak několikasettisícovou škodu.⁽²⁰⁾

Viníci tohoto incidentu byli potrestáni a bezpečnostní složky se začaly chuligánstvím zabývat intenzivněji. V roce 1987 bylo chuligánství paradoxně zpopularizováno filmem „Proč?“, který natočil režisér Karel Smyczek na motivy události z června 1985. Místo toho, aby film působil na tehdejší mládež „výchovně“, stal se kultovním pro mnohé české fotbalové chuligány, a to dodnes⁽²⁰⁾.

Ve druhé polovině 80. let narůstá počet násilných incidentů i přes snahu bezpečnostních složek o potlačení násilí. Při klubech Baník Ostrava a Sparta Praha vznikly militantně organizované skupiny, které vyvolávaly největší výtržnosti. Obdobně se projevovali i příznivci Sigmy Olomouc a Zbrojovky Brno, Škody Plzeň, Slovanu Bratislava a Spartaku Trnava. Násilí doprovázelo utkání na soutěžích všech úrovní.

V roce 1989 dochází ke změně politického režimu a uvolnění svobody, což bylo následováno nárůstem sebevědomí a agresivity chuligánů a došlo k usnadnění náboru nových členů z řad dospívající generace. Probíhá reorganizace bezpečnostních složek, které se v nastalé situaci špatně orientují a toto zapříčinilo rapidní vzrůst fotbalového chuligánství a násilí s ním spojeného. Do fotbalového násilí se zapojují i skupiny z řad skinheads a dochází k projevům rasismu a xenofobie v podobě skandování rasistických hesel, nadávek a hajlování. Počátkem 90. let se zlepšuje organizovanost lidí v kotlích i návštěvy fotbalových utkání na cizích hřištích, což přináší příležitost incidentu s protivníkem, mnohdy i mimo fotbalový stadion. Militantní chuligánské skupiny nabývají konzistentnější podoby a objevuje se snaha o vydávání tiskovin zaměřené na mimo diváckou fotbalovou sféru. Asi prvním časopisem, zinem, fanouškovsko – chuligánského zaměření byl ostravský Bazal, který vydávají od roku 1991 příznivci Baníku do současnosti. Agresivita chuligánů vzrůstá a dochází k dalším tragickým událostem.

Říjen 1994

Po zápase v Benešově se vlakem vracela skupina militantních příznivců brněnského fotbalového klubu. Během cesty se většina opila a chovali se nevhodně. Když je na nevhodnost jejich chování upozornil šedesátiletý muž, napadli jej, shodili ze sedadla a rozbili mu brýle. Napadeného se zastal čtyřicetiletý voják Štefan Kúdela, který byl poté zbit a zkopán opilými chuligány a následně vyhozen z vlaku do kolejiště, kde byl přejet rychlíkem.⁽²⁰⁾

Následovaly další události, které byly předzvěstí nové „kvality“ českého fotbalového chuligánství.

1.2.2.2 Etapa moderního fotbalového chuligánství organizovaných gangů ^(18, 22)

Tato etapa začíná v druhé polovině 90. let a trvá prakticky do dnešní doby. První organizované skupiny vznikají postupně při několika klubech a mají stabilní názvy a konzistentní členstvo. Tyto skupiny se pravidelně zúčastňují fotbalových zápasů a bitek. Tak jako v zahraničí se skupiny distancují od vazby na fotbalové kluby, mají svá specifická pojmenování, kdy názvy obsahují zpravidla slova jako gang, parta, banda, komando, klan, divize či ultra, což je odlišuje od náhodných skupin chuligánů a jiných chuligánských gangů. První pojmenovaný gang „Brigáda Drábek z Lasičky“ vznikl pravděpodobně při klubu Sparta Praha.

Počet členů gangů je rozdílný, od pár jednotlivců až po několik desítek členů z různých sociálních vrstev, ze středoškolského a vysokoškolského prostředí, kde je účast v gangu považována za dobrý způsob rozptýlení a tzv. adrenalinový sport. Některé skupiny začínají vydávat fanziny, neboli ziny, časopisy, které se zabývají děním na chuligánské scéně. Jsou zde popisovány akce chuligánských skupin, bitky, reportáže z výjezdů do ciziny apod. Vzniká i několik internetových chuligánských stránek, z nichž nejznámější je www.hooligans.cz, která je dodnes chuligány hojně užívána. Takto jednotlivé chuligánské skupiny mezi sebou komunikují a zároveň i upevňují zahraniční vazby s jinými kluby podobného smýšlení, se kterými tvoří koalice. Organizované gangy se zapojují do nejrůznějších násilností a výtržností.

V souvislosti s násilím byla na fotbalových stadionech přijata bezpečnostní opatření, která se zvyšují při rizikových utkání a díky nim byla omezena akceschopnost gangů, avšak nepodařilo se zabránit eskalaci násilí, ke kterým došlo na stadionech na jaře 2004 v závěru ligové soutěže.

27. března 2004

Na stadionu Baníku Ostrava zdemolovali příznivci brněnského klubu velkou část sedaček, zařízení stadionu, stánek s občerstvením a v pokladně ukradli několik desítek lístků, kdy před tím zdemolovali dva autobusy. Tímto způsobili škodu za půl milionu.⁽²⁰⁾

Dochází k bitkám mimo stadion, tyto jsou často předem domluvené. Díky mobilním telefonům a promyšlenému plánování je složité pro bezpečnostní složky těmto střetům předcházet. Bitky jsou domlouvány buď předem, během samotného zápasu nebo ihned po konci zápasu a mají určitá pravidla, která se většinou týkají toho, kolik chuligánů se jí bude účastnit a jaké zbraně budou chuligáni během potyčky používat. Bitky zpravidla nemají dlouhého trvání, neboť pohyb chuligánů je sledován policií a ta se brzy na místo bitky dostavuje. Čeští chuligáni mají za vzor zejména chuligány z Polska, kteří jsou známí velkými bitkami mezi velkými koaličními gangy. Velké bitky po vzoru polských chuligánů není možné v České republice realizovat a to hlavně z důvodu toho, že zde, až na výjimky, neexistují ustálenější družby mezi příznivci jednotlivých klubů. Vzhledem k tomuto faktu, vznikají v posledních letech koaliční vztahy na mezinárodní úrovni a to hlavně s gangy z Polska a Slovenska, což umožňuje rozšíření rozsahů střetů.

Ve spojitosti s fotbalovým násilím dochází k stále častějším projevům rasismu a neonacismu, velká část chuligánů je z řad skinheads. Ti využívají fotbalové zápasy k projevům svých ultrapravicových názorů. Takovou skupinou jsou nazi-hools, příznivci klubu Sparta Praha. Podobné skupiny vznikají i v prostředí olomoucké, hradecké, liberecké, teplické či budějovické scény.

Nejznámější krajně pravicovou skupinou je brněnský Johnny Kentus Gang (JKG), který měl v roce 1999 deset zakládajících členů a postupně se rozrostl na tři až čtyři desítky ve věku od 18 do 30 let. Původní členové gangu se jednoznačně nehlásili ke konkrétnímu proudu české či světové ultrapravice a ani symbolika gangu neobsahovala propracovanější prvky extremismu, byli však značně militantní k soupeřům. Gang se postupně odpoutával od fotbalového dění a zaměřil se proti „nepřátelům ultrapravice“. Podíleli se na četných útocích proti jiným gangům, organizovali koncerty a došlo i na spojení s neonacisty. V roce 2003 se JKG, hlavně pro své militantní zaměření, dostává do centra pozornosti vůdčích osobností neonacizmu v České republice, především bývalého vůdce Národního odporu Praha Filipa Vávry. JKG se měl taktéž podílet na několika násilných střetech s příslušníky Antifašistické akce (AFA) ⁽¹⁾.

Fotbal začínají navštěvovat někteří lidé z anarchistických a antiglobalizačních demonstrací za účelem konfrontace s neonacisty, tím dochází k politizaci některých gangů. Nejvýznamnější český ultralevicový gang Berserk Bohemians vstupuje do politicky podbarvených střetů se spartánskými a brněnskými nazi-hooligans. Antifašistické zaměření mají též gangy Bohemians, Tornádo Boys (Pardubice), kteří se odštěpili od Berserku v roce 2000, a Banditos, kteří odmítají označení za ultralevici. Řada gangů odmítá politizaci a snaží se cíleně zdůraznit svou apolitičnost. Takovou skupinou je skupina Pilsen Boi!s z Plzně, která v roce 1999 konstitovala jako skupina nepolitických Oi!punks a vlastenecky zaměřených skinheads a zdůraznila své distancování se od jakéhokoliv politického extremismu. Skupina je tvořena asi 15 členy ve věku od 19 do 30 let, vydávají zine „Pilsen Boi!s informátor“.

1.3 Legislativa Anglie a České republiky

V souvislosti s vývojem diváckého násilí se ve Velké Británii (Anglie, Wales) vyvíjela i legislativa. Postupně s nabýváním vážnosti problému byly navrhovány a schvalovány zákony, které se týkaly přímo násilností spojeného s fotbalovými zápasy. Jako vzor k navrhování opatření sloužila a i v současné době slouží dokument Evropská úmluva o diváckém násilí a neslušném chování na sportovních utkání, která ve Velké

Británii dala vznik mnoha zákonům. V souvislosti se zákony byla postupně utvářena i spolupráce mezi fotbalovými kluby, bezpečnostními složkami a správními úřady.

Tato kapitola se věnuje legislativě spojené s problematikou diváckého násilí ve Velké Británii a České republice a jejímu porovnání.

The European Convention on Spectator Violence and Misbehaviour at Sports Events and in Particular Football Matches⁽¹²⁾

Evropská úmluva o diváckém násilí a neslušném chování na sportovních utkáních, dále jen „Úmluva“, je stěžejním dokumentem pro navržení a přijetí opatření k eliminaci diváckého násilí, zejména na stadionech během utkání. Tento dokument byl vydán Radou Evropy a schválen 19.8.1985 ve Strasburgu jako reakce na tragické události v Bruselu ze dne 29.5.1985

Hlavním cílem této „Úmluvy“ je podporovat spolupráci mezi fotbalovými svazy, jednotlivými kluby, orgány státní správy, bezpečnostními složkami a taktéž mezi diváky, kteří se jednotlivých fotbalových zápasu účastní. Členové této spolupráce by měli sami aktivně zapojit do prevence, navrhnout opatření či možnosti k úpravě legislativy tak, aby mohla efektivně omezit tento druh násilí a hlavně následky s tím spojené.

Úmluva dále udává doporučení, jaká by měla být preventivní bezpečnostní opatření na stadionech, vybavení fotbalových stadionů a opatření přijatá k co možná nejúčinnější eliminaci tohoto jevu.

1.3.1 Anglie

15. dubna 1989 na fotbalovém stadiónu Hillsborough v anglickém městě Sheffield během semifinálového utkání FA Cupu mezi Liverpoolem FC a Nottingham Forestem FC, když policie vpustila na přeplněnou tribunu příznivců Liverpoolu několik tisíc dalších fanoušků, vypukla obrovská tlačenice, při níž bylo 96 osob ušlapáno k smrti a více než 700 zraněno. Tragédie, nejhorší v dějinách britského sportu a jedna z nejhorších sportovních katastrof na světě, vedla k přijetí rozsáhlých bezpečnostních opatření na britských fotbalových stadiónech.^(20, 22)

Anglie na tuto událost reagovala kompletní přeměnou legislativy a vznikly zákony, které přímo souvisely s diváckým násilím a vycházely hlavně z doporučení udávaných Evropskou úmluvou o diváckém násilí a neslušném chování na sportovních utkání, kdy tyto se týkají jak řešení a postihování projevů diváckého násilí, tak bezpečnostních opatření na stadionech.

Je nutno uvést, že Velká Británie má dlouhý výčet zákonů, souvisejících s problematikou diváckého násilí ať přímo či nepřímo, které jsou vzájemně provázány a postupem času novelizovány dle stoupající závažnosti problému. V této kapitole jsou uvedeny stěžejní zákony, které přímo souvisejí s fotbalovým chuligánstvím, a nastíněn jejich obsah.

1.3.1.1 The Sporting Events /Control of Alcohol Act 1985 ^(23, 30)

Zákon o sportovních utkáních

- zakazuje držení alkoholu cestou na utkání ve zvláště vypravených autobusech a vlacích; opilost v těchto dopravních prostředcích se považuje za porušení zákona;
- za porušení zákona se považuje pokus o vstup na stadion v opilosti nebo s alkoholickými nápoji, držení nebo konzumace alkoholu během zápasu (na dohled hřiště) nebo opilství v průběhu zápasu;
- dává policii pravomoc zastavit a prohledat osoby, které jsou důvodně podezřelé z porušování zákona, případně je zatknout; může to znamenat i prohledání autobusů nebo vlaků, které vezou fanoušky na zápas nebo ze zápasu a také prohledávání fanoušků čekajících před vchodem na stadion nebo se na stadionu už pohybujících;
- také zakazuje mít na utkání u sebe světlice a dělbuchy.

1.3.1.2 Public Order Act 1986 ^(23, 27)

Zákon o veřejném pořádku upravuje pravomoc soudů vydat „příkaz k vyloučení přítomnosti na utkání“ (zákaz vstupu na stadiony), který zakazuje osobě, která byla v minulosti pravomocně odsouzena za trestný čin související s fotbalem, účast na všech soudem určených utkáních v Anglii a Walesu. To se děje, pokud je soud přesvědčen, že vydáním příkazu může dojít k zabránění násilí a narušování pořádku na fotbalových zápasech. Vzhledem k tomu, že byl příkaz vydáván minimálně na tři měsíce a maximální délka jeho trvání nebyla nijak omezena, bylo soudům doporučováno zvažovat délky platnosti příkazu a brát při tom v úvahu aktuální sezonu. Při udělení tříměsíčního zákazu se nemohl fanoušek účastnit až šesti domácích zápasů.

1.3.1.3 The Football Spectators Act 1989 ^(14, 23)

Zákon o fotbalových divácích upravuje pořádání fotbalových zápasů v Anglii a Walesu. Stanovuje práva a povinnosti návštěvníků fotbalových zápasů. Trestné činy související s fotbalem upravuje možnost vydávání zákazů vstupu na stadion, povinné hlášení odsouzeného pachatele na určité policejní stanici během fotbalového zápasu apod. Dále zákon upravuje možnost soudům ukládat zákazy vstupu na stadion jako preventivní opatření k cestám mimo Anglii a Wales. Zákaz může soud udělit například, pokud osoba byla uznána vinnou za trestný čin související s fotbalem, bylo vydáno prohlášení o souvislosti trestného činu s fotbalovým utkáním a také pokud zákaz pomůže v prevenci násilí a výtržností na fotbale.

1.3.1.4 Crime and Disorder Act 1991 ⁽²¹⁾

Zákon o trestné činnosti a porušování pořádku. Tento zákon novelizuje zákon o fotbalových divácích, zejména nesplnění povinnosti povinné osoby hlásit se na policejní stanici. Taková osoba může být zatčena a může být potrestána odnětím svobody až na šest měsíců nebo pokutou.

1.3.1.5 The Football Offences Act 1991 ^(13, 23)

Zákon o fotbalové trestné činnosti není příliš obsáhlý. Obsahuje pouze 6 článků a stanovuje nové trestné činy v souvislosti s fotbalem. V tomto zákoně jsou obsaženy trestné činy jako je

- trestný čin spočívající ve vyhazování jakýchkoli předmětů na nebo směrem k hrací ploše nebo do části hlediště, kde jsou přítomni diváci bez zákonného důvodu nebo zákonné omluvy, kterou by musel pachatel prokázat,
- trestný čin spočívající v neslušném nebo rasistickém skandování dvou či více lidí na fotbalovém utkání, kdy není třeba dokazovat, že ke skandování docházelo v dohledu nebo doslechu osob, které by jím mohly být obtěžovány, vyděšeny či zahrnány do úzkých,
- trestný čin spočívající v jakémkoli vstupu na hrací plochu nebo plochu přiléhající k hrací ploše, do které nemají diváci přístup, bez zákonného důvodu nebo zákonné omluvy, kterou by musel pachatel prokázat.

1.3.1.6 Criminal Justice and Public Order Act 1994 ^(6, 23)

Zákon o trestní justici a veřejném pořádku dává policii právo zastavit a prohlédat jakoukoli osobu nebo automobil a to i v případě, že nemá žádný reálný důvod k podezření, že předmětná osoba má v držení zbraň či něco podobného. Tyto o pravomoci policie jsou oprávněné pouze ve vymezené lokalitě a vymezenou dobu.

Zákon upravuje i prodej vstupenek, kdy trestným činem je „kupčení se vstupenkami“, tedy neautorizovaný prodej vstupenek na regulovaná fotbalová utkání či nabízení nebo vystavování vstupenek za účelem prodeje na veřejných místech nebo na místech, kam má veřejnost přístup.

1.3.1.7 Police Act 1996 ^(23, 26)

Zákon o policii stanovuje povinnost poskytnout finanční prostředky policii za přítomnost na soukromé akci kterou je i fotbalové utkání a ukládá klubům povinnost uhradit tyto náklady. Na základě tohoto zákona byla vydána metodická příručka, která vyhrazuje položky, které mají být policii uhrazeny

- plat přítomného policisty;
- příplatek za přesčas;
- příspěvek na penzijní pojištění;
- příspěvek na zdravotní pojištění;
- náklady na dopravu na fotbalový stadion;
- příspěvek na opotřebení uniformy policisty;
- administrativní náklady a další.

Z důvodů hrazení nákladů fotbalové kluby mají jen minimální zájem o účast policie na utkáních. Snaží se zajistit bezpečnost na stadionech vlastními opatřeními, například vyškolením tzv. stewardů, pořadatelů.

Na základě tohoto zákona jsou svolávány koordinační schůzky, jichž se účastní zástupci fotbalového klubu a policie, na které se stanoví rozdělení utkání podle rizika možného vzniku a výskytu diváckého násilí a jiných výtržností.

- kategorie A - nepředpokládají se potíže - poklidní bezkonfliktní fanoušci,
- kategorie B - mírná možnost potíží - mírně rizikovní fanoušci, určitá možnost konfrontace nebo výtržností, zejména ve vztahu k alkoholu,
- kategorie C - možné riziko potíží, výtržníci vyhledávající násilí nebo organizují násilí.

Ve větším množství jsou policisté nasazováni na zápasy vyhodnocené, jako nejvíce rizikové, na méně rizikových je počet policistů omezen, nebo přítomnost policistů je jen kvůli shromažďování informací.

1.3.1.8 The Football Disorder Act 2000 ^(12, 23)

Zákon o fotbalových výtržnostech, který byl také vytvořen, aby novelizoval již dříve přijaté zákony, novelizuje trestní část zákona o fotbalových divácích a zavádí čtyři důležité změny

- ruší rozdíl mezi domácím a zahraničním zákazem vstupu na stadiony, kdy to znamená, že pokud je zákaz soudně vydán, vztahuje se na veškerá fotbalová utkání ve všech státech,
- vydá-li soud zákaz vstupu na stadion, musí také uložit, aby odsouzený vrátil svůj cestovní pas a to v době, kdy má proběhnout fotbalový zápas;
- zavádí možnost uložení zákazu vstupu i na základě civilního řízení a žaloby podané policií, řízení vede Magistrate Court. Účelem tohoto je přispět k prevenci diváckého násilí, zrychlit soudní řízení v případě, že osoba chce vycestovat z Velké Británie;
- umožňuje policistovi předat oznámení" s požadavkem dostavit se k soudu k projednání návrhu na uložení zákazu vstupu během následujících 24 hodin osobě, o které se bude důvodně domnívat, že tato způsobila, nebo se zúčastnila výtržnosti ve Velké Británii nebo v jiné zemi a hodlá vycestovat.

Osobu lze zadržet až do doby jejího nalodění, odletu nebo odjezdu. V této době nesmí tato osoba opustit Anglii a Wales a je povinna odevzdat na policii cestovní pas. Pokud se prokáže, že osoba skutečně způsobila nebo se zúčastnila výtržností, vydá soud na základě podané policejní žaloby zákaz vstupu podle nového civilního řízení. Zákaz vstupu lze uložit na dobu minimálně 2 a maximálně 3 roky.

Zákon také dává policii možnost zadržet osobu po dobu 4 hodin až 6 hodin, pokud to schválí nadřízený, zatímco se bude rozhodovat o vydání „oznámení“. Pokud se osoba nedostaví k projednání civilní policejní žaloby k soudu, páchá trestný čin, za který může být odsouzena k trestu odnětí svobody až na 6 měsíců anebo k pokutě.

1.3.1.9 Violent Crime Reduction Act 2006 ^(23, 33)

Zákon o snížení násilné trestné činnosti je nejnovější novelou anglických zákonů. Mimo jiné se týká i zákonů řešících fotbalové chuligánství a zpřísňuje tresty za trestné činy s tímto spojené. Podle tohoto zákona může policie uložit osobě podezřelé z možného spáchání výtržnosti či násilí trest zákazu návštěvy utkání a také zákazu přiblížit se do okolí stadionu v den, kdy se utkání koná. Podle tohoto zákona mají policejní důstojníci oprávnění zakázat lidem, které podezřívají z možného spáchání násilí, vstup do určité oblasti a to až na dobu 48 hodin. Za trestné činy podle tohoto zákona je možné uložit až několikaleté zákazy návštěv sportovních utkání a vysoké peněžní pokuty.

1.3.2 Legislativa České republiky, instituce a stávající zákonná řešení

Od 1.1.1995 se stala pro Českou republiku závaznou Evropská úmluva o diváckém násilí a neslušném chování na sportovních utkání. Vzhledem k tomu, že Parlament České republiky tuto úmluvu neratifikoval, neřadí se tato úmluva mezi mezinárodní smlouvy, které mají přednost před zákonem. Tato Úmluva je jen doporučením pro bezpečnostní složky, správní orgány a fotbalové kluby, jak nejlépe a nejúčinněji postupovat ve snaze eliminovat projevy tohoto druhu násilí.

Česká republika nemá zákon, který by se zabýval jen a přímo diváckým násilím. Jednání v souvislosti s fotbalovými chuligány bylo a je i nadále řešeno v rámci platných právních norem. Dle povahy a závažnosti jednání jsou jednotlivé případy související s touto problematikou kvalifikovány buď jako přestupky nebo trestné činy. Řešení této problematiky spadá v převážné většině do oblasti správního práva a trestní právo, v souladu se zásadou ultima ratio, přistupuje k řešení jako poslední. Pokud je jednání kvalifikováno jako přestupek, řeší toto ve své kompetenci správní úřady. Policie ČR, pokud přestupek zjistí, tak tento zaeviduje a oznámí příslušnému správnímu orgánu k projednání. Přestupci pak hrozí sankce ve formě pokuty či uložení některého

z ochranných opatření dle zákona č. 200/1990 Sb, o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

1.3.2.1 Obce a města ^(34, 37, 38, 23)

Obce a města mohou v souvislosti s fotbalovým chuligánstvím využít možnost oprávnění regulovat pořádání veřejnosti přístupných sportovních podniků, např. fotbalových utkání, které jim umožňuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, konkrétně § 10 písm. a). V Praze totéž umožňuje § 44 písm. a) zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů. Obec, jakož i hlavní město Praha, tak může ukládat povinnosti v samostatné působnosti obecně závaznou vyhláškou k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku.

Starosta obce je oprávněn (dle § 103 zákona o obcích) a stejně tak primátor hlavního města Prahy (dle § 72 odst. 5 zákona o hlavním městě Praze) požádat Policii České republiky o spolupráci při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku. Policie České republiky je povinna požadovanou spolupráci poskytnout, pokud jí v tom nebrání jiné zákony. Plné znění uvedených paragrafů je v příloze č. 2

Obecní (městská) policie

Obce a města mohou v souvislosti se zajištěním vnitřních záležitostí veřejného pořádku využít obecní či městskou policii. Podle zákona č. 553/1991 Sb, o obecní policii, obecní (městskou) policii zřizuje zastupitelstvo obce (města) platnou obecní vyhláškou. Tato v případě konání fotbalových utkání zabezpečuje ochranu veřejného pořádku na území obce (města).

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

V souvislosti s fotbalovým chuligánstvím lze jako nejčastěji páchané přestupky označit přestupky proti veřejnému pořádku (§ 47, § 48), proti občanskému soužití (§ 49), proti majetku (§ 50) a přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi (§ 30).

Tento zákon obsahuje také sankce a ochranná opatření (§ 16), které lze za výše uvedené přestupky uložit. Ochrannými opatřeními, ve znění tohoto zákona, jsou například opatření omezující (§ 18) a spočívají v zákazu navštěvovat určená veřejně přístupná místa a místnosti, v nichž se podávají alkoholické nápoje nebo se konají veřejné tělovýchovné, sportovní nebo kulturní podniky.

Omezující opatření však musí být přiměřené povaze a závažnosti spáchaného přestupku a lze je uložit jen spolu se sankcí a nejdéle na dobu jednoho roku.

V § 58 a § 59 tohoto zákona je též upravena součinnost mezi státními orgány, orgány policie, obcemi a správními orgány. Plné znění uvedených paragrafů je přílohou č. 3

1.3.2.2 Policie České republiky ^(34, 35, 36, 23)

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Zákon o policii stanovuje působnost Policie České republiky, jako např. chrání bezpečnost osob a majetku, spolupůsobí při zajišťování veřejného pořádku, a pokud byl porušen, činí opatření k jeho obnovení. Odhaluje trestné činy a přestupky a zjišťuje jejich pachatele. Upravuje povinnosti a oprávnění příslušníků Policie České republiky, postupy při plnění úkolů, spolupráce dalšími subjekty apod.

V souvislosti s fotbalovým chuligánstvím by bylo možné využít z tohoto zákona zejména oprávnění zastavení a prohlídka dopravního prostředku (§ 42), zajištění osoby (§26), vstup do živnostenské provozovny (§ 41), podání vysvětlení (§ 61). Znění uvedených paragrafů je přílohou č. 4

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Trestní zákoník je rekodifikací zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, a je platný od 8.1.2010. V tomto zákoně jsou uvedeny trestné činy, trestní sazby, sankce a tresty, které lze za jednotlivé trestné činy uložit.

V souvislosti s diváckým násilím a chováním chuligánů na stadionech během zápasů lze nejčastěji vysledovat naplnění skutkové podstaty trestných činů poškození

cizí věci (§ 228), výtržnictví § 358), těžké ublížení na zdraví (§ 145), ublížení na zdraví (§ 146), těžké ublížení na zdraví z nedbalosti (§147), ublížení na zdraví z nedbalosti (§148), rvačka (§ 158), hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob (§ 355), založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka (§ 403), projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka (§ 404), násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci (§ 352) a další násilné a majetkové trestné činy.

Legislativní „novinkou“ tohoto zákona je uvedení trestů domácí vězení (§ 60) a zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce (§ 76). Tyto je možné v souvislosti s fotbalovým chuligánstvím uložit. Znění uvedených paragrafů je přílohou č. 5.

Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád

Trestní řád upravuje postup orgánů činných v trestním řízení a osob zúčastněných na trestním řízení.

Zákon č. 218/2003 Sb., zákon o soudnictví ve věcech mládeže

Přesný název zákona je zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže).

Tento zákon upravuje podmínky odpovědnosti mládeže za protiprávní činy uvedené v trestním zákoně, opatření ukládaná za takové protiprávní činy, postup, rozhodování a výkon soudnictví ve věcech mládeže. Je vlastně jakousi obdobou trestního zákoníku.

1.3.2.3 Dohoda mezi Českomoravským fotbalovým svazem a Policií České republiky⁽¹⁴⁾

Dohoda se týká vzájemné spolupráce při zajišťování veřejného pořádku, ochraně bezpečnosti osob a majetku při fotbalových utkáních a je uzavírána mezi Policií ČR a Českomoravským fotbalovým svazem. Poprvé byla uzavřena v roce 1995 na základě

rozkazu policejního prezidenta č. 44/1995. V současné době platí dohoda uzavřená dne 16.2.2009 na základě rozkazu policejního prezidenta č. 23/2009.

Tato dohoda vymezuje zásady a formy spolupráce Policie ČR a fotbalového svazu při konání mezinárodních fotbalových utkání a fotbalových utkání v rámci ČMFS vyjmenovává požadavky na stavebně technické vybavení stadiónů a upravuje výcvik a činnost pořadatelské služby. Smyslem této dohody je převést největší část odpovědnosti na fotbalové kluby. Plné znění dohody je v příloze č. 6.

2. CÍLE A HYPOTÉZY

2.1 Cíle práce

Cílem práce je analyzovat vývoj diváckého násilí v České republice, vyhodnotit rizika s tímto problémem spojená a navrhnout možná řešení a postupy prevence a eliminace tohoto problému.

2.2 Hypotézy

- Hypotézy: 1. Stávající legislativa České republiky není dostatečná pro prevenci a eliminaci tohoto problému;
2. Diváckého násilí se dopouštějí osoby ve věku od 18 do 30 let.

3. METODIKA

3.1 Metodický postup

Pro zpracování této diplomové práce bylo použito několik druhů metod. Informace byly získávány z různých zdrojů tak, aby se daly komparovat a doplňovat.

Pro teoretické vymezení problému byla použita obsahová analýza odborných článků, monografií a dalších dokumentů. V rámci praktické části práce byla využita metoda dotazování, kdy byl vytvořen dotazník, který obsahoval celkem 17 otázek.

3.1.1 Metodický postup při zpracování praktické části

Pro zpracování praktické části byla použita metoda dotazování, technika dotazníku. V hlavičce každého dotazníku byla uvedena žádost o vyplnění, podrobný popis a důvod dotazování. Byl zde představen autor, bližší specifikace účelu dotazníku a zdůrazněna jeho naprostá anonymita. Dotazník je součástí této práce a je v plném znění uveden v příloze č. 7.

Dotazník obsahoval celkem 17 otázek a byl určen příslušníkům Policie České republiky.

Všechny dotazníky byly volně přístupné na sekretariátech organizačních článků Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje, kde si je zájemci mohli vyzvednout a vyplnit. Vyplněné dotazníky pak byly shromážděny na příslušných sekretariátech, kde si je zadavatel osobně vyzvedl.

První tři otázky byly stratifikační a byly směřovány na zjištění pohlaví, věku a vzdělání dotazovaného. Další otázky pak byly uzavřené a polouzavřené, v jednom případě byla otázka otevřená, aby mohli respondenti vyjádřit zcela svobodně svůj názor. Otázky směřovaly na zjištění postojů respondentů k dané problematice, orientaci v ní, na informovanost dotazovaných a jejich názor.

Výzkum byl proveden anonymně, byla dostatečně zajištěna ochrana dat. Počátkem měsíce června 2010 byly všechny vyplněné i zbývající nevyplněné dotazníky vyzvednuty a bylo provedeno jejich vyhodnocení.

Ke zpracování dat byl použit program MS Word 2007 pro psaní textu a MS Excel 2007 pro následné vytvoření grafů.

4. VÝSLEDKY

4.1 Charakteristika souboru dotazníkového průzkumu

Respondenti jsou příslušníci Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje. Jedná se pouze o dospělé osoby.

Celkem bylo rozmístěno 150 prázdných dotazníků.

Zpět se vrátilo celkem 117 vyplněných dotazníků, což činí 78 % z celkového počtu dotazníků, které byly k dispozici. Z tohoto počtu bylo 8 dotazníků špatně vyplněných. Ve všech případech se jednalo o špatné vyplnění stratifikační části dotazníku, kdy u dvou dotazníků nebylo vyplněno pohlaví a u šesti dotazníků nebyl vyplněn věk nebo vzdělání. Z těchto důvodů jsem z mého výzkumu tyto dotazníky vyřadila. Pro potřeby výzkumu byly všechny správně vyplněné dotazníky v celkovém počtu 109 brány jako výchozích 100 %.

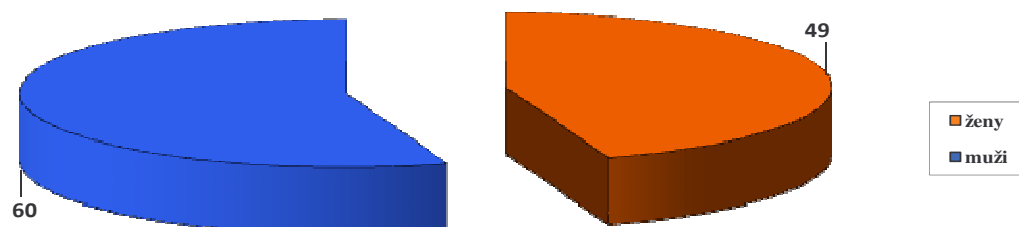
Pro zpracování dat byly rovněž vytvořeny grafy, které jsou řazeny plynule v textu této práce. Výsledky u výšečových a sloupcových grafů jsou uvedeny v absolutních číslech, které označují počty respondentů. V textu jsou pak navíc uvedeny propočty jednotlivých hodnot v procentech.

4.2 Výsledky průzkumu u jednotlivých odpovědí

Otázka č. 1 byla zaměřena na základní rozdělení respondentů ve vztahu k pohlaví. Dotazníky vyplnilo celkem 60 mužů, což představuje v procentech hodnotu 55,1 a 49 žen, to je 44,9. Výsledek je uveden v následujícím grafu č. 1.

Graf č. 1

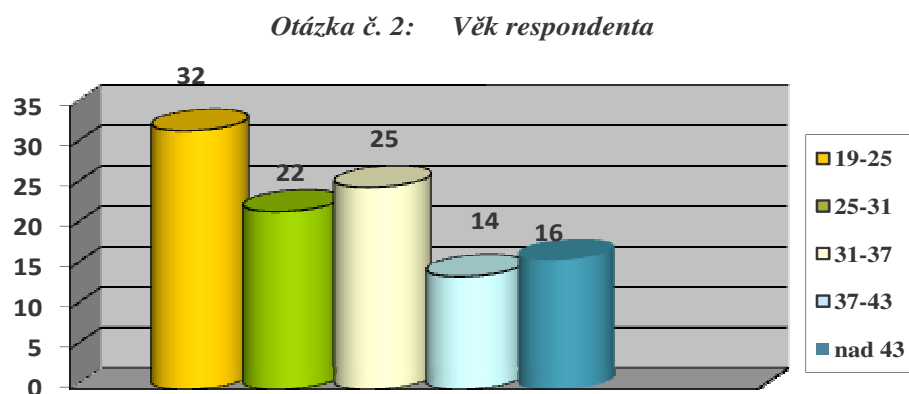
Otázka č. 1: Pohlaví respondentů

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 2 byla zaměřena na věk respondenta. Zde respondenti uváděli svůj věk. K dispozici bylo rozmezí *19 - 25 let*, kdy tuto variantu uvedlo celkem 32 osob (29,4 %). Další variantou, kterou označilo celkem 22 respondentů (20,2 %) bylo věkové rozpětí *25 - 31 let*. Věk *31 – 37* uvedlo celkem 25 osob, což v procentech činí 22,9. Dále 14 respondentů uvedlo věk *37 - 43*, to je 12,8 %. Jako poslední možnost byl věk *nad 43 let*, který zvolilo celkem 16 dotazovaných (14,7 %), jak je názorně vidět v grafu č. 2.

Graf č. 2

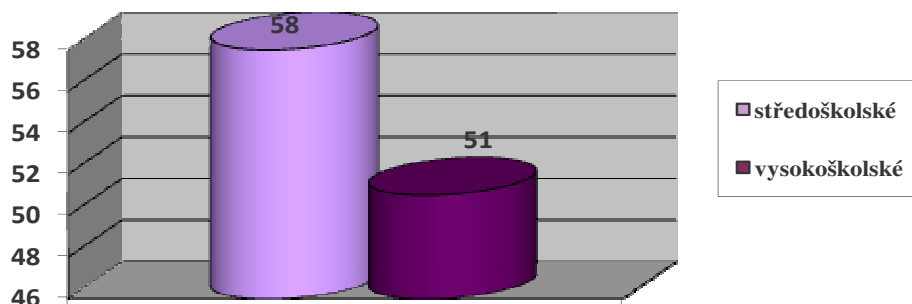

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 3 byla zaměřena na nejvyšší dosažené vzdělání. Vzhledem k tomu, že dotazníky byly směřovány pouze do řad Policie ČR, nebylo bráno v potaz nižší vzdělání než to, které bylo ukončeno státní maturitní zkouškou. Takto bylo postupováno proto, že dle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, musí příslušník Policie ČR splňovat minimálně takové vzdělání, které bylo touto zkouškou ukončeno. Na základě uvedených skutečností z průzkumu tedy vyplývá, že **středoškolské vzdělání s maturitou** má z celkového počtu 58 dotazovaných (53,2 %) a možnost **vysokoškolské vzdělání** označilo celkem 51 osob, tedy 46,8 %, údaje jsou uvedeny v grafu č. 3.

Graf č. 3

Otázka č. 3: Nejvyšší dosažené vzdělání

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 4 zněla: *Co je to divácké násilí?* Byla zaměřena na konkrétní představu, kterou si respondenti spojují právě s tímto pojmem. Zejména na to, zda si dotazovaní jsou vědomi, co tento problém znamená a s jakým druhem činnosti nebo chováním si ho mohou spojit.

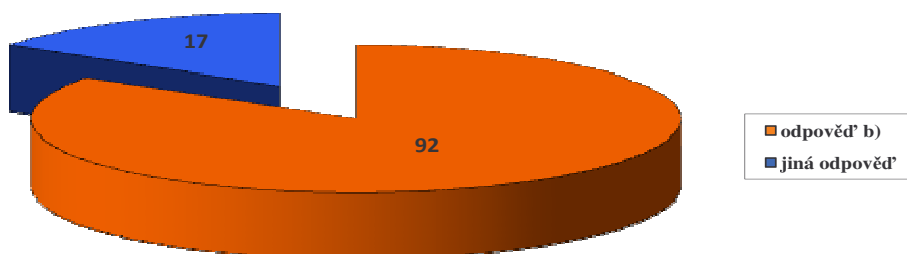
V této otázce si mohli respondenti vybrat ze tří odpovědí: a) násilí páchané na divácích, b) neslušné chování a výtržnosti fanoušků během sportovního utkání, c) násilí, na které se dívají lidé.

Obecně lze konstatovat, že celkem 92 osob (84,4 %) vědělo, co si pod sledovaným pojmem představit (neslušné chování a výtržnosti fanoušků během sportovního utkání) a celkem 17 respondentů (15,6 %) si vybralo jinou odpověď.

Z těchto 17 respondentů, kteří budou pro lepší orientaci označeni jako 100 % odpovědělo 11 dotazovaných (64,7 %), že se jedná o násilí páchané na divácích a 6 osob (35,3 %) se ztotožnilo s odpovědí, která problém vystihuje jako násilí, na které se dívají lidé. Výsledky jsou uvedeny v grafech č. 4 a 5.

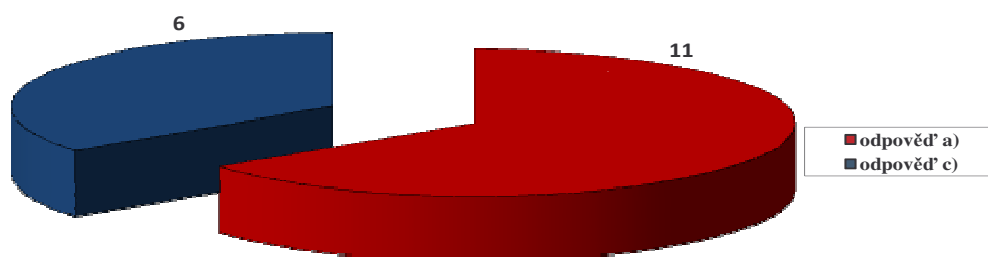
Graf č. 4

Otázka č. 4: Co je to divácké násilí

Graf č. 5

Otázka č. 4: Co je to divácké násilí - poměr jiných odpovědí

Zdroj: vlastní výzkum

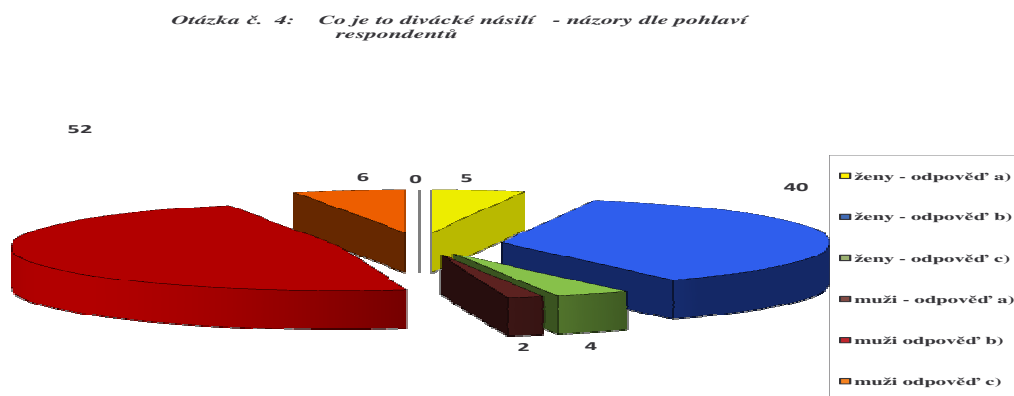
Z pohledu pohlaví lze konstatovat, že celkem 40 žen (81,6 %) vědělo, která z možností uvedený pojem správně vystihuje.

Devět žen (18,4 %) odpovědělo následovně. Čtyři respondentky (8,2 %) uvádějí, že se jedná o násilí, na které se dívají lidé a 5 respondentek (10,2 %) si pod pojmem představuje problematiku spojenou s násilím páchaným na divácích.

Z celkového počtu 60 mužů odpovědělo 8 respondentů (13,3 %) následovně. Šest mužů (10 %) se ztotožnilo s názorem, že se jedná o násilí, na které se dívají lidé a dva (3,3%) se přiklonili k odpovědi násilí páchané na divácích, viz graf č 6.

Graf č. 6

Zdroj: vlastní výzkum

Z pohledu věku a vzdělání je složení odpovědí následující. Obecně lze uvést, že tři osoby ve věku 19-25 let si myslí, že se jedná o násilí páchané na divácích. Čtyři respondenti téhož věku se ztotožňují s odpovědí násilí, na které se dívají lidé. Jedna osoba ve věku 25-31 let je toho názoru, že se jedná o násilí páchané na divácích. Čtyři

osoby věkové skupiny 31-37 let si myslí, že se jedná o násilí páchané na divácích. Dva respondenti ve věku 37-43 let je přesvědčeno, že se jedná o násilí páchané na divácích. Jeden respondent věku nad 43 let souhlasí s odpovědí násilí, na které se dívají lidé a dvě osoby téhož stáří se přiklonily k odpovědi násilí páchané na divácích.

Muži s vysokoškolským vzděláním: celkem 4 respondenti věkové skupiny 19-25 let uvedli odpověď b) neslušné chování a výtržnosti fanoušků během sportovního utkání, stejně tak jako respondenti věkového složení 25-31 let, kterých takto odpovědělo 7. Osm mužů ve věku 31-37 let vybralo na tuto otázku taktéž možnost b). U 4 respondentů věkové skupiny 37-43 let označili možnost b) celkem 3 muži a v jednom případě si respondent pod tímto pojmem představuje násilí páchané na divácích, tedy možnost odpovědi a). Pět dotazovaných věku nad 43 zvolilo možnost b).

Ženy s vysokoškolským vzděláním: ve skupině 19-25 let odpovědělo celkem 6 žen, z toho 5 bylo toho názoru, že se jedná o možnost b) a v jednom případě si dotazovaná pod tímto pojmem představuje násilí páchané na divácích, tedy a). Dvě respondentky skupiny 25-31 let vybraly možnost b). Z věkového rozmezí 31-37 let odpovědělo celkem 9 žen, kdy 7 z nich zvolilo možnost b) a ve dvou případech si dotazované pod tímto pojmem představuje a) násilí páchané na divácích. Ze vzorku žen skupiny 37-43 let odpověděly celkem 4 dotazované, kdy z tohoto počtu 3 zvolily možnost b) a v jednom případě si respondentka pod tímto pojmem představuje násilí páchané na divácích. Nad 43 let věku odpověděly celkem 2 respondentky, kdy v jednom případě se ztotožnila s názorem v možnosti b) a v jednom případě si dotazovaná pod tímto pojmem představila násilí, na které se dívají lidé.

Muži středoškolského vzdělání odpovídali následovně: 10 dotazovaných věkové skupiny 19-25 let, kdy z tohoto počtu 8 označili možnost b) neslušné chování a výtržnosti fanoušků během sportovního utkání, v jednom případě si respondent pod tímto pojmem představuje násilí, na které se dívají lidé, tedy možnost c) a v jednom případě si respondent pod tímto pojmem představuje násilí páchané na divácích a). Věková skupina 25-31 let byla zastoupena celkem 9 muži, kdy 8 z nich uvedli možnost b) a v jednom případě si respondent pod tímto pojmem představuje násilí, na které se dívají lidé c). Celkový počet mužů věkového rozmezí 31-37 let je 6, kdy možnost b)

vybrali 4 muži a ve dvou případech si respondenti pod tímto pojmem představili násilí páchané na divácích a). Věková skupina 37-43 let nebyla v tomto vzorku zastoupena žádným respondentem. Skupina nad 43 let je v tomto případě zastoupena celkem 7 dotazovanými, ze kterých 5 odpovědělo možností b) a ve dvou případech byla zvolena odpověď násilí páchané na divácích a).

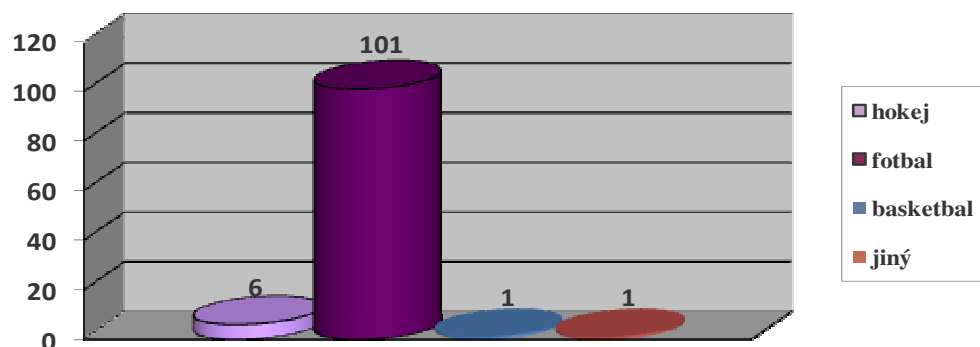
Ženy středoškolského vzdělání: věková skupina 19-25 let je zastoupena celkem 12 ženami, z toho 8 odpověděli b) neslušné chování a výtržnosti fanoušků během sportovního utkání, v jednom případě si respondentka pod tímto pojmem představuje násilí páchané na divácích a) a ve třech ženami byla vybrána odpověď c) násilí, na které se dívají lidé. Ve skupině 25-31 let odpovídaly celkem 4 dotazované a tyto zvolily možnost b), jakož i dvě zástupkyně věkové skupiny 31-37 let a 6 respondentek z řad věkového rozmezí 37-43 let. Dvě ženy starší 43 let byly toho názoru, že se jedná o odpověď b).

Otázka č. 5 zněla S jakým sportem je divácké násilí spojováno nejčastěji?

V tomto případě se jednalo o otázku polootevřenou. Umožňovala tedy respondentům vybrat si ze čtyř možností, přičemž v jedné možnosti mohli vyjádřit svůj vlastní názor. Této možnosti využil pouze jeden respondent (0,92 %), který uvedl jako odpověď koňské dostihy. Ostatní respondenti si vybrali z nabízených možností, kterými byly následující sporty: hokej, fotbal a basketbal. Z těchto možností si převážná část respondentů (101 osob, 92,66 %) vybralo fotbal. Hokej si vybralo 6 osob (5,5 %) a basketbal zvolil pouze jeden respondent (0,92 %), údaje jsou znázorněny v grafu č. 7.

Graf č. 7

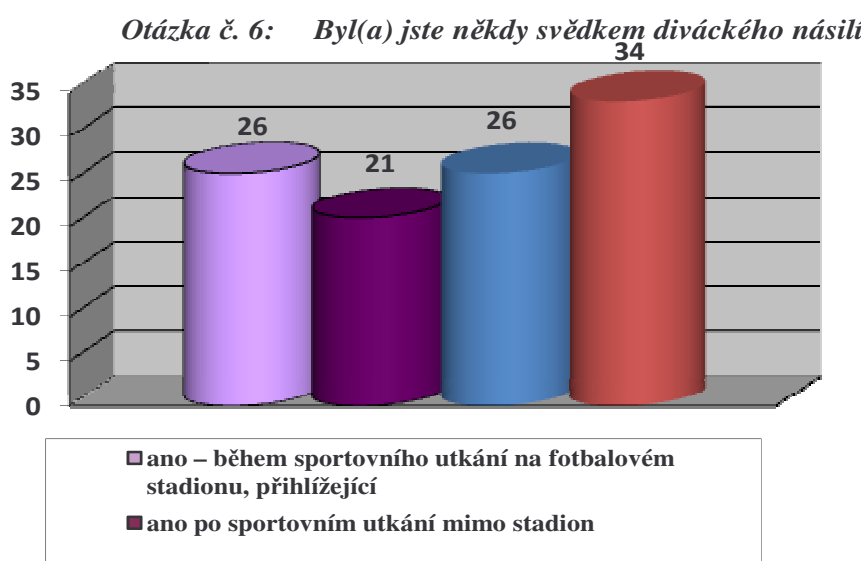
Otázka č. 5: S jakým sportem je divácké násilí spojováno nejčastěji?

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 6, **Byl(a) jste někdy svědkem diváckého násilí?**, byla zaměřena na zjištění, zda se respondent s tímto problémem v praxi setkal a dále zjištění míry osobní zkušenosti respondenta s tímto problémem. V této otázce bylo možné vybírat více odpovědí najednou. Odpověď a) ano – během sportovního utkání na fotbalovém stadionu, přihlízející vybralo celkem 26 dotazovaných (23,85 %). Odpověď b) ano po sportovním utkání mimo stadion, přihlízející odpovědělo celkem 21 respondentů (19,26 %). Odpověď c) ano – jinak zvolilo 26 dotazovaných (23,85 %) a odpověď d) ne zvolilo celkem 34 respondentů (31,19 %). Názorné provedení je v grafu č. 8.

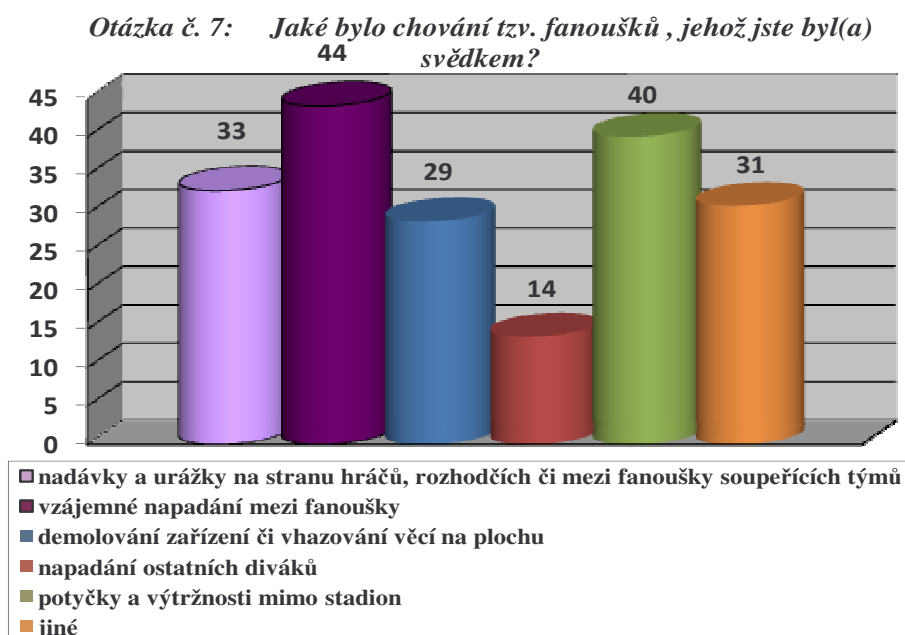
Graf č. 8

Zdroj: vlastní výzkum

Na otázku č. 7, **Jaké bylo chování tzv. fanoušků, jehož jste byl(a) svědkem?**, bylo možné vybrat více odpovědí. Tato otázka byla zaměřena na zjištění toho, s jakou formou chování se setkali respondenti nejčastěji. Otázka byla polozavřená, což znamená, že respondent mohl volně vepsat svoji zkušenost. Tuto variantu zvolilo 31 respondentů (28,44 %). Z tohoto počtu uvedlo 6 osob (19,4 %) zkušenost s útokem na příslušníka Policie ČR - napadání jak slovní tak fyzické. Dalších 25 respondentů (80,6 %) uvedlo, že nebyli svědky žádného nevhodného chování fanoušků. Možnost a), tedy nadávky a urážky na stranu hráčů, rozhodčích či mezi fanoušky soupeřících týmů zvolilo 33 respondentů (30,27 %). Variantu b), tedy vzájemné napadání mezi fanoušky vybralo 44 osob (40,36 %). Kladnou odpověď na otázku c), tedy demolování zařízení či vyhazování věcí na plochu zvolilo celkem 29 jedinců (26,6 %). Možnost d) – napadání ostatních diváků vybralo 14 respondentů (12,84 %). Poslední možnost e) – potyčky a výtržnosti mimo stadion zvolilo 40 osob (36,7 %). Výsledky jsou uvedeny v grafu č. 9.

Graf č. 9

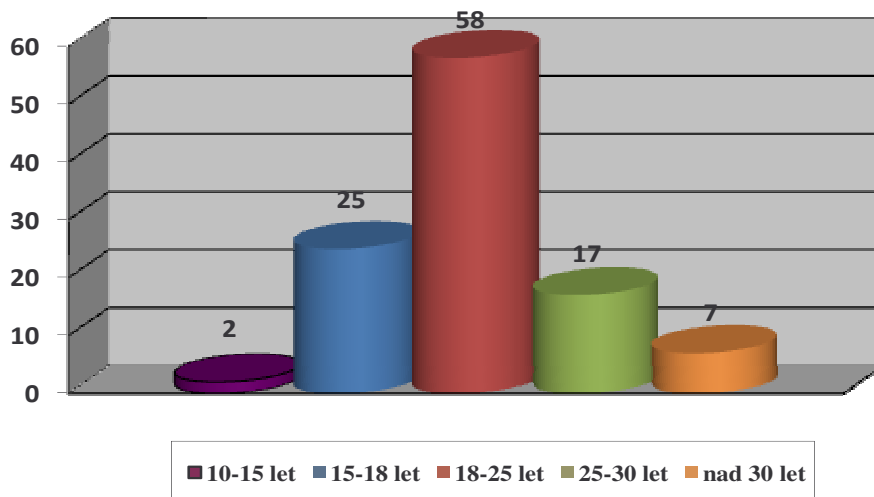

Zdroj: vlastní výzkum

Na otázku č. 8, Jaké věkové hranice jsou, dle Vašeho názoru, lidé dopouštějící se diváckého násilí?, odpověděli dotazovaní takto. Fanoušci ve věku 10-15 let se dopouští diváckého násilí dle názoru 2 respondentů (1,83 %). Další věkovou hranicí, která se dopouští diváckého násilí je 15-18 let a s tímto souhlasí 25 respondentů (22,94 %). Celkem 58 respondentů (53,21 %) zvolilo variantu 18-25 let. Dalších 17 respondentů (15,6 %) se ztotožnilo s hranicí 25-30 let. Poslední možnost nad 30 let zvolilo 7 osob (6,42 %). Názorné provedení je uvedeno v grafu č. 10. Dle zjištěných výsledků byla potvrzena hypotéza č. 2. Diváckého násilí se dopouštějí osoby ve věku od 18 do 30 let.

Graf č. 10

Otázka č. 8: *Jaké věkové hranice jsou, dle Vašeho názoru lidé dopouštějící se diváckého násilí?*

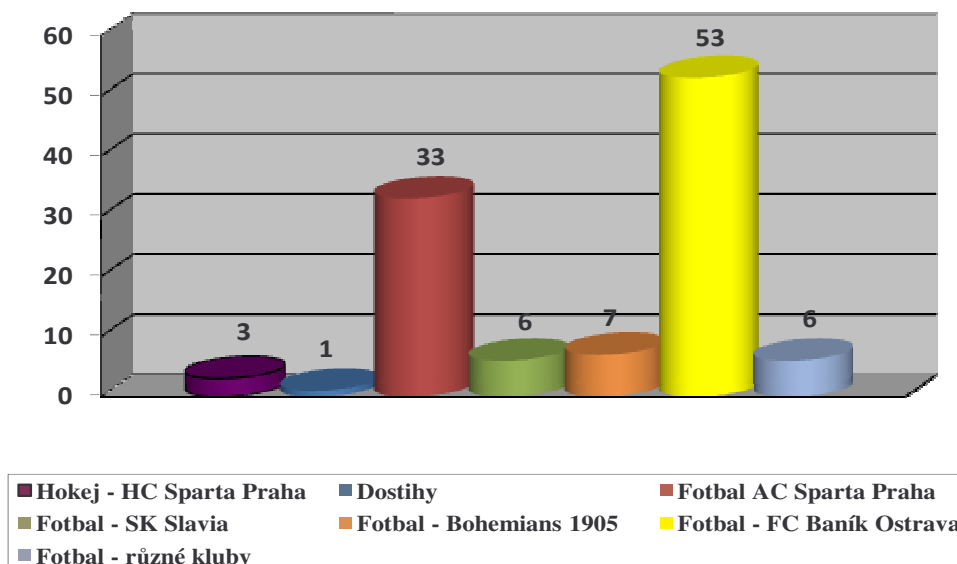
Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 9, Podle Vás fanouškové jakých sportů a klubů jsou nejproblémovější? Tato otázka měla vymezit sporty, popř. kluby, které jsou považovány v současné době za nejproblémovější. Tato otázka byla otevřená, tedy respondent mohl napsat libovolný sport i klub, který je podle jeho názoru ten nejproblémovější. Dle názoru 3 respondentů (2,8 %) je nejproblémovějším sportem hokej a klubem, který uvedli shodně, je HC Sparta Praha. Dle mínění jednoho respondenta to jsou dostihy, kdy klub se v tomto případě neuvedl. Dále uvedlo 105 respondentů (96,3 %) jako nejproblémovější sport spojený s diváckým násilím fotbal. Z toho dle názoru 53 osob (50,5 %) je nejproblémovějším klubem FC Baník Ostrava, dle mínění osob 33 (31,4 %) je to AC Sparta Praha, dle dalších osob 7 (6,7%) je

takovým klubem Bohemians 1905 a 6 respondentů (5,7 %) uvádí jako nejproblémovější SK Slavia Praha. Dalších 6 respondentů (5,5 %) uvádí jako nejproblémovější sport fotbal a různé kluby, které pro jednotlivý názor jsou v tomto srovnání zanedbatelné. Výsledky jsou uvedeny v grafu č. 11.

Graf č. 11

Otázka č. 8: Jaké věkové hranice jsou, dle Vašeho názoru lidé dopouštějící se diváckého násilí?

Zdroj: vlastní výzkum

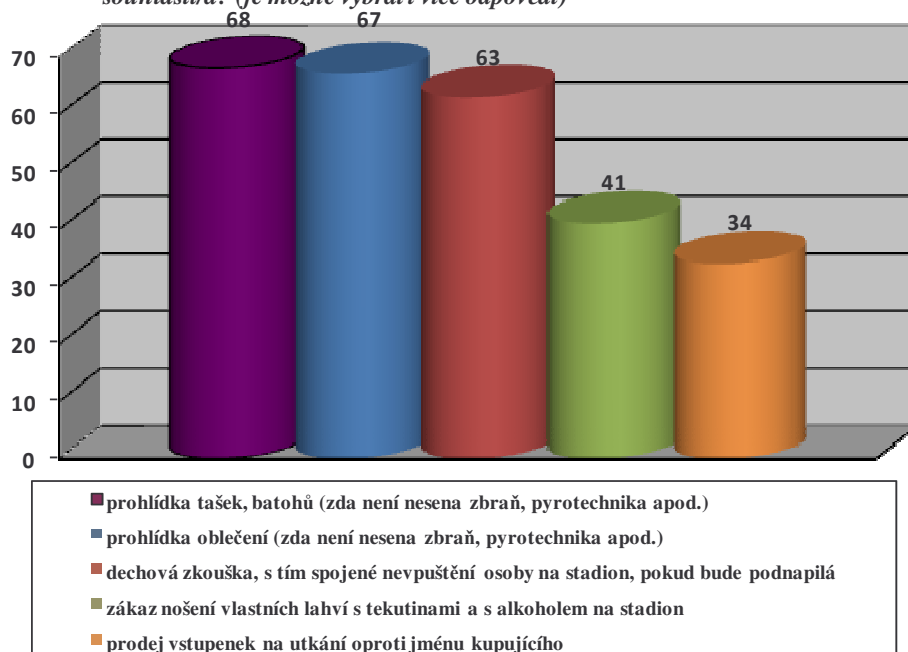
Otázka č. 10, Se kterými opatřeními prováděnými u diváků před vstupem na stadion v rámci zvyšování bezpečnosti při sportovních utkáních byste souhlasil/a? (je možné vybrat i více odpovědí).

Tato otázka byla zaměřena na zjištění, která z opatření by respondenti byli ochotni podstoupit nejvíce a která nejméně. Otázka je uzavřená a nepřímo souvisí s otázkou č. 11, kde se respondenti naopak měli vyjádřit k nepodstoupení jednotlivých opatření. Někteří z respondentů, kteří souhlasili se všemi možnostmi nabízenými touto otázkou, nezvolili v otázce č. 11 žádnou z odpovědí. Někteří z respondentů pokud zvolili všechny možnosti v otázce č. 11, nevybrali žádnou možnost v této otázce. Tohoto využil 1 dotazovaný, nevybral žádnou odpověď, tudíž za celkových 100 % bude bráno 108 lidí.

V otázce měli dotazovaní možnost vybírat z pěti variant odpovědí, kdy možnost a) prohlídka tašek, batohů (zda není nesena zbraň, pyrotechnika apod.) zvolilo celkem 67 jedinců (63 %). Dále 67 osob (62 %) se ztotožnili s možností v odpovědi b) prohlídka oblečení (zda není nesena zbraň, pyrotechnika apod.), s odpovědí c) dechová zkouška, s tím spojené nevpuštění osoby na stadion, pokud bude podnapilá, souhlasně odpovědělo 63 dotazovaných (58,3 %), variantu odpovědi d) zákaz nošení vlastních lahví s tekutinami a s alkoholem na stadion zvolilo 41 jedinců (38%) a s poslední možností e) prodej vstupenek na utkání oproti jménu kupujícího souhlasilo 34 (31,5 %). Výsledky jsou znázorněny v grafu č. 12.

Graf č. 12

Otázka č. 10: Se kterými opatřeními prováděnými u diváků před vstupem na stadion v rámci zvyšování bezpečnosti při sportovních utkáních byste souhlasil/a? (je možné vybrat i více odpovědí)

Zdroj: vlastní výzkum

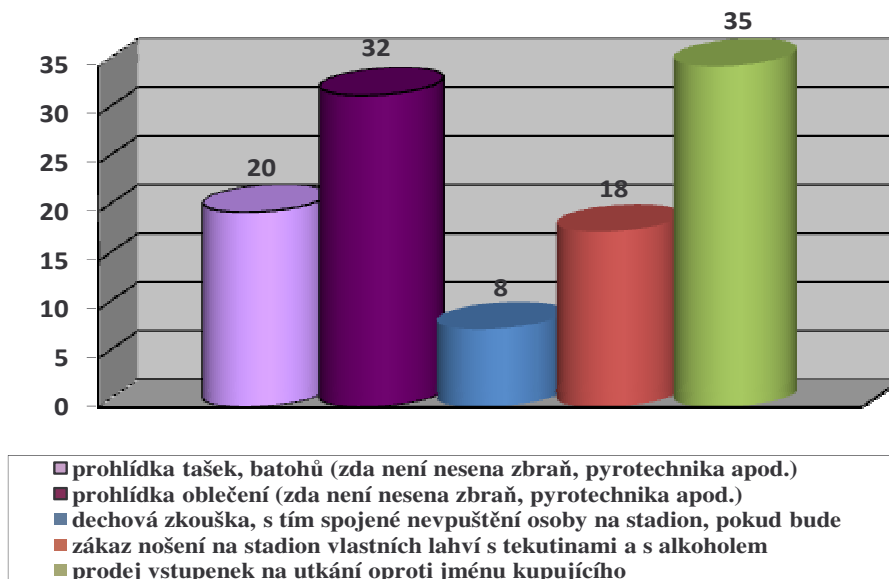
Otázka č. 11 Opatření uvedená v písm. a) – e), jsou opatření navrhovaná „Evropskou úmluvou o diváckém násilí a neslušném chování při sportovních událostech, hlavně během fotbalových zápasů“ a měly by být prováděny fotbalovými kluby a pořadateli. Která opatření byste nepodstoupil/a a z jakého důvodu? (je možné vybrat i více odpovědí)

Tato otázka byla polouzavřená a nepřímo souvisela s otázkou č. 10, což znamená, že respondenti, kteří zvolili všechny poskytnuté možnosti v otázce č. 10, nemuseli odpovídat na otázku č. 11. Tohoto využilo celkem 17 respondentů, tudíž

celkový počet, tedy 100 % odpovídajících na tuto otázku je 92. Respondenti si mohli vybrat odpověď z pěti možností a ke každé z nich uvést svůj vlastní názor. Uvedený názor bude sloužit jako podklad pro diskusi. Jednotlivé odpovědi jsou následující. Možnost a) prohlídka tašek, batohů (zda není nesena zbraň, pyrotechnika apod.) vybralo celkem 20 osob (22,2 %) variantou b) prohlídka oblečení (zda není nesena zbraň, pyrotechnika apod. odpovědělo 32 (35,5 %) dotazovaných, s odpovědí c) dechová zkouška, s tím spojené nevpouštění osoby na stadion, pokud bude, se ztotožnilo 8 (8,9 %), možnost d) zákaz nošení na stadion vlastních lahví s tekutinami a s alkoholem zvolilo 18 (20 %) a odpověď e) prodej vstupenek na utkání oproti jménu kupujícího 35 (39 %). Výsledky jsou znázorněny v grafu č. 13

Graf č. 13

*Otázka č. 11: Opatření uvedená v písm. a) – e), jsou opatření navrhovaná „Evropskou úmluvou o diváckém násilí a neslušném chování při sportovních událostech, hlavně během fotbalových zápasů“ a měly by být prováděny fotbalovými kluby a pořadateli.
Kter*

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 12, Souhlasíte s tím, aby kluby měly zavedenou evidenci „výtržníků“ a tuto využívaly před jednotlivými utkáními a měly oprávnění rozhodnout o nevpouštění „výtržníka“ na stadion? Na tuto otázku celkem 75 respondentů (68,8 %) odpovědělo kladně a 34 osob (31,2 %) odpovědělo záporně. Výsledky jsou uvedeny v grafu č. 15

Graf č. 15

Otázka č. 12: Souhlasíte s tím, aby kluby měly zavedenou evidenci „výtržníků“ a tuto využívaly před jednotlivými utkáními a měly oprávnění rozhodnout o nevpouštění „výtržníka“ na stadion?

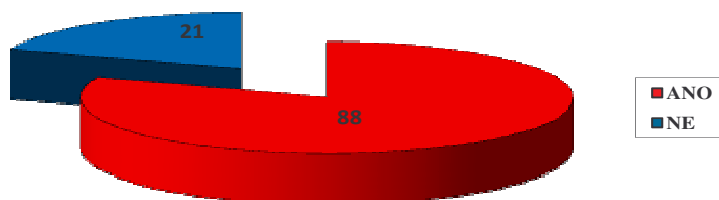

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 13 Jsou, dle Vašeho názoru, kontroly diváků před vstupem na stadion oprávněné? Celkem 88 respondentů (80,7 %) odpovědělo kladně a 21 osob (19,3 %) odpovědělo záporně, viz níže uvedený graf č. 16

Graf č. 16

Otázka č. 13: Jsou, dle Vašeho názoru, kontroly diváků před vstupem na stadion oprávněné?

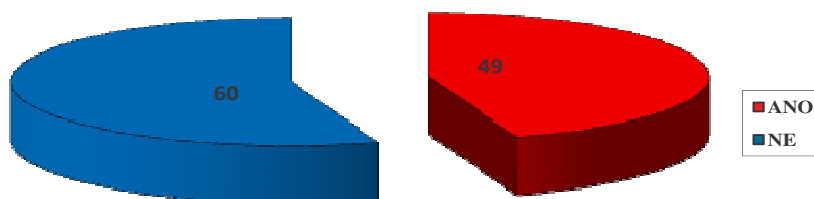

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 14 Jste pravidelným návštěvníkem fotbalových utkání? Celkem 49 respondentů (45 %) odpovědělo kladně a 60 osob (55 %) odpovědělo záporně. Grafické znázornění je uvedeno v grafu č. 17

Graf č. 17

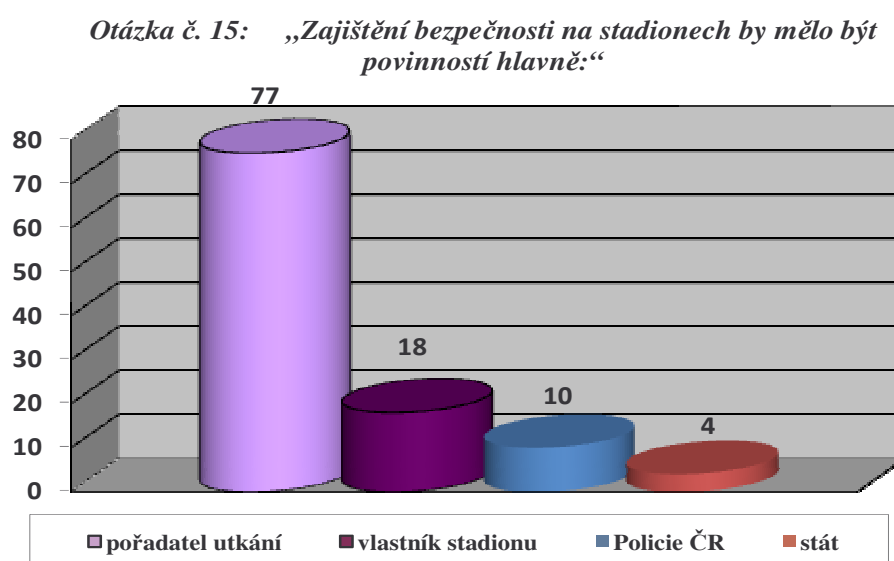
Otázka č. 14: Jste pravidelným návštěvníkem fotbalových utkání?

Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 15 Zajištění bezpečnosti na stadionech by mělo být povinností hlavně: Jednalo se o otázku uzavřenou, respondenti mohli volit ze čtyř možností. Celkem 77 respondentů si myslí, že by měl zajišťovat bezpečnost pořadatel utkání. Dalších 18 respondentů se domnívá, že by bezpečnost měl zajišťovat vlastník stadionu. Deset osob si myslí, že by bezpečnost měla být zajištěna Policií České republiky a 4 dotazovaní jsou toho názoru, že by to měla být povinnost státu. Výsledky jsou uvedeny v následujícím grafu č. 18.

Graf č. 18

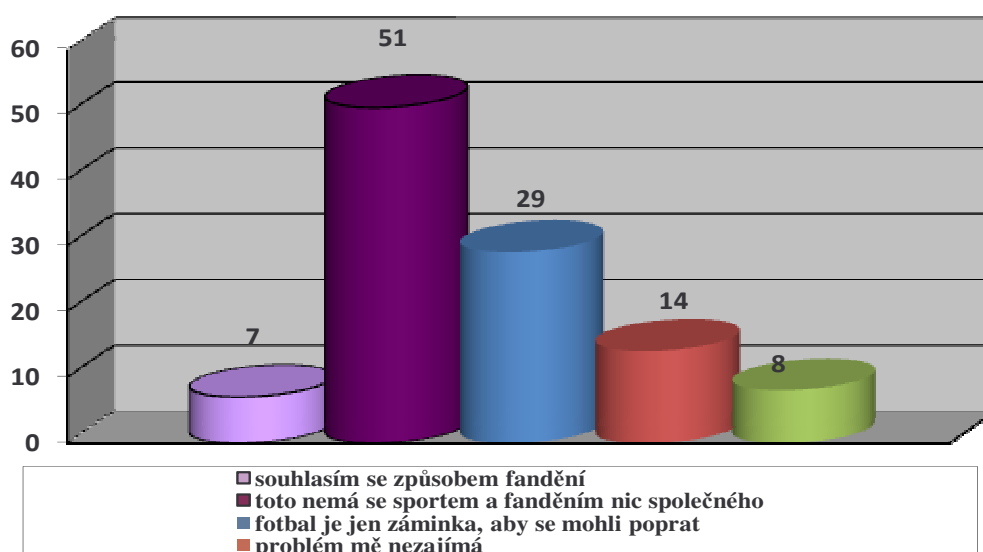
Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 16, Jaký je Váš názor na divácké násilí? Otázka byla zaměřena na zjištění postoje respondentů k chování fanoušků. Tedy, kde, dle názoru dotazovaných, končí fandění a začíná divácké násilí. Tato otázka byla polouzavřená, tedy umožňovala respondentům vybrat si, v tomto případě, z pěti možností, přičemž v jedné možnosti mohli vyjádřit svůj vlastní názor

Odpověď a) souhlasím s fanděním, občas se něco rozbije, ale fandové musejí být vidět, vybralo celkem 7 respondentů (6,4 %). Odpověď b) toto nemá se sportem a fanděním nice společného zvolilo 51 dotazovaných (46,8 %). Možnost c) fotbal je pro takovýto druh fanoušků jen záminka proto, aby se mohli poprat, vybralo 29 osob (26,6 %). Variantu d) toto chování mi nevádí, zvolilo 14 respondentů (12,8 %) a jiný názor e) mělo 8 osob (7,4 %). Výsledky jsou uvedeny v grafu č. 19.

Graf č. 19

Otázka č. 16: Jaký je Váš názor na divácké násilí

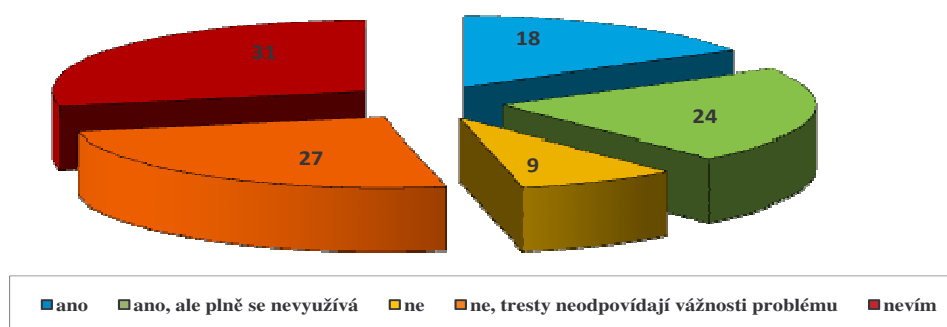
Zdroj: vlastní výzkum

Otázka č. 17 Je, podle Vás, současná legislativa České republiky dostačující k řešení diváckého násilí? Cílem této otázky bylo zjistit názor respondentů na stav současné legislativy ve spojitosti s fotbalovým chuligánstvím. Jednalo se o otázku uzavřenou a respondenti v tomto případě mohli vybírat z celkem čtyř možností. Na otázku odpovědělo všech 109 (100 %) respondentů a to následovně. Možnost a) ano, vybralo 18 jedinců (16,5 %), na možnost b) ano, ale plně se nevyužívá, odpovědělo 24 (22 %) osob. Dále 9 osob (8,3 %) se přiklonilo k názoru uvedenému v možnosti c) ne, 27 dotazovaných (24,7 %) zvolili možnost d) ne, tresty neodpovídají vážnosti problému, a 31 respondentů (28,5 %) zvolili odpověď neví, tedy e).

Z tohoto tedy vyplývá, že odpověď ano, která byla uvedena v prvních dvou možnostech odpovědí na tuto otázku, zvolilo celkem 42 respondentů z celkového počtu 109 oproti tomu, odpověď ne, obsaženou v možnostech c), d) zvolilo celkem 36 respondentů. Tímto je hypotéza č. 1, že legislativa České republiky není dostatečná pro prevenci a eliminaci diváckého násilí vyvrácena. Legislativa České republiky, dle výsledků průzkumu, je dostatečná.

Graf č. 20

Otázka č. 17: Je, podle Vás, současná legislativa České republiky dostačující k řešení diváckého násilí?

Zdroj: vlastní výzkum

4.3 Současné postupy při řešení diváckého násilí

Při shromažďování informací pro tuto práci byly zjištěny následující skutečnosti týkající se řešení diváckého násilí a součinnosti fotbalového svazu, fotbalových klubů, státních orgánů, orgánů policie, obcí a správních orgánů.

Od ledna 2009 s platností zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, přestala policie vykonávat dohled nad fanoušky přímo na stadionu. Odpovědnost za pořádek na stadionu mají vlastníci stadionu a jednotlivé kluby, které zápas pořádají. Policie provádí opatření mimo stadion a na území města, kde se zápas koná. Tato opatření spočívají hlavně v dohledu nad veřejným pořádkem a zajištění bezproblémového pohybu fanoušků mimo stadion.

Dle dohody uzavřené mezi Českomoravským fotbalovým svazem a Policií České republiky dohled nad pořádkem na stadionu vykonává pořadatelská služba, kterou zajistí fotbalové kluby a tyto taktéž mají zodpovědnost za její výcvik a činnost (článek 5)⁽¹⁴⁾. Pořadatelská služba pak koná dle pokynů hlavního rozhodčího a delegáta klubu. Českomoravský fotbalový svaz vydal 11.4.2008 metodický pokyn č. 14/2008, Postup rozhodčího při výtržnostech obecenstva⁽²⁴⁾. Tento pokyn je návodem pro rozhodčí, jak postupovat při výtržnostech, kdy a za jakých okolností může přerušit, či ukončit zápas. Důležitým bodem je dle tohoto pokynu rozpoznání, kdy se o divácké násilí jedná a kdy ne. Pokud dojde k výtržnostem ze strany fanoušků, chuligánů, přeruší rozhodčí zápas a pořádek zajistí pořadatelská služba. Až ve chvíli, kdy pořadatelská služba nastolení pořádku není schopna zvládnout vlastními silami, následuje zákrok Policie ČR.

Opatření ze strany Policie ČR nespočívají pouze v zajišťování dohledu nad veřejným pořádkem. Specialisté na problematiku extremismu, ke kterému se tento druh násilí řadí, sbírají informace o počtech problémových fanoušků a mapují jejich pohyb v době před zápasem. Jsou prováděna opatření v místech, odkud chuligáni vyjíždějí, často ve spolupráci s dopravci. Mapují se internetové stránky fotbalových klubů a samotných chuligánských skupin. Takto získané výsledky se vyhodnocují a jsou navrhována opatření podle rizikovosti jednotlivých skupin. Specialisté jsou přítomni na

stadionu během utkání, zaměřují se na problémové fanoušky a dokumentaci jejich chování.

Součinnost mezi Policií ČR a správními orgány probíhá následovně. Pokud policista zaznamená ze strany fanoušků protiprávní jednání, nejprve toto jednání právně kvalifikuje. Dle povahy jednání a naplnění skutkové podstaty se může jednat o přešupek či trestný čin. Pokud se ve věci bude jednat o přešupek, věc po zadokumentování odevzdá (dle § 58 odst. 3 písm. a) zák. č. 200/1990 Sb.) k vyřešení příslušnému správnímu orgánu. Tento přešupek projedná a stanoví přešupci sankci. Za přešupek může v tomto případě správní orgán uložit omezující opatření (§17 zák. č. 200/1990 Sb.), tedy zákaz navštívovat určená veřejně přístupná místa a místnosti, v nichž se podávají alkoholické nápoje nebo se konají veřejné tělovýchovné, sportovní nebo kulturní podniky⁽³¹⁾.

Při kvalifikaci jednání jako trestný čin pamatuje zákon č. 40/2009 Sb, trestní zákoník, v § 358 výtržnictví na spáchání tohoto trestného činu přímo ve spojitosti s fotbalovým utkáním. Pokud osoba takový trestný čin spáchá, policie věc zadokumentuje a po provedení potřebných úkonů je pachateli sděleno obvinění ze spáchání trestného činu (v tomto případě přečinu). Za tento čin lze uložit trest odnětí svobody až na dvě léta. Pokud tento čin osoba spáchá opětovně nebo jako člen organizované skupiny může být trest odnětí svobody až na tři léta. Tento zákon též zavedl trest zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné akce (§ 76). Trest určí soud a jeho trvání může být až na dobu 10 let. Průběh výkonu trestu je následující.

Odsouzený je povinen při výkonu trestu spolupracovat s probačním úředníkem Probační a mediační služby. Úředník mu na základě sepsané dohody stanoví pravidla, jak bude trest vykonávat, sestaví plán výkonu trestu a začlení odsouzeného do jednoho z programů, jakým je například program sociálního výcviku a převýchovy nebo program psychologického poradenství. Odsouzený se bude v době konání akce, na kterou se zákaz vztahuje, muset hlásit v době jemu stanovené probačním úředníkem, na určeném útvaru Policie ČR. Pokud zákaz poruší a půjde na zakázané utkání, bude souzen znovu a může mu být uložen nepodmíněný trest. Tím, že zákaz poruší, dopustí se trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání dle § 337 odst. 1 písm.

d) zákona č. 40/2009 Sb. ⁽⁴⁾. O tom, komu byl zákaz vysloven jsou dále informováni specialisté Policie ČR, kteří toto využijí v rámci opatření prováděných v souvislosti s fotbalovým utkáním.

Dle zjištěných informací byl tento trest do současné doby uložen pouze v jednom případě, fanouška Slavie Praha, který dne 31. října 2009 na hřišti v Příbrami vhodil během utkání svého týmu na hřiště dělobuch. Muž nesmí dva a půl roku na žádné utkání Slavie Praha ⁽⁴⁴⁾.

5. DISKUSE

Ve své diplomové práci jsem se zabývala problematikou diváckého násilí. Mým cílem bylo analyzovat vývoj tohoto fenoménu v České republice, vyhodnotit rizika s tímto jevem spojená a jaká jsou opatření přijatá pro eliminaci a řešení tohoto problému. Prostřednictvím výzkumu, provedeným dotazníkovou formou, jsem chtěla zjistit názory policistů, kteří se s řešením tohoto druhu násilí setkávají téměř běžně, na tento jev a na opatření, která byla a jsou proti tomuto jevu přijímána. Jako vzor pro řešení diváckého násilí jsem si zvolila Anglii, neboť ta má s řešením tohoto problému dlouholeté zkušenosti a na jejich základě vytvořila opatření a legislativu, která tento jev maximálně eliminovala. Legislativa Anglie je v práci nastíněna, spolu s legislativou a současnými postupy řešení problematiky v České republice. Současný stav legislativy obou států a postupů řešení tohoto problému jsem se pokusila porovnat. Na základě výsledků dotazníkového průzkumu jsem vyhodnotila názory policistů. Poté jsem shrnula celkovou zjištěnou situaci spojenou s problémem diváckého násilí, či fotbalového chuligánství v České republice. Z tohoto je zřejmé, že dosavadní přijatá, ale i navrhovaná opatření, jsou důležitá pro eliminaci tohoto jevu. Provedeným průzkumem jsem se snažila poukázat na fakt, že legislativní prostředky České republiky jsou k řešení tohoto problému dostačující, avšak nebývají mnohdy plně využívány. Taktéž opatření, která jsou navrhovaná by plně postačovala k eliminaci tohoto jevu, avšak jejich zavádění do praxe a hlavně jejich provádění není vždy tak jednoduché, jak se na první pohled může zdát.

V teoretické části práce jsem shrnula informace o diváckém násilí, vysvětlila pojmy s tímto jevem spojené a přiblížila různé formy chování chuligánů. Dále jsem sumarizovala vývoj násilí v souvislosti s fotbalem v Anglii a České republice. Také jsem nastínila obsah legislativ těchto dvou států a jejich možné využití.

V praktické části jsem provedla dotazníkový průzkum v řadách Policie České republiky, kdy na základě 17 otázek, které měli respondenti zodpovědět, jsem se pokusila analyzovat závažnost tohoto jevu, jeho nejčastější formy a dále zjistit názory respondentů na danou problematiku a její řešení. Dotazníky byly směřovány do řad

policistů jak pořádkové služby (uniformovaných), tak do řad policistů služby kriminální policie (neuniformovaných).

Provedeným průzkumem jsem zjistila, že divácké násilí je pojem, který si převážná většina respondentů 96,3 % spojila na prvním místě s fotbalovými zápasy, lední hokej s 2,8 % procenty na druhém místě značně zaostává, viz graf č. 11. I přesnou podstatu toho, co pojem divácké násilí vystihuje, si dokázala převážná většina představit. Názorně je tato skutečnost uvedena v grafu č.4.

Pro účel dotazníku jsem v otázce č. 4 vybrala tři podobné výrazy, které by mohly souviset s diváckým násilím. Sledovaným výsledkem u této otázky byl počet respondentů, který zvolil odpověď b), tedy neslušné chování a výtržnosti diváků během sportovních utkání, kdy takto je pojem divácké násilí vysvětlován v dokumentu Evropská úmluva o diváckém násilí a neslušném chování na sportovních utkáních. Cílem této otázky bylo zjistit, zda si dotazovaní dokážou spojit tento pojem se situací, která jej přesně vystihuje. Výsledkem bylo, že 92 dotazovaných z celkového počtu 109, tedy 84,4procentní většina, dokázala tento pojem správně označit.

Dále jsem zjistila, že 101 dotazovaných z celkového počtu 109 si tento druh násilí spojuje hlavně s fotbalem a jako druhý sport uvádějí hokej. Tento fakt potvrzuje i moje analýza novinových článků a událostí nejen z poslední doby. Na výše uvedené navážu výsledkem průzkumu otázky č. 9, ve které měli dotazovaní uvést svůj názor na to, kteří fanoušci jakých klubů jsou nejproblémovější. Na toto odpovědělo 53 dotazovaných z celkového počtu 109, že za nejproblémovější považují fanoušky klubu FC Baník Ostrava. Při analýze internetových odkazů, jsem na stránkách Fanaticfans, v rubrice Očima chuligánů, objevila rozhovor s jedním z řad opavských chuligánů, který na adresu FC Baníku Ostrava uvádí „*Baník, to je určitě náš největší rival. Nutno říct, že Baníkovci jsou absolutní jednička na českém chuligánském poli, tak početnou bandu jako Ostrava nemá nikdo. V boji banda na bandu se jim absolutně rovnat nemůžeme, ale když byly počty zhruba stejné, dokázali jsme je potrápit a několikrát i zvítězit. Ale jak jsem řekl, v bandě se jim absolutně nemůžeme rovnat.*“⁽¹¹⁾ Myslím si, že toto tvrzení plně potvrzuje údaje zjištěné průzkumem.

Dalším předmětem mého průzkumu bylo zjistit, s jakým projevem chování chuligánů se dotazovaní setkali nejvíce. Na prvním místě, tedy nejčastější, bylo zvoleno vzájemné napadání mezi fanoušky soupeřících týmů, jako druhé nejčastější chování byly vybrány nadávky a urážky na stranu hráčů, rozhodčích a fanoušků soupeřova týmu. Ostatní projevy jako jsou demolování zařízení a vyhazování předmětů na plochu a výtržnosti mimo stadion či potyčky s policií byly zastoupeny takřka stejnou měrou. Nejméně respondentů vybralo možnost napadání jiných diváků. Z tohoto lze vyvodit závěr, že smyslem chování chuligánů není napadat diváky jako takové, ale opravdu na sebe upozornit a dát fanouškům (chuligánům) soupeřova týmu najevo svou sílu. Avšak jejich chování je mnohdy i příčinou zranění v řadách obyčejných diváků. Viz událost uveřejněná v deníku Mladá fronta dnes dne 18. března 2009 „Dvanáctiletý chlapec, vedle kterého během pondělního zápasu Sparty s Brnem vybuchla podomácku vyrobená dýmovnice, už se pomalu zotavuje. Podle svých slov se bál hlavně toho, aby neohluchl nebo nepřišel o kus nohy“⁽²⁸⁾. Agresivita chuligánů roste, dochází z jejich strany ke stupňujícímu se násilnému chování, což dokládají články dostupné na internetu i události prezentované v médiích. Z nedávné doby je článek publikovaný na serveru Mladé fronty dnes, iDnes.cz, 24. května 2010 s názvem „Agresivita fotbalových fanoušků roste. Víme, jak na ně, tvrdí policie svědčící o vzrůstající agresivitě chuligánů“⁽²⁾, ve kterém je uvedeno:

„Situace se stabilizuje, ale stále trvá, že u některých skupin fanoušků je nutné nasazení většího počtu bezpečnostních složek, týká se to příznivců zejména velkých fotbalových klubů. Dokazuje to poslední kolo ligy, kdy měli těžkooděnci co dělat s baníkovci, kteří se s nimi poprali na příbramském stadionu. Chuligáni se zabarikádovali v sektoru a házeli na policisty sedačky, létaly i výbušky.“

Další článek ze serveru iDnes.cz je ze dne 26.3.2009 s názvem „Fotbalové kluby násilí na stadionech ignorují a tolerují, říká kriminalista“⁽³¹⁾ a zabývá se problematikou bezpečnostních opatření a postupů fotbalových klubů k jejich zabezpečení. Jeho obsahem je kritika kriminalisty namířená proti fotbalovým klubům za podceňování bezpečnosti na stadionech. Kriminalista v článku uvádí svůj názor na chování chuligánů, které není náhodné a chuligáni za své jednání necítí lítost, ba naopak

se jím chlubí. Dále zde poukazuje na problém s bezpečnostními opatřeními na stadionech, kdy uvádí, že opatření ze strany některých klubů jsou nedostačující. Například ne všechny stadiony jsou vybaveny detekčními rámy, které jsou schopny odhalit, zda osoba nese zbraň bez jakéhokoliv osobního kontaktu kontrolované osoby s kontrolujícím, kterým je pořadatel. Tento článek je z března 2009, tedy rok starý, ale dle mého názoru ne všechny kluby do současné doby zavedly účinná opatření.

Bezpečnostní opatření zmiňovaná kriminalistou ve výše uvedeném článku ⁽³¹⁾, jsou jím hodnoceny jako možná opatření efektivní pro eliminaci násilí. Na výše uvedené navážu výsledky otázek č. 10 a 11 z dotazníku, kde dotazovaní měli vybírat opatření, se kterými by souhlasili a naopak, která by nepodstoupili a z jakého důvodu. Na obě otázky mohli respondenti zvolit více odpovědí. Dle mého názoru, vzhledem k tomu, že respondenti byli z řad policie a hraje zde tedy i důležitou roli fakt, že se s tímto jevem osobně setkali a setkávají, souhlasila velká část respondentů s opatřeními, jako jsou prohlídky tašek, batohů a oblečení. Dále zda není nesena zbraň, pyrotechnika a jiné věci. Taktéž by souhlasili i s případným provedením dechové zkoušky, pokud vznikne podezření, že osoba je pod vlivem alkoholu. Nejméně respondentů vybralo bezpečnostní opatření zákaz nošení vlastního pití na stadion a prodej vstupenek oproti jménu kupujícího. Jednotlivá opatření by však respondenti absolvovali za určitých podmínek. Prohlídkám tašek a oblečení by se bez problémů a dobrovolně podrobili při každém zápase, pokud by byla kontrola prováděna pomocí detekčního rámu.

Prohlídku provedenou pořadatelem by byli respondenti ochotni podstoupit jen v případě, že zápas bude vyhodnocen jako rizikový a oni budou podezřelí z nesení nějakého předmětu, tedy bude k tomuto druhu kontroly důvod. Jinak by toto považovali za zásah do osobní integrity.

Co se týká opatření zákazu nošení vlastních lahví s tekutinami na stadion, jako nejčastější důvod nesouhlasu s tímto opatřením, byly uváděny vysoké ceny nápojů na stadionech a dlouhé fronty čekajících. Dle mého názoru je smyslem tohoto opatření snaha eliminovat možnost, aby lidé, kteří jdou na stadion, mohli z donesené lahve udělat účinnou zbraň, kterou by se bezpochyby stala, kdyby byla použita pro účel rvačky. Při tomto opatření by měl být brán v úvahu fakt, že na stadion chodí celé rodiny

i s dětmi, které většinou pití nosí s sebou. V tomto případě bych navrhovala, aby byly prováděny kontroly se zaměřením na materiál, ze kterého jsou lahve vyrobeny. A možná bych i stanovila omezení na množství tekutin obsažených v lahvích. Eliminovat by se takto alespoň z nějaké části požívání alkoholu. Na stadionech bych zavedla jen nejnútnejší občerstvení, které by bylo buď s nízkým obsahem alkoholu nebo zcela nealkoholické.

Důvodem nesouhlasu s prodejem lístků oproti jménu kupujícího byly hojné obavy o možné zneužití osobních dat. Na toto bych uvedla, že v dnešní době se riziku zneužití osobních dat vydáváme opakovaně každý den. Svá data uvádíme při registracích na internetových portálech, obchodech, při vyzvedávání zásilek na poště se prokazujeme občanským průkazem apod. Tak proč zrovna tímto způsobem by měla být data zneužitá? Určitě by toto opatření podléhalo zákonu o ochraně osobních dat. Toto opatření by bylo účinné zejména při tzv. rizikových zápasech. Již v současné době existují kluby, které regulují počet vstupenek pro své fanoušky a vstupenky prodávají proti občanskému průkazu. Avšak jak jsem zjistila ze zprávy na internetu podané jedním fanouškem FC Baníku Ostrava⁽⁴⁾, toto opatření je kolikrát bezcenné, protože často vstupenky u masy fanoušků přicházejících pohromadě na stadion, nikdo nekontroluje. Taktéž se nekontrolují počty fanoušků, takže jich mnohdy je na stadionu fyzicky víc, než by ve skutečnosti být mělo.

Můj osobní názor na výše uvedená opatření je, že s těmito budu souhlasit a budu ochotna je podstoupit, ovšem pod podmínkou, že o nich budu předem informována. To znamená, že vlastník stadionu sestaví návštěvní řád a před každým zápasem bude návštěvníky stadionu informovat o podmínkách návštěv a výčtu opatření, která jsou činěna v souvislosti s utkáním. Pak návštěvník, divák, kterému jde o užitek ze hry a zdravé podpoření svého týmu, půjde na zápas s tím, že podstoupit tato opatření je to v zájmu jeho samotného.

Když tuto skutečnost porovnáme s Anglií, tak tato opatření tam fungují a dosáhla požadovaného účelu, tedy eliminace násilí. Jen si lidé museli zvyknout a tento fakt přijmout. V souvislosti s tímto bych jako možné řešení navrhla například spolupráci s médii, která by před každým utkáním, ve sportovních zprávách televizních novin,

uvedla informaci znějící přibližně takto: „Utkání proběhne na stadionu XY, dne 20. září 2010 od 17.00 hod. Návštěva utkání se řídí podle platného návštěvního řádu, který je dostupný na internetových stránkách...“. Jednotlivá opatření pak budou v návštěvním řádu uvedena, popsána spolu s důvodem, proč jsou činěna, a návštěvník zde bude také seznámen s tím, že když opatření nepodstoupí, nebude na utkání vpuštěn. Toto seznámení s návštěvním řádem bude zveřejněno v dostatečném předstihu, ještě než si lidé na zápas začnou kupovat vstupenky. Dále k zakoupeným vstupenkám by byl přidán letáček s podmínkami účasti na zápase a upozornění, že tím, že si koupil vstupenku, stvrzuje, že podmínky bere na vědomí a souhlasí s nimi, tedy i fakt, že je ochoten dobrovolně podstoupit prováděná bezpečnostní opatření. Takto by se podmínky návštěvy stadionu a opatření s ní spojená dostala do podvědomí diváků a ti by se rozhodli předem, jestli opatření podstoupí či na zápas raději nepůjdou. A také omezí neshody a dohady návštěvníků s pořadatelskou službou. O to, že by kluby díky těmto opatřením přišly o své fanoušky, obavu nemám. Možná se tyto návrhy zdají být nákladné, ale myslím si, že náklady klubů na opravy poničeného zařízení či náklady spojené s nasazením bezpečnostních složek jsou mnohem vyšší a náklady investované do opatření se tímto vyplatí.

Během shromažďování materiálu pro svou diplomovou práci jsem se v souvislosti s navrhovanými opatřeními setkala s názorem, že tato opatření narušují práva a svobody občanů. Bylo to většinou ve spojitosti s opatřeními týkající se prohlídek tašek a oblečení. Avšak, když se zamyslíme nad jednáním výtržníků, kteří si na stadion přinesou dýmovnice, dělobuchy a tyto házejí mezi hráče a diváky, nebo opilí nadávají všem okolo a vykřikují vulgární a rasistická hesla, co je lepší? Podrobit se prohlídce a užít si potěšení z klidného průběhu hry, nebo jen trpět projevy tzv. fanoušků a kroutit hlavou nad jejich chováním a litovat peněz, které jste „vyhodili“ za takový zápas?! Nevidím v tom nic špatného, když majitel objektu (stadionu) nastaví pravidla a podmínky, které po návštěvnících požaduje a očekává, že je budou plnit, protože je to v zájmu jak majitele, tak i návštěvníků samých. Myslím si, že z důvodu, že si lidé zvykli podstoupit byť jim nepříjemnou prohlídku, je Anglie v řešení diváckého násilí úspěšná. Lidé pochopili, že opatření byla přijata hlavně z důvodu jejich bezpečnosti.

Nepochopení smyslu a důvodu zavádění těchto opatření v České republice je hlavním problémem. Opatření nejsou zaváděna, aby byli lidé jejich prostřednictvím šikanováni, jak si většina Čechů stále myslí, ale proto, aby byla zajištěna bezpečnost a z fotbalového utkání se nestalo bojiště. Pro ilustraci faktu, že násilí ze strany chuligánů je úmyslné a plánované, uvádím úryvky dostupné na internetu.

„Nastává den D a někteří fanoušci už jedou do Bohumína si sednout a držet místa ve vlaku. Jen co dojel vlak na Hlavní nádraží, tak 6 vagónů bylo už plně obsazeno. Ve Svinově se vlak doplnil k prasknutí a v dalších zastávkách po cestě byli přistupující fans rádi, že se do vlaku vůbec dostali. Než se dojelo do Brna, tak na některých místech tekla krev z důvodů vandráctva či nevhodného chování. Příkladem byl sjetý dredař, který na konečné ve Slatině (Brno) málem přišel o život. Fotbalu se nedočkal a skončil v nemocnici. Nepochopitelné bylo vybavování se po celou cestu vandráctva s ACABY. Přistaveno bylo 9 autobusů, které né v celku dojely ke stadionu (vykopnuté okna za jízdy!!!). Lístky se vůbec nekontrolovaly, a tak se počet v hostujícím sektoru odhaduje na 1.000 lidí z toho nespočet přátel z Katowic. To, co se dělo na stadioně s půlhodinovým zpožděním, proletělo bleskově celou ČR. Podle nového zákona mezi PČR a ČMFS na bezpečnost nedohlíží kosmonauti, ale pořadatelé. My jsme měli tu čest vyzkoušet tento zákon jako první, vyplynulo z toho, že Ivan Langer neudělal špatně. Podařilo se nám dvakrát zničit bránu, vlézt na hřiště a ukázat security, jestli si vybrali správné povolání.“⁽⁴⁾

Tento úryvek komentuje událost, která předcházela fotbalovému utkání ze dne 22.2.2010 mezi fotbalovými celky FC Baník Ostrava a FCB Brno⁽¹⁰⁾ a je psáno jedním z fanoušků právě FCB Brno. Toto dokazuje skutečnost, že fanoušci, chuligáni, berou fotbalové utkání převážně jako snadnou možnost boje mezi sebou.

Toto mne přivádí ke spolupráci mezi Českomoravským fotbalovým svazem a Policií ČR. Spolupráci mezi Českomoravským fotbalovým svazem a Policií ČR jsem předestřela v kapitole 4.2. K této bych chtěla uvést, že jsem se setkala s názory, že kluby si mnohdy najímají pořadatelskou službu, která plně nevyhovuje požadavkům

a pořadatelé mnohdy neznají své pravomoci a nevědí, jak mají v konkrétních případech jednat. Osobně jsem zažila pořadatele, na kterém bylo na první pohled vidět, že trpí nedostatkem inteligence, avšak toto mu nebránilo v dokazování své vlastní důležitosti. Problém je, že se sami pořadatelé mnohdy považují za něco víc, než ve skutečnosti jsou a svým chováním a jednáním vůči divákům a zejména chuligánům mnohdy vyvolají zbytečné střety. Myslím si, že i samotná školení a výcviky pořadatelů, které jsou v plné režii fotbalových klubů, neprobíhají v takové míře, aby byly účinné. Z osobní zkušenosti člena pořádkové jednotky, tedy jednotky těžkooděnců, vím, že je často velmi psychicky náročné stát u kotle chuligánů a poslouchat tvář v tvář a nechat si líbit nadávky a posměšky z jejich strany. I na toto by měli být pořadatelé připravováni. Mnohdy jednání nespočívá jen v hrubé síle, ale také v umění se ovládnout a zbytečně nevyhrotit situaci. V úryvku z článku pisatel nazývá policisty ACABy. Označení ACAB znamená „chuligánskou“ šifru pro All Cops Are Bastards (všichni policajti jsou bastardi).

Střety mimo stadion jsou chuligány dopředu domlouvány a chuligáni sami výsledky střetů zveřejňují na internetu ⁽¹⁶⁾. Na skutečnosti, že jsou střety plánované a fotbalová utkání se stávají bitevními poli chuligánů je třeba neustále poukazovat, aby si i obyčejní lidé mohli vytvořit názor na chování tzv. fanoušků. V tomto by mohla zastat pozitivní roli masmédiá. Tato by měla nezaujatě sdělovat fakta související s děním na stadionech, sdělovat, jak byly jednotlivé případy řešeny. Následně informovat veřejnost o tom, jaké tresty padly a hlavně za jaké jednání. Věřím, že veřejnost si sama utvoří k chování chuligánů odmítavý názor a uvítá řešení ve formě trestů. Zároveň by média zmiňovali v souvislosti s jednotlivými případy, jaká opatření byla zavedena a jaké podmínky z toho pro obyčejného diváka vyplývají. Věřím, že toto by vedlo k postupnému přetváření odmítavých názorů veřejnosti na činěná opatření a postupně by je přijala.

Smyslem otázky č. 17 bylo zjistit názory respondentů, policistů, na českou legislativu. Z výsledků mnou provedeného dotazníkového průzkumu vyplynulo, že celkem 42, tedy 38,5 %, dotazovaných souhlasí s tím, že legislativa České republiky je

dostatečná k řešení diváckého násilí, avšak z tohoto počtu 24 respondentů namítlo, že se plně nevyužívá. 36 dotazovaných uvedlo, že legislativa není dostačující, 27 z nich by požadovali vyšší tresty a 31 respondentů neví. Na základě výsledků reakcí na tuto otázku, byla vyvrácena hypotéza, že legislativa České republiky není pro prevenci a eliminaci diváckého násilí dostačující. K tomuto uvádím, že v kapitole 4.2 je rozebrán postup řešení diváckého násilí z hlediska legislativy a úkolů jednotlivých správních orgánů a orgánů činných v trestním řízení. Na tomto jsem chtěla demonstrovat, že způsoby řešení tohoto fenoménu v České republice existovaly a existují a nejsou to způsoby špatné. Osobně si myslím, že největší chyba, která ve snaze eliminovat tento druh násilí, spočívá v benevolentním přístupu jednotlivých orgánů k ukládání trestů, vždy se snaží uložit tresty co nejnižší. Ale proč? Jednou dotyčný spáchal přestupek či trestný čin tím, že nějakým způsobem porušil podmínky mu nastavené, v tomto případě návštěvním řádem, ač si jich byl vědom, tak následuje trest. Pokud se „prohřešky“ chuligánů začnou tvrději postihovat, tak sami chuligáni si rozmyslí, zda se jim jejich chování při fotbalových zápasech vyplatí.

Dalším problémem, který souvisí s rostoucími projevy násilí, jsou samotné tresty za chování chuligánů a kontrola jejich dodržování. Zastávám názor, že pokud člověk spáchá trestný čin, je za tento pravomocně odsouzen a je mu uložen trest, bude ten trest vykonávat bez jakékoliv výjimky. Například trest zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce není špatným opatřením. Umožňuje tvrději postihovat chuligány, pokud soud nebude moc shovívavý a nebude se „bát“ rozhodnout o co nejvyšším možném trestu. Ovšem přiměřeného povaze jednání odsouzeného. Problém však vidím v dohledu nad jeho výkonem. Probační a mediační služba v současné době nemá k dispozici elektronické náramky a vzhledem k dění na politické scéně si myslím, že je ještě dlouho mít nebude. Z tohoto vyplývá, že probační úředník musí jít dotyčného odsouzeného zkontrolovat osobně, pokud bude chtít vědět, zda trest dodržuje. Avšak zákaz se vztahuje na vstup na akce, ale neukládá odsouzenému povinnost zdržovat se v místě bydliště. Tento může být prakticky kdekoliv. Tudíž fyzická kontrola probačním úředníkem v tomto případě je bezpředmětná. I když je faktem, že o tomto způsobu kontroly zákon v souvislosti s touto alternativou trestu nehovoří.

V § 77 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb. je uvedeno, že se odsouzený musí hlásit na určeném útvaru Policie ČR. Toto by se zdálo být jednoduché a logické, ale jakým způsobem to bude probíhat? V reálu to znamená, že se odsouzený bude hlásit na obvodním oddělení Policie České republiky v místě svého bydliště, neboť je to logické a odsouzený to má přece nejbližší. Problém v tomto nevidím, pokud je na příslušném útvaru Policie ČR stálá služba, tedy policista, který slouží zpravidla 24hodinovou směnu, nevyjíždí na případy, je na útvaru, koordinuje hlídky a přijímá oznámení. Taková oddělení jsou v každém městě. Ale co taková „venkovská“ policejní oddělení? Mimo hlavní města? Na jednom takovém jsem osobně sloužila a zde v týdnu po 15. hodině a o víkendu celých 24 hodin vykonávají službu dva policisté, kteří musejí zastat všechny úkoly, které jsou jinde rozloženy mezi stálou službu a hlídky. Sami si přijímají oznámení, na toto vyjíždějí, zpracovávají a dělají veškeré úkony. Znamená to, že nemusí být na základně i celý den. Jak v tomto případě bude vykonávaná kontrola odsouzeného? Probační úředník určitě není obeznámen s faktem, že policejní oddělení v místě bydliště odsouzeného je právě tohoto typu. A popravdě toto není jeho starostí. On rozhodne ve smyslu zákona. Tato skutečnost nebyla při vzniku uvedeného trestu brána v úvahu a nezbývá než tak zvaně „za pochodu“ odhalovat nedostatky.

Proto se mi nabízí otázka, nebylo by jednodušší v tomto případě uložit trest domácího vězení⁽³¹⁾? Odsouzený by byl v danou dobu doma a bylo by možné jej lépe kontrolovat a nezatěžoval by se takový počet lidí. Takto by mohl být odsouzený snadněji zkontrolován, ať probačním úředníkem či popřípadě hlídkou policie.

Dle mého názoru by nejlepším řešením byly elektronické náramky. Dotyčný odsouzený by v období zápasů, na které má zákaz vstupu, obdržel od probačního úředníka náramek a tento by nosil na sobě. Odsouzený by se mohl volně pohybovat, vyjma prostoru, na který by se vztahoval zákaz, a jeho pohyb by byl monitorovaný. Tudíž by nemohl vstoupit do míst vymezených mu soudem. Tímto by se také „ulevilo“ probačním úředníkům, kteří do doby, než budou elektronické náramky zavedeny, musí provádět fyzické kontroly všech takto odsouzených. Pohyb odsouzeného by byl v době zápasu pod neustálým dozorem a lehce by bylo zjištělné, zda odsouzený zákaz porušil či nikoliv. Na možnosti využití elektronických náramků se však objevily mezi lidmi

názory, jestli tento způsob výkonu trestu není příliš velkým zásahem do práv a svobod odsouzeného, což mi připadá trochu paradoxní. Potrestanému člověku, který jiná práva porušoval a byl za to pravomocně odsouzen, nesmí být upřeno právo se pohybovat, kde chce a jít kam chce. Jaký potom má smysl trestat odsouzené za spáchání trestného činu? Nehledě na fakt, že například v případě trestu domácího vězení si může sám odsouzený vybrat, zda tento trest podstoupí a pokud se osvědčí, tedy splní podmínky, které s sebou nese výkon tohoto trestu, tak si trest i v klidu odpyká ve svém prostředí, na které je zvyklý. Může dál chodit do zaměstnání, stýkat se s přáteli, avšak v době od 20.00 hod. do 05.00 hod. a o víkendech se musí zdržovat doma. Mimo tuto podmínku existují ještě další, které musí odsouzený splňovat. Musí mít kde bydlet, k bytu či domu musí zajistit přístup probačnímu úředníkovi, funkční zvonek, telefon a další. Avšak toto nejsou podmínky, které by nemohly být splněny. Na portálu Justice.cz jsou odkazy na články související s uloženými tresty domácího vězení ⁽³²⁾.

Totéž připadá v úvahu, pokud v budoucnu začnou fungovat elektronické náramky. Pokud se odsouzenému nabídne možnost jít si svůj trest odpykat do vězení, nebo se, ač ne zcela volně, s elektronickým náramkem pohybovat na svobodě a fungovat dál v běžném životě, určitě si vybere možnost elektronického náramku. Já v tom žádné porušování práv a svobod nevidím. Toto je můj názor a za tím si stojím.

6. ZÁVĚR

Závěrem bych chtěla uvést, že cílem mé práce bylo analyzovat vývoj diváckého násilí v České republice, vyhodnotit rizika s tímto spojená a navrhnout možná řešení a postupy prevence a eliminace tohoto problému. Vývoj násilí a rizika s tímto spojená jsem popsala v teoretické části práce, kdy jsem vycházela z odborné literatury, článků popisujících události s tímto jevem spojené, z dokumentů Policie České republiky a legislativy Anglie a České republiky.

V praktické části jsem provedeným průzkumem zhodnotila závažnost této problematiky, orientaci v problému u vybraného vzorku respondentů a pokusila jsem se na konkrétních příkladech navrhnout možná řešení, jak by podle mého názoru měla probíhat prevence diváckého násilí. Cílem práce bylo potvrdit či vyvrátit dvě hypotézy.

Hypotézu č. 1: Stávající legislativa není dostatečná pro prevenci a eliminaci diváckého násilí jsem vyvrátila a to na základě výsledků dotazníkového průzkumu a provedenou analýzou legislativy a novinových a odborných článků. Dle většiny respondentů, je stávající legislativa dostatečná k řešení tohoto problému, avšak plně se nevyužívají možnosti, které nabízí. Tresty, které jsou chuligánům za jejich jednání ukládány, mnohdy neodpovídají závažnosti spáchaných skutků. Toto jednání by mělo být tvrději postihováno.

Hypotéza č. 2: Diváckého násilí se dopouštějí osoby ve věku od 18 do 30 let, se výsledky dotazníkového průzkumu potvrdila jako správná.

V práci jsem také upozornila na skutečnost, že připravenost pořadatelské služby na zvládnutí projevů násilí na stadionech není dostatečná. Tomuto by fotbalové kluby měly věnovat více pozornosti a nevyhýbat se zodpovědnosti, kterou mají. Pokud fotbalové kluby přijmou fakt, že odpovídají za bezpečnost na stadionech a začnou více dbát na plnění povinností s tímto spojenými, bude to zásadní krok v řešení diváckého násilí.

7. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. Antifa. <<http://www.antifa.cz/content/kdo-jsme>> [10.07.10].
2. BARTOSZ, J. *Agresivita fotbalových fanoušků roste*. [on line]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/agresivita-fotbalovych-fanousku-roste-vime-jak-na-ne-tvrdi-policie-1fg-/krimi.asp?c=A100521_163601_krimi_jba. [cit. 2010-07-10].
3. BEYER, D. (1996): *Fotbalové násilí: subkultura hooligans*. Brno, Masarykova universita. Bakalářská práce.
4. Brno – FCB. [on line]. Dostupné z: <http://www.thordivision.com/printart.php?id=500>. [cit. 2010-07-10].
5. Bruselský Heyselův stadion: místo, kde se zvrhla kolébka fotbalu. <<http://www.tipovani.cz/Tipovani/clanek.aspx?docId=19051974>> [10.07.10].
6. Criminal Justice and Public Order Act 1994. [on line]. Dostupné z: http://www.opsi.gov.uk/acts/acts1994/ukpga_19940033_en_1. [cit. 2010-07-10].
7. ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologie*, Praha: Support 1996. ISBN 80-902164-0-4.
8. Dohoda mezi Českomoravským fotbalovým svazem a Policií České republiky, [on line]. 16.02.2010 [cit. 2010-06-08]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/spoluprace-mezi-cmfs-a-policii-cr.aspx>
9. European Convention on Spectator Violence and Misbehavior at sports Events and in Particular at Football Matches, [on line]. 01.06.2010 [cit. 2010-06-01]. Dostupné z: <http://www.conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Word/120.doc>.
10. Fandové Baníku se rvali na stadionu. [on line]. Dostupné z: <http://tn.nova.cz/zpravy/regionalni/fotbalovi-chuligani-se-sjizdeji-do-brna-sledujeme-on-line.html>. [cit. 2010-07-10].
11. Fotbaloví chuligáni I. [on line]. Dostupné z: <http://fanaticfans.iprostor.cz/ocima-chuliganu.htm>. [cit. 2010-07-10].
12. Football (Disorder Act 2000). [on line]. Dostupné z: http://www.opsi.gov.uk/acts/acts2000/ukpga_20000025_en_1. [cit. 2010-07-10].
13. Football (Offences and Disorder) Act 1999 [on line]. Dostupné z: http://www.opsi.gov.uk/ACTS/acts1999/ukpga_19990021_en_1#pb3-11g10> [cit. 2010-07-10].

14. Football Spectators Act 1989. [on line]. Dostupné z:
http://www.opsi.gov.uk/Acts/acts1989/ukpga_19890037_en_1 [cit. 2010-07-10].
15. Historie skinheads. http://www.skinhead.yc.cz/historie/historie_skin.htm [cit. 2010-07-10].
16. Hooligans. [on line]. Dostupné z: <http://www.hooligans.cz/>. [cit. 2010-07-10].
17. Hooligans fotbal. [on line]. Dostupné z: <http://hooligans-fotbal.blogspot.com/2008/06/2-fotbalov-chulignstv-v-anglii.html> [cit. 2010-07-05].
18. Hooligans fotbal. <<http://hooligans-fotbal.blogspot.com/2008/06/4-fotbalov-chulignstv-v-esk-republice.html>> [05.07.10].
19. KING, M. Hoolifan, 30 let násilí, nakladatelství Plachý Zdeněk, 2005. ISBN 80-903556-1-7.
20. KUBÁŇ, D. *Fotbalové tragédie: Hillsborough*. [on line]. 02.02.2007 [cit. 2010-07-10]. Dostupné z: <http://www.eurofotbal.cz/clanky/fotbalove-tragedie-hillsborough-32057/>.
21. LE BON, G. *Psychologie davu*. Kra, 1994. ISBN 80-901527-8-3.
22. MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M. *Fotbalové chuligáni*. Centrum strategických studií Brno 2004. ISBN 80-903333-0-3.
23. MOŠNA, D. *Přehled fotbalové legislativy z hlediska anglického a českého práva*. <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/kriminalistika/2004/0403/mosna_info.html>. [10.07.10].
24. Metodický pokyn ČMFS č. 14/2008, *postup rozhodčího při výtržnostech obecnstva*, v platném znění. [on line]. Dostupné z:
<http://nv.fotbal.cz/scripts/detail.php?id=19698&tmplid=1292> [cit. 2010-07-10].
25. NIKL, J., VOLOVECKÝ, P. *Divácké násilí*, Policejní akademie ČR v Praze, Praha 2007. ISBN 978-80-7251-249-2.
26. Police Act 1996 [on line]. Dostupné z:
http://www.opsi.gov.uk/acts/acts1996/ukpga_19960016_en_1. [cit. 2010-07-10].
27. Public Order Act 1986. [on line]. Dostupné z:
http://www.opsi.gov.uk/RevisedStatutes/Acts/ukpga/1986/cukpga_19860064_en_10 [cit. 2010-07-10].

28. SAIVER, F. MF Dnes, Bál jsem se, že ohluchnu, říká oběť fotbalových chuligánů [on line]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/bal-jsem-se-ze-ohluchnu-rika-obet-fotbalovych-chuliganu-pig-/domaci.asp?c=A090318_074848_domaci_abr. [cit. 2010-07-10].
29. SLEPIČKA, P. *Sportovní diváctví: rozbor negativních jevů na stadionech: prevence proti diváckým výstřelkům*. Praha, Olympia 1990. ISBN 80-7033-012-0.
30. Sporting Events (Control of Alcohol) Act 1985
<http://www.opsi.gov.uk/RevisedStatutes/Acts/ukpga/1985/cukpga_19850057_en_1>. [10.07.10].
31. SYROVÁTKA, T., POKORNÝ, J. MF Dnes Fotbalové kluby násilí na stadionech ignorují a tolerují, říká kriminalista. [on line]. Dostupné z: http://fotbal.idnes.cz/fotbalove-kluby-nasili-toleruji-rika-kriminalista-f8j-/fotbal.asp?c=A090326_133641_fotbal_min. [cit. 2010-07-10].
32. Trest - domácí vězení. [on line]. Dostupné z: <http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?j=33&o=23&k=5272&d=310186> . [cit. 2010-07-10].
33. Violent Crime Reduction Act 2006. [on line]. Dostupné z: http://www.opsi.gov.uk/acts/acts2006/ukpga_20060038_en_1. [cit. 2010-07-10].
34. Zákon č. 200/1990 Sb., *o přestupcích*, v platném znění.
35. Zákon č. 40/2009 Sb., *trestní zákoník*, v platném znění.
36. Zákon č. 273/2008 Sb., *o Policii České republiky*, v platném znění.
37. Zákon č. 128/2000 Sb., *o obcích*, v platném znění.
38. Zákon č. 131/2000 Sb., *o hlavním městě Praze*, v platném znění.
39. Životopis Justinián I. URL <<http://www.panovnici.cz/justinian-I>> [15.05.10]

8. KLÍČOVÁ SLOVA

divácké násilí

dav

agrese

agresivita

vandalismus

subkultura

rowdies

hooligans

9. PŘÍLOHY

Příloha č. 1 – obrázky 1-3.

Obrázek 1

Obrázek 2

Obrázek 3

Příloha č. 2

Zákon .č. 131/2000 Sb, o hlavním městě Praze

§ 44

(1) Zastupitelstvo hlavního města Prahy může v mezích samostatné působnosti hlavního města Prahy vydávat obecně závazné vyhlášky.

(2) Rada hlavního města Prahy může v přenesené působnosti hlavního města Prahy vydávat na základě a v mezích zákona nařízení hlavního města Prahy, je-li k tomu zákonem zmocněna nebo jsou-li k tomu zvláštními zákony zmocněny obce, kraje nebo okresní úřady.

(3) Povinnosti může hlavní město Praha ukládat v samostatné působnosti jen obecně závaznou vyhláškou

- k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku; zejména lze stanovit, které činnosti, jež by mohly narušit veřejný pořádek v hlavním městě Praze nebo by mohly být v rozporu s dobrými mravy anebo z důvodu ochrany**
- a) **bezpečnosti, zdraví a majetku, lze vykonávat pouze na místech a v čase obecně závaznou vyhláškou určených, popřípadě stanovit, že na určitých veřejně přístupných místech v hlavním městě Praze jsou takové činnosti zakázány,**
pro pořádání, průběh a ukončení veřejnosti přístupných sportovních a kulturních
  - b) podniků, včetně tanečních zábav a diskoték, stanovením závazných podmínek v rozsahu nezbytném k zajištění veřejného pořádku,
k zajištění udržování čistoty na ulicích a jiných veřejných prostranstvích, k ochraně
  - c) životního prostředí, zeleně v zástavbě a ostatní veřejné zeleně¹³⁾ (dále jen "veřejná zeleň") a k užívání zařízení hlavního města Prahy nebo městské části,
  - d) stanoví-li tak zvláštní zákon.

§ 72

(1) Primátor hlavního města Prahy je z výkonu své funkce odpovědný zastupitelstvu hlavního města Prahy.

(2) Primátor hlavního města Prahy zastupuje hlavní město Prahu navenek. Úkony, které vyžadují schválení zastupitelstva hlavního města Prahy nebo rady hlavního města Prahy, může primátor provést jen po jejich předchozím schválení, jinak jsou tyto úkony neplatné od samého počátku.

(3) Primátor hlavního města Prahy

- a) spolu s náměstkem primátora hlavního města Prahy podepisuje právní předpisy hlavního města Prahy,
po předchozím souhlasu ministra vnitra jmenuje a odvolává ředitele Magistrátu
- b) hlavního města Prahy; jmenování nebo odvolání ředitele Magistrátu hlavního města Prahy bez předchozího souhlasu ministra vnitra je neplatné,
- c) ukládá úkoly řediteli Magistrátu hlavního města Prahy,
- d) stanoví podle zvláštních právních předpisů plat řediteli Magistrátu hlavního města Prahy,
- e) odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření hlavního města Prahy,
- f) zabezpečuje plnění úkolů obrany, úkolů spojených s mobilizačními přípravami státu a civilní ochrany na území hlavního města Prahy,
- g) vykonává funkci přednosta okresního úřadu, pokud zákon nestanoví jinak,
- h) může po projednání s příslušným ústředním správním úřadem svěřit komisi výkon přenesené působnosti v určitých věcech,
- i) vykonává další úkoly v samostatné působnosti, pokud jsou mu uloženy zastupitelstvem hlavního města Prahy nebo pokud tak stanoví zákon.

(4) Primátor hlavního města Prahy svolává a zpravidla řídí zasedání zastupitelstva hlavního města Prahy a rady hlavního města Prahy, podepisuje spolu s ověřovateli a zapisovatelem zápis z jednání zastupitelstva hlavního města Prahy a zápis z jednání rady hlavního města Prahy.

(5) Primátor hlavního města Prahy je oprávněn požádat Policii České republiky o spolupráci při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku. Policie České republiky je povinna požadovanou spolupráci poskytnout, pokud jí v tom nebrání jiné zákony.

Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích

§ 103

(1) Starosta zastupuje obec navenek. Úkony, které vyžadují schválení zastupitelstva obce, popřípadě rady obce, může starosta provést jen po jejich předchozím schválení, jinak jsou tyto právní úkony od počátku neplatné.

(2) Starostu a místostarostu (místostarosty) volí do funkcí zastupitelstvo obce z řad svých členů. Starosta a místostarosta musí být občanem České republiky. Za výkon své funkce odpovídají zastupitelstvu obce.

(3) Starosta jmenuje a odvolává se souhlasem přednosta okresního úřadu tajemníka obecního úřadu a stanoví jeho plat podle zvláštních předpisů;³³⁾ bez souhlasu přednosta okresního úřadu je jmenování a odvolání tajemníka obecního úřadu neplatné.

(4) Nestanoví-li zastupitelstvo obce jinak, starosta

- a) odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok (§ 42),

- plní úkoly zaměstnavatele podle zvláštních předpisů, uzavírá a ukončuje pracovní poměr se zaměstnanci obce a stanoví jim plat podle zvláštních předpisů, ³³⁾ pokud není v obci tajemník obecního úřadu; vedoucí odboru jmenuje, odvolává a stanoví jim plat, jen není-li zřízena rada obce,
- b) může po projednání s okresním úřadem svěřit komisi výkon přenesené působnosti v určitých věcech,
- c) **může požadovat po Policii České republiky spolupráci při zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku,**
- d) odpovídá za informování veřejnosti o činnosti obce, ³⁴⁾
- e) zabezpečuje výkon přenesené působnosti v obcích, kde není tajemník obecního úřadu,
- f) plní další úkoly stanovené tímto zákonem a zvláštními zákony.
- g)

(5) Starosta svolává a zpravidla řídí zasedání zastupitelstva obce a rady obce, podepisuje spolu s ověřovateli zápis z jednání zastupitelstva obce a zápis z jednání rady obce.

Příloha č. 3

Zákon č. 200/1990 Sb, o přestupcích

Ochranná opatření

§ 16

Ochrannými opatřeními jsou:

- a) omezující opatření,
- b) zabránění věci.

§ 17

(1) Omezující opatření spočívá v zákazu navštěvovat určená veřejně přístupná místa a místnosti, v nichž se podávají alkoholické nápoje nebo se konají veřejné tělovýchovné, sportovní nebo kulturní podniky. Lze je uložit pachateli přestupku na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi (§ 30), přestupku proti veřejnému pořádku (§ 47 a 48) a přestupku proti občanskému soužití (§ 49).

(2) Omezující opatření musí být přiměřené povaze a závažnosti spáchaného přestupku; lze je uložit jen spolu se sankcí a nejdéle na dobu jednoho roku.

§30 Přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi

(1) Přestupku se dopustí ten, kdo

- a) prodá, podá nebo jinak umožní požití alkoholického nápoje osobě zjevně ovlivněné alkoholickým nápojem nebo jinou návykovou látkou, osobě mladší osmnácti let, osobě, o níž lze mít pochybnost, zda splňuje podmínku věku, nebo osobě o níž ví, že bude vykonávat zaměstnání nebo jinou činnost, při níž by mohla ohrozit zdraví lidí nebo poškodit majetek,
- b) neoprávněně prodá, podá nebo jinak umožní druhé osobě škodlivé užívání jiné návykové látky než jsou omamné látky, psychotropní látky a alkohol,
- c) se nepodrobí opatření postihujícímu nadměrné požívání alkoholických nápojů nebo užívání jiných návykových látek,

- d) úmyslně vyrobí líh nebo destilát bez povolení anebo úmyslně líh nebo destilát bez povolení vyrobený přechovává nebo uvádí do oběhu,
- e) úmyslně umožňuje požívání alkoholických nápojů nebo užívání jiných návykových látek než látek omamných a psychotropních osobě mladší osmnácti let, ohrožuje-li tím její tělesný nebo mravní vývoj,
- f) umožní neoprávněné požívání omamných a psychotropních látek osobě mladší osmnácti let, nejde-li o čin přísněji trestný,
- g) požije alkoholický nápoj nebo užije jinou návykovou látku, ačkoliv ví, že bude vykonávat zaměstnání nebo jinou činnost, při níž by mohl ohrozit zdraví lidí nebo poškodit majetek,
- h) po požití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky vykonává činnost uvedenou v písmenu g),
- ch) ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodil požitím alkoholického nápoje nebo užitím jiné návykové látky, vykonává činnost uvedenou v písmenu g),
- i) odepře se podrobit vyšetření, zda není ovlivněn alkoholem nebo jinou návykovou látkou, k němuž byl vyzván podle zvláštního právního předpisu¹⁰),
- j) neoprávněně přechovává v malém množství pro svoji potřebu omamnou nebo psychotropní látku,
- k) neoprávněně pěstuje pro vlastní potřebu v malém množství rostlinu nebo houbu obsahující omamnou nebo psychotropní látku,
- l) prodá jednotlivé cigarety nebo neuzavřené jednotkové balení cigaret,
- m) kouří na místech zákonem zakázaných,
- n) prodá výrobek podobný tabákovému výrobku, tabákové potřebě ve formě potravinářského výrobku nebo hračky, a nebo podobný alkoholickému nápoji ve formě hračky,
- o) prodá tabákový výrobek, tabákovou potřebu nebo alkoholický nápoj v zařízení nebo na akcích určených osobám mladším 18 let,
- p) prodá, podá nebo jinak umožní užití tabákového výrobku osobě mladší 18 let nebo neodepře jejich prodej fyzické osobě, o níž lze mít pochybnost, že splňuje podmínku věku.

(2) Za přešupek podle odstavee 1 písm. a) až d) lze uložít pokutu do 3 000 Kč, za přešupek podle odstavee 1 písm. e) a f) pokutu do 5 000 Kč a zákaz činnosti do 1 roku, za přešupek podle odstavee 1 písm. g) až i) pokutu od 25 000 Kč do 50 000 Kč a zákaz činnosti od 1 do 2 let a za přešupek podle odstavee 1 písm. j) a k) pokutu do 15 000 Kč.

(3) Sankci za přešupek uvedeý v odstavei 1 písm. g) až i) lze snížit pod stanovenou hranici jen tehdy, že byl prokázán dechovou zkouškou nebo lékařským vyšetřením obsah alkoholu v krvi v množství pod 0,5 promile a současně nebylo užito žádné jiné návykové látky.

Přestupky proti veřejnému pořádku

§ 47

(1) Přestupku se dopustí ten, kdo

a) neuposlechnu výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci,

b) poruší noční klid,

c) vzbudí veřejné pohoršení,

d) znečistí veřejné prostranství, veřejně přístupný objekt nebo veřejně prospěšné zařízení anebo zanedbá povinnost úklidu veřejného prostranství,

e) úmyslně zničí, poškodí, znečistí nebo neoprávněně odstraní, zamění, pozmění, zakryje nebo přemístí turistickou značku nebo jiné orientační označení,

f) poruší podmínky uložené na ochranu veřejného pořádku při konání veřejných tělovýchovných, sportovních nebo kulturních podniků anebo v místech určených k rekreaci nebo turistice,

g) poškodí nebo neoprávněně zabere veřejné prostranství, veřejně přístupný objekt nebo veřejně prospěšné zařízení,

h) neoprávněně založí skládku nebo odkládá odpadky nebo odpady mimo vyhrazená místa.

(2) Za přešupek podle odstavee 1 písm. a) až c) lze uložít pokutu do 5000 Kč, za přešupek podle odstavee 1 písm. d) pokutu do 20 000 Kč, za přešupek podle odstavee 1 písm. e) a f) pokutu do 3000 Kč a za přešupek podle odstavee 1 písm. g) a h) pokutu do 50 000 Kč.

§ 48

Přestupkem proti veřejnému pořádku je porušení i jiných povinností, než které jsou uvedeny v § 47, jestliže jsou stanoveny zvláštními právními předpisy. Za takový přestupek lze uložit pokutu do 3 000 Kč.

§ 49 Přestupky proti občanskému soužití

(1) Přestupku se dopustí ten, kdo

- a) jinému ublíží na cti tím, že ho urazí nebo vydá v posměch,
- b) jinému z nedbalosti ublíží na zdraví,
- c) úmyslně naruší občanské soužití vyhrožováním újmou na zdraví, drobným ublížením na zdraví, nepravdivým obviněním z přestupku, schválnostmi nebo jiným hrubým jednáním,
- d) omezuje nebo znemožňuje příslušníku národnostní menšiny výkon práv příslušníků národnostních menšin,
- e) působí jinému újmu pro jeho příslušnost k národnostní menšině nebo pro jeho etnický původ, pro jeho rasu, barvu pleti, pohlaví, sexuální orientaci, jazyk, víru nebo náboženství, pro jeho politické nebo jiné smýšlení, členství nebo činnost v politických stranách nebo politických hnutích, odborových organizacích nebo jiných sdruženích, pro jeho sociální původ, majetek, rod, zdravotní stav anebo pro jeho stav manželský nebo rodinný.

(2) Za přestupek podle odstavce 1 písm. a) lze uložit pokutu do 5 000 Kč a za přestupek podle odstavce 1 písm. b) až e) pokutu do 20 000 Kč.

§ 50 Přestupky proti majetku

(1) Přestupku se dopustí ten, kdo

- a) úmyslně způsobí škodu na cizím majetku krádeží, zpronevěrou, podvodem nebo zničením či poškozením věci z takového majetku, nebo se o takové jednání pokusí,

b) úmyslně neoprávněně užívá cizí majetek nebo si присvojí cizí věc nálezem nebo jinak bez přivolení oprávněné osoby,

c) úmyslně ukryje nebo na sebe nebo jiného převede věc, která byla získána přestupkem spáchaným jinou osobou, nebo to, co za takovou věc bylo opatřeno.

(2) Za přestupek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do 15 000 Kč.

Součinnost

§ 58

(1) Státní orgány, orgány Policie České republiky (dále jen "orgány policie") a obce oznamují příslušným správním orgánům přestupky, o nichž se dozví, nejsou-li samy příslušny k jejich projednávání. V oznámení uvedou zejména, který přestupek je ve skutku spatřován, důkazní prostředky, které jsou jim známy a které prokazují, že jde o přestupek a že byl spáchán určitou osobou.

(2) Oznamuje-li přestupky příslušným správním orgánům orgán policie a jedná-li se o přestupky

a) proti veřejnému pořádku,

b) proti občanskému soužití, nasvědčují-li okolnosti tomu, že v jejich důsledku došlo k ublížení na zdraví,

c) proti majetku,

d) proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu,

e) proti pořádku ve státní správě, spáchané na úseku státní správy v působnosti Policie České republiky,

f) uvedené v § 29 odst. 1 písm. ch), § 30 odst. 1 písm. d) až j) a § 35 odst. 1 písm. f), učiní orgán policie nezbytná šetření ke zjištění osoby podezřelé ze spáchání přestupku a k zajištění důkazních prostředků nezbytných pro pozdější dokazování před správním orgánem. O zjištěných skutečnostech sepíše orgán policie úřední záznam, který přiloží k oznámení. Oznámení učiní orgán policie nejpozději do třiceti dnů ode dne, kdy se o přestupku dozví.

(3) Orgán policie

a) věc odevzdá příslušnému orgánu, jde-li o jednání mající znaky přestupku, které se projednává podle zvláštních předpisů,³⁾ nebo jde-li o jiný správní delikt než přestupek anebo nasvědčují-li skutečnosti, že jde o trestný čin,

b) věc odloží, není-li dáno podezření z přestupku nebo nelze-li přestupek projednat, anebo nezjistí-li do jednoho měsíce ode dne, kdy se o přestupku dozvěděl, skutečnosti odůvodňující podezření, že jej spáchala určitá osoba; pominou-li důvody odložení, věc oznámí, není-li na místě věc vyřídit jinak.

(4) Dozví-li se orgán policie o přestupku od občana, vyrozumí jej na jeho žádost do třiceti dnů o provedených opatřeních.

§ 59

Státní orgány a orgány policie provedou bez zbytečného odkladu na žádost správního orgánu úkony potřebné k prověřování oznámení o přestupcích, k projednávání přestupků a k výkonu rozhodnutí. Státní orgán nebo orgán policie žádost neprodleně vrátí, není-li k provedení požadovaných úkonů příslušný.

Příloha č. 4

Zákon o policii – 273/2008 Sb.

§ 14 Policie při plnění svých úkolů spolupracuje s ozbrojenými silami, bezpečnostními sbory a dalšími orgány veřejné správy, jakož i s právníckými a fyzickými osobami.

§ 15 V rámci spolupráce policie zejména upozorňuje orgány a osoby uvedené v § 14 na skutečnosti, které se dotýkají jejich činnosti a mohou vést k ohrožení nebo porušení vnitřního pořádku a bezpečnosti, pokud tento zákon nebo jiný právní předpis nestanoví jinak.

§ 16 Spolupráce s obcemi

(1) Útvar policie určený policejním prezidentem může uzavřít písemnou koordinační dohodu s obcí nebo městskou částí hlavního města Prahy za účelem stanovení společného postupu při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku.

(2) Místně příslušné krajské ředitelství může uzavřít písemnou koordinační dohodu s hlavním městem Prahou za účelem stanovení společného postupu při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku.

(3) Koordinační dohoda obsahuje zejména

- a) formy a nástroje nepřetržité koordinace obce a útvaru policie při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku v obci,
- b) úkoly obce a útvaru policie v oblasti předcházení protiprávním jednáním porušujícím veřejný pořádek v obci,
- c) úkoly obce a útvaru policie při porušení veřejného pořádku v obci,
- d) podíl obce a útvaru policie na zajištění plnění úkolů podle písmen b) a c),
- e) formy a nástroje hodnocení plnění úkolů podle písmen b) a c) a odstraňování případných zjištěných nedostatků,
- f) dobu, na kterou je uzavírána,

g) poskytování finančních prostředků.

§ 41 Vstup do živnostenské provozovny

(1) Policista je při plnění konkrétního úkolu policie oprávněn vstupovat v živnostenské provozovně do prostor, u kterých lze mít důvodně za to, že se v nich zdržují fyzické osoby, a to i po skončení prodejní nebo provozní doby. Tím není dotčena úprava vstupu do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek.

(2) Nelze-li jinak dosáhnout splnění konkrétního úkolu policie, je policista oprávněn za účelem vstupu do živnostenské provozovny tuto provozovnu otevřít nebo jiným způsobem si do ní zjednat přístup, v případě nutnosti i za použití síly.

§ 42 Zastavení a prohlídka dopravního prostředku

(1) Policista je oprávněn zastavit dopravní prostředek a provést jeho prohlídku,

- a) pronásleduje-li pachatele úmyslného trestného činu, nebo
- b) pátrá-li po pachateli úmyslného trestného činu nebo po věcech z takového trestného činu pocházejících anebo s takovým trestným činem souvisejících,

má-li důvodné podezření, že se v dopravním prostředku takový pachatel nebo věci nachází.

(2) Policista je oprávněn zastavit dopravní prostředek a provést jeho prohlídku, má-li důvodné podezření, že používáním dopravního prostředku, na dopravním prostředku nebo v souvislosti s dopravním prostředkem byl spáchán trestný čin.

(3) Policista je oprávněn zastavit dopravní prostředek a provést jeho prohlídku, pátrá-li po

- a) osobách hledaných, pohřešovaných nebo protiprávně se zdržujících na území České republiky,
- b) zbraních, střelivu, výbušninách, omamných a psychotropních látkách a jedech, nebo
- c) věcech pocházejících z trestné činnosti anebo souvisejících s trestnou činností,

má-li důvodné podezření, že se v dopravním prostředku taková osoba nebo věc nachází.

(4) Policista je oprávněn při zajišťování bezpečnosti prostředků veřejné hromadné dopravy před útoky na jejich provoz a na bezpečnost cestujících v těchto prostředcích provést prohlídku zavazadla, jakož i prostředku veřejné hromadné dopravy, za účelem zjištění, zda v nich není přepravována věc, která by mohla být použita k takovému útoku. Obdobně je oprávněn provést prohlídku osoby za účelem zjištění, zda takovou věc nepřepravuje.

(5) Policista je oprávněn při zajišťování bezpečnosti prostředků veřejné hromadné dopravy a při zajišťování veřejného pořádku a bezpečnosti v těchto prostředcích k

- a) bezplatné přepravě těmito prostředky,
- b) bezplatnému používání telekomunikačních zařízení instalovaných v těchto prostředcích.

(6) Policista je oprávněn za účelem provedení prohlídky dopravního prostředku otevřít nebo jiným způsobem si do něj zjednat přístup, v případě nutnosti i za použití síly.

§ 26 Zajištění osoby

(1) Policista je oprávněn zajistit osobu, která

- a) svým jednáním bezprostředně ohrožuje svůj život, život nebo zdraví jiných osob anebo majetek,
- b) v budově útvaru policie úmyslně znečišťuje nebo poškozují majetek anebo slovně

- uráží policistu nebo jinou osobu,
- c) má být předvedena podle jiného právního předpisu⁶⁾,
utekla z výkonu trestu odnětí svobody, z výkonu ochranného léčení, ústavní výchovy, předběžného opatření nebo ochranné výchovy anebo ze zabezpečovací detence,
  - e) při předvedení kladla odpor nebo se pokusila o útěk,
  - f) byla přistižena při jednání, které má znaky správního deliktu, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci,
  - g) není trestně odpovědná a byla přistižena při jednání, které má znaky trestného činu, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci, nebo
  - h) je nezletilá, je-li to nezbytné pro její navrácení do rodičovské nebo jiné obdobné péče jejímu zákonnému zástupci.

(2) Policista po pominutí důvodu zajištění osobu neprodleně propustí, nestanoví-li tento zákon jinak. Je-li pro to právní důvod, předá osobu příslušnému orgánu nebo zařízení pro výkon ochranného opatření.

(3) Zajištění může trvat nejdéle 24 hodin od okamžiku omezení osobní svobody.

(4) Zajistí-li policista osobu nezletilou nebo osobu, která není trestně odpovědná, je povinen informovat o této skutečnosti neprodleně jejího zákonného zástupce nebo školské anebo výchovné zařízení, ze kterého osoba utekla, nebo jiné obdobné zařízení, ve kterém je tato osoba umístěna na základě rozhodnutí soudu anebo na základě souhlasu zákonných zástupců⁷⁾. Zákonný zástupce nebo uvedené zařízení jsou povinni bez zbytečného odkladu zajistit odvoz této osoby z útvaru, v němž je osoba zajištěna. Zajistí-li policie výjimečně převezení osoby sama, má tato osoba nebo její zákonný zástupce povinnost uhradit náklady převozu. Policie zajištěnou osobu, která utekla z výkonu ústavní výchovy, ochranné výchovy nebo předběžného opatření, převezve na

nejbližší záchytné pracoviště diagnostického ústavu, pokud není školské zařízení, z něhož osoba utekla, blíže než toto záchytné pracoviště.

(5) O zajištění sepíše policista úřední záznam.

Příloha č. 5

Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník

§ 228 Poškození cizí věci

(1) Kdo zničí, poškodí nebo učiní neupotřebitelnou cizí věc, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

(2) Stejně bude potrestán, kdo poškodí cizí věc tím, že ji postříká, pomaluje či popíše barvou nebo jinou látkou.

(3) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 na věci svědka, znalce nebo tlumočnicka pro výkon jejich povinnosti,
- b) spáchá-li takový čin na věci jiného pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání,
- c) spáchá-li takový čin na věci, která požívá ochrany podle jiného právního předpisu, nebo
- d) způsobí-li takovým činem značnou škodu.

(4) Odnětím svobody na dvě léta až šest let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 škodu velkého rozsahu.

§ 358 Výtržnictví

(1) Kdo se dopustí veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném hrubé neslušnosti nebo výtržnosti zejména tím, že napadne jiného, hanobí hrob, historickou nebo kulturní památku, anebo hrubým způsobem ruší přípravu nebo průběh organizovaného

sportovního utkání, shromáždění nebo obřadu lidí, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

(2) Odnětím svobody až na tři léta bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1

- a) opětovně, nebo
- b) jako člen organizované skupiny.

§ 145 Těžké ublížení na zdraví

(1) Kdo jinému úmyslně způsobí těžkou újmu na zdraví, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až deset let.

(2) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1

- a) na dvou nebo více osobách,
- b) na těhotné ženě,
- c) na dítěti mladším čtrnácti let,
- d) na svědkovi, znalci nebo tlumočnickovi v souvislosti s výkonem jejich povinnosti, na zdravotnickém pracovníkovi při výkonu zdravotnického zaměstnání nebo
- e) povolání, nebo na jiném, který plnil svoji obdobnou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona, na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině,
- f) národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání,
- g) opětovně, nebo
- h) ze zavrženíhodné pohnutky.

(3) Odnětím svobody na osm až patnáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt.

(4) Příprava je trestná.

§ 146 Ublížení na zdraví

(1) Kdo jinému úmyslně ublíží na zdraví, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1

- a) na těhotné ženě,
- b) na dítěti mladším čtrnácti let,
- c) na svědkovi, znalci nebo tlumočnickovi v souvislosti s výkonem jejich povinnosti, na zdravotnickém pracovníkovi při výkonu zdravotnického zaměstnání nebo
- d) povolání, nebo na jiném, který plnil svoji obdobnou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona, nebo na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině,
- e) národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání.

(3) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví.

(4) Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt.

§ 147 Těžké ublížení na zdraví z nedbalosti

(1) Kdo jinému z nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 proto, že porušil důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona.

(3) Kdo z nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob proto, že hrubě porušil zákony o ochraně životního prostředí nebo zákony o bezpečnosti práce nebo dopravy anebo hygienické zákony, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až osm let.

§ 148 Ublížení na zdraví z nedbalosti

(1) Kdo jinému z nedbalosti ublíží na zdraví tím, že poruší důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti.

(2) Kdo z nedbalosti způsobí ublížení na zdraví nejméně dvou osob proto, že hrubě porušil zákony o ochraně životního prostředí nebo zákony o bezpečnosti práce nebo dopravy anebo hygienické zákony, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta.

§ 158 Rvačka

(1) Kdo úmyslně ohrozí život nebo zdraví jiného tím, že se zúčastní rvačky, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, je-li při činu uvedeném v odstavci 1 jinému způsobena těžká újma na zdraví.

(3) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, je-li při činu uvedeném v odstavci 1 jinému způsobena smrt.

§ 352 Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci

(1) Kdo skupině obyvatelů vyhrožuje usmrcením, ublížením na zdraví nebo způsobením škody velkého rozsahu, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Kdo užije násilí proti skupině obyvatelů nebo jednotlivci nebo jim vyhrožuje usmrcením, ublížením na zdraví nebo způsobením škody velkého rozsahu pro jejich skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že jsou skutečně nebo domněle bez vyznání, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.

(3) Stejně jako v odstavci 2 bude potrestán, kdo se spolčí nebo srotí ke spáchání takového činu.

§ 355 Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob

(1) Kdo veřejně hanobí

- a) některý národ, jeho jazyk, některou rasu nebo etnickou skupinu, nebo skupinu osob pro jejich skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické
- b) skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že jsou skutečně nebo domněle bez vyznání,

bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

(2) Odnětím svobody až na tři léta bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1

- a) nejméně se dvěma osobami, nebo

- b) tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem.

§ 403 Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka

(1) Kdo založí, podporuje nebo propaguje hnutí, které prokazatelně směřuje k potlačení práv a svobod člověka, nebo hlásá rasovou, etnickou, národnostní, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let.

(2) Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným podobně účinným způsobem,
- b) spáchá-li takový čin jako člen organizované skupiny,
- c) spáchá-li takový čin jako voják, nebo
- d) spáchá-li takový čin za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.

(3) Příprava je trestná.

§ 60 Domácí vězení

(1) Soud může uložit trest domácího vězení až na dvě léta, odsuzuje-li pachatele přečinu, jestliže

vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného přečinu a osobě a poměrům pachatele,

- a) lze mít důvodně za to, že postačí uložení tohoto trestu, a to popřípadě i vedle jiného trestu, a

- b) pachatel dá písemný slib, že se ve stanovené době bude zdržovat v obydlí na určené adrese.

(2) Jako samostatný trest může být trest domácího vězení uložen, jestliže vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného přečinu a osobě a poměrům pachatele uložení jiného trestu není třeba.

(3) Nestanoví-li soud v rozsudku jinak, trest domácího vězení spočívá v povinnosti odsouzeného zdržovat se v určeném obydlí ve dnech pracovního klidu a pracovního volna po celý den a v ostatních dnech v době od 20.00 hodin do 05.00 hodin, nebrání-li mu v tom důležité důvody, zejména výkon zaměstnání nebo povolání nebo poskytnutí zdravotní péče ve zdravotnickém zařízení v důsledku jeho onemocnění; zdravotnické zařízení je povinno na vyžádání orgánu činného v trestním řízení mu tuto skutečnost sdělit. Soud může odsouzenému povolit navštěvování pravidelných bohoslužeb nebo náboženských shromáždění i ve dnech pracovního klidu a pracovního volna.

(4) Soud může uložit pachateli na dobu výkonu tohoto trestu přiměřená omezení nebo přiměřené povinnosti uvedené v § 48 odst. 4 směřující k tomu, aby vedl řádný život; zpravidla mu též uloží, aby podle svých sil nahradil škodu, kterou trestným činem způsobil.

(5) Jde-li o pachatele ve věku blízkém věku mladistvých, může soud v zájmu využití výchovného působení rodiny, školy a dalších subjektů uložit, a to samostatně nebo vedle přiměřených omezení a přiměřených povinností uvedených v § 48 odst. 4, též některá z výchovných opatření uvedených v zákoně o soudnictví ve věcech mládeže za obdobného užití podmínek stanovených pro mladistvé.

§ 76 Zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce

(1) Soud může uložit trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce až na deset let, dopustil-li se pachatel úmyslného trestného činu v souvislosti s návštěvou takové akce.

(2) Jako samostatný trest může být trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce uložen, jestliže vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného přečinu a osobě a poměrům pachatele uložení jiného trestu není třeba.

(3) Trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce spočívá v tom, že se odsouzenému po dobu výkonu tohoto trestu zakazuje účast na stanovených sportovních, kulturních a jiných společenských akcích.

§ 77 Výkon trestu zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce

(1) Odsouzený je při výkonu trestu zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce povinen spolupracovat s probačním úředníkem způsobem, který mu stanoví, zejména postupovat podle stanoveného probačního plánu, vykonávat stanovené programy sociálního výcviku a převýchovy, programy psychologického poradenství, a považuje-li to probační úředník za potřebné, dostavovat se podle jeho pokynů v období bezprostředně souvisejícím s konáním zakázané akce k určenému útvaru Policie České republiky.

(2) Do doby výkonu trestu zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce se doba výkonu trestu odnětí svobody nezapočítává.

Příloha č. 6

**Dohoda
mezi
Českomoravským fotbalovým svazem a Policií České republiky**

Policie České republiky - Policejní prezidium ČR

kontaktní adresa: Praha 7, Strojnická 27,

zastoupená policejním prezidentem brig. gen. Mgr. Oldřichem Martinů

(dále jen „policie“)

a

Českomoravský fotbalový svaz, o. s.

sídlo: Praha 1, Kozí 7,

zastoupený předsedou svazu panem Ing. Pavlem Mokrým

(dále jen „**svaz**“)

uzavírají tuto dohodu

Čl. 1

Předmět dohody

Předmětem této dohody (dále jen „dohoda“) je v souladu s rezolucí Evropské rady č. 2002/C-22/01, ve znění novely Evropské rady č. 2006/C-322/01 vymezení některých zásad a forem činnosti a spolupráce při konání mezinárodních fotbalových utkání a utkání v rámci svazu. Dohoda upravuje zejména spolupráci policie a svazu, požadavky na stavebně technické vybavení stadionů první fotbalové ligy a druhé fotbalové ligy a na zajištění bezpečnostních standardů, spolupráci pořadatelských služeb klubů a policie, výcvik a činnost pořadatelské služby klubů a společné mediální politiky.

Čl. 2

Činnost vlastníka sportovního zařízení a delegáta svazu

(1) Vlastník sportovního zařízení má zejména povinnost dát podnět hlavnímu rozhodčímu k přerušení zápasu, pokud dojde k závažnému porušení návštěvního řádu stadionu a bezpečnost osob nebo majetku je závažným způsobem ohrožena (např. dále dochází k používání zábavní pyrotechniky a

dýmovic, ke vhazování předmětů na hrací plochu, k neoprávněnému vstupu osoby na hrací plochu, k vzájemnému napadání osob) a přes veškerá opatření učiněná hlavním pořadatelem zápasu nedojde k obnovení pokojného stavu.

(2) Delegát svazu má zejména povinnost

- a) dát podnět hlavnímu rozhodčímu k pokračování v zápasu až poté, co velitel policejního zákroku sdělí, že zákrok byl ukončen,
- b) podílet se na přípravě klidného průběhu fotbalového zápasu a na vyhodnocení účinnosti přijatých bezpečnostních opatření v rámci celé sportovní akce,
- c) nedoporučit konání fotbalového zápasu na stadionech, které nesplňují požadavky na technické vybavení stadionu.

Čl. 3

Činnost svazu a fotbalových klubů

Svaz a fotbalové kluby nejpozději do 1. července 2009 zajistí

- a) vybudování řídicí místnosti s odpovídajícím výhledem na divácké sektory stadionu pro štáb velitele opatření a bezpečnostního pracovníka fotbalového klubu; tyto prostory vybaví monitory pro záznam a vyhodnocování kamerového systému s výstupem zpracovaného materiálu pro další činnost orgánů činných v trestním řízení a technickým zařízením umožňujícím využití místního rozhlasového zařízení k přímému oslovení přítomných diváků, a to všech nebo jen v určitých prostorách,
- b) infrastrukturu stadionu tak, aby v případě potřeby došlo k účinnému oddělení fanoušků obou klubů jak u vstupů, tak na samotném stadionu; při použití pevných překážek zabezpečí jejich odolnost proti tlaku,
- c) bezpečnostní kamerový systém k monitorování a záznamu všech diváckých sektorů a jeho napojení do řídicí místnosti s možností jeho ovládnutí z těchto prostor tak, aby kamery umožňovaly záznam všech incidentů a určení jejich původců,
- d) v prostorách fotbalového stadionu lékařskou stanicí první pomoci s dostatečným zdravotnickým vybavením, není-li první pomoc na stadionu zajišťována vozidly zdravotnické služby,
- e) pravidelnou údržbu stadionu a opravu nebo odstranění všech uvolněných a poškozených částí jeho zařízení, odstranění veškerého odpadu nebo předmětů, které by mohly být použity k vrhání, či jako zbraň,
- f) zabezpečení vnějších obvodových stran stadionu plotem, zdí nebo jiným podobným zařízením, které zabraňuje jakémukoliv nekontrolovanému vniknutí osob a vnášení předmětů nebo nebezpečných látek do prostoru stadionu,

- g) dostatečný počet turniketů pro plynulou kontrolu diváků při vstupu do prostorů stadionu,
- h) na stadionu dostatečný počet nouzových východů, které nemohou zároveň sloužit jako vstupy, a které poskytují dostatečné bezpečnostní záruky v případě evakuace osob ven ze stadionu nebo na hrací plochu,
- i) viditelné umístění návštevnického řádu při vstupech, případně jeho hlavních částí,
- j) stadion a jeho základní části tak, že budou splňovat nezbytné požadavky stanovené požárními předpisy a požadavky na odolnost a konstrukční stabilitu,
- k) vybavení stadionu nezbytnými nápisy a piktogramy, které dovedou diváky spolehlivě jak do sektoru, pro který mají vstupenku, tak i k nouzovým východům v případě potřeby rychlého vyklizení stadionu,
- l) dodržování maximální bezpečné kapacity počtu diváků v každém sektoru stadionu,
- m) před každým zápasem provedení bezpečnostní prohlídky stadionu a prostor souvisejících s jeho provozem, s možností ověřit platnost revizních zpráv elektrických a elektronických zařízení, plynových zařízení a statického posouzení tribun,
- n) dodržování nezbytných požadavků stanovených požárními předpisy a požadavky na odolnost a konstrukční stabilitu stadionu,
- o) vyčlenění vhodných prostor a souvisejícího zázemí pro orgány činné v trestním řízení nebo pro správní orgány (mobilní trest), dále potom prostory pro osoby omezené na osobní svobodě pořadatelskou službou a tyto prostory vybaví sociálním zařízením,
- p) vymezení parkovacího místa pro příjezd zasahující jednotky policie a zajistí jim vstupy na stadion, zejména do jeho rizikových částí (sektory vlahkonošů),
- q) v případě přítomnosti policie na stadionu, kterou si vyžádá vlastník sportovního zařízení, vyčlení pro policejní jednotku místnost se sociálním zázemím.

Čl. 4

Zásady spolupráce pořadatelské služby a policie

(1) Policie a pořadatelská služba při plnění svých úkolů vzájemně spolupracují, poskytují si nezbytnou pomoc v rámci svých oprávnění a povinností.

(2) Bezpečnostní pracovník klubu je začleněn do štábu velitele opatření.

(3) Policie předává průběžně před zápasem a v jeho průběhu bezpečnostnímu pracovníkovi klubu informace a předkládá mu požadavky potřebné pro předcházení a řešení diváckého násilí pořadatelskou službou.

(4) V případě přípravy k zákroku a v průběhu jeho provádění bezpečnostní pracovník klubu zajistí činnost pořadatelské služby dle požadavků velitele štábu opatření.

(5) Při zápasech, které byly vyhodnoceny jako rizikové, se předpokládá užší forma spolupráce policie a pořadatelské služby při ochraně veřejného pořádku, ochraně zdraví a majetku; forma spolupráce bude konkretizována v místních ujednáních.

Čl. 5

Výcvik a činnosti pořadatelské služby

Svaz a fotbalové kluby zajistí, aby hlavní pořadatel zápasu byl povinen

- a) určit v rámci všech stadionů bezpečnostního pracovníka, který bude průběžně zajišťovat kontakt fotbalového klubu s policií a bude vybaven potřebnými rozhodovacími pravomocemi,
- b) zajistit pořadatelskou službu v potřebném počtu a kvalitě podle kategorie zápasu či rozpisu příslušné soutěže, a to tak, aby byla funkční od doby soustředování diváků až do doby jejich odchodu ze stadionu; k tomu stanovit začátek a ukončení činnosti pořadatelské služby a osoby odpovědné za zajištění klidu a pořádku v jednotlivých sektorech stadionu,
- c) dbát pokynů hlavního rozhodčího a delegáta svazu a zajistit, aby činnost pořadatelské služby probíhala v souladu s předpisy svazu, které upravují
  1. vpouštění diváků do prostor stadionu a způsob nepřetržitého dohledu nad nimi,
  2. provádění bezpečnostních prohlídek stadionu před zápasem a po jeho ukončení či přerušení, neučiní-li tak v souvislosti s plněním svých úkolů policie,
  3. poskytování všech informací divákům, které potřebují ohledně organizace, infrastruktury a integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“),
  4. provádění kontrol dodržování zákazu vnášení nebezpečných předmětů nebo nebezpečných látek, zejména při vstupu na stadion,
  5. kontrolu dodržování základních předpisů zamezování vstupu veřejnosti do zakázaných prostor,
  6. pomoc divákům při hladkém, snadném a bezpečném vstupu na stadion a při odchodu z něj,

7. poskytování informací policii, které se týkají narušení veřejného pořádku diváky, či přípravy k tomuto narušení,
  8. provádění všech nezbytných opatření v době před zásahem policie nebo dalších složek IZS,
  9. účinné předcházení všem situacím, které by mohly ohrozit veřejný pořádek,
  10. kontroly dodržování zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zejména pak ustanovení o zákazu prodávat nebo podávat alkoholické nápoje, anebo jinak umožňovat jejich podávání při sportovních podnicích,
  11. kontrolu podávání nápojů v plastových nebo papírových obalech,
- d) provádět před zahájením jarního kola a podzimního kola fotbalové ligy pravidelné proškolení všech členů pořadatelského sboru se zaměřením na
1. organizování a bezpečnostní postupy týkající se fotbalových zápasů,
  2. příslušné právní předpisy a interní akty řízení svazu a fotbalových klubů,
  3. komunikační techniku,
  4. pozorovací a identifikační techniku,
  5. postupy při provádění vstupních kontrol,
  6. přístupy k řešení konfliktních situací,
  7. první pomoc a požární ochranu,
  8. postupy při evakuaci stadionů,
  9. spolupráci s IZS, zejména pak s policií,
  10. výcvikový kurs základních prvků sebeobrany,
- e) za účasti zástupce policie provádět před každým rizikovým zápasem instruktáž všech členů pořadatelské služby s cílem poskytnutí nezbytných informací o zvláštních okolnostech rizikového zápasu a o způsobech spolupráce a komunikace s ostatními zúčastněnými subjekty,
- f) zajistit, že pořadatelský sbor před vlastním zápasem a v době celého jeho průběhu
1. nevpustí do prostor stadionu osobu, která se neprokáže platnou vstupenkou nebo je zjevně pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky,
  2. nevpustí do prostor stadionu osobu, které má u sebe alkoholický nápoj, předmět zábavní pyrotechniky, dýmovnici nebo jiný předmět, který by

- mohl být použit jako zbraň; o osobě, které měla u sebe zbraň nebo zábavní pyrotechniku vyrozumí policii,
3. provádí účinná opatření směřující k prevenci diváckého násilí vhodným rozmístováním a konáním svých členů,
  4. ihned zasahuje proti všem osobám, které poruší návštěvní řád stadionu a účinně je vyloučí z další divácké účasti na daném zápasu,
  5. v případě páchání trestného činu či přestupku zadrží podezřelou osobu a neprodleně ji předá policii, které poskytne účinnou spolupráci a pomoc k opatření nezbytných důkazů,
- g) zajistit povinnost pracovníků pořadatelské služby být viditelně označeni reflexní vestou se zřetelně rozpoznatelným identifikovatelným číslem jako pořadatel po celou dobu opatření.

Čl. 6 **Činnost policie**

(1) Policie nenahrazuje pořadatelskou službu.

(2) Policie zajistí při rizikových zápasech první fotbalové ligy, při mezinárodních fotbalových zápasech a ve výjimečných případech i při jiných rizikových zápasech účast policisty pozorovatele (spottera). Tento policista se prokazuje pořadatelské službě případně příslušným služebním funkcionářům kartou s označením „Delegát“. Pořadatel musí těmto policistům umožnit volný průchod do všech veřejných prostor stadionu tak, aby mohli plnit služební úkoly.

(3) Velitel opatření je v kontaktu s hlavním pořadatelem.

(4) Mimo stadiony policie zajišťuje ochranu veřejného pořádku a bezpečnost osob a majetku při příchodu a rozchodu diváků v souvislosti s konáním fotbalového utkání.

(5) Pokud policie zjistí při provádění opatření pachatele přestupku nebo trestného činu, poskytne fotbalovému klubu podklady pro uplatnění nároku na náhradu škody od těchto osob, pokud jimi byly klubu způsobeny.

Čl. 7 **Spolupráce s dalšími subjekty**

Svaz zabezpečí, aby fotbalové kluby zajistily

- a) na zápasech s předpokládanou velkou návštěvou nebo s očekávanou účastí nedisciplinovaných diváků (rizikových fanoušků) vyžádání účasti zástupce obce ve štábu velitele opatření, který se bude podílet na přípravě klidného průběhu fotbalového zápasu a na společném vyhodnocení celé sportovní akce,
- b) vyžádání spolupráce obecní (městské) policie, k zajištění klidu a pořádku při pořádání fotbalových zápasů.

Čl. 8

Zásady společné mediální politiky svazu, fotbalových klubů a policie

(1) V přípravném a prováděcím období a v období po ukončení zápasu bude dodržována zásada společné mediální politiky všech zúčastněných subjektů tak, aby byla objektivní, věcná, pružná a vylučovala zbytečné rozpory.

(2) Cílem společné mediální politiky je poskytovat informace o bezpečnosti, informovat veřejnost o policejních opatřeních a o krocích, které svaz a policie podniknou v případě projevů diváckého násilí, s cílem odradit diváky od protiprávního jednání s tím, že toto jednání se nevyplácí.

(3) Společná mediální politika bude prováděna tak, aby posilovala prvek důvěry v organizátory fotbalových zápasů, v policii a v jejich opatření, s důrazem na účinnost jejich kontrolní činnosti, a u veřejnosti posílila pocit bezpečí a přiměla potencionální výtržníky k potlačení jejich tendence k projevům diváckého násilí. Mediální politika bude zaměřena i na kritiku diváků dopouštějících se protiprávního jednání.

Čl. 9

Zápasy českého národního mužstva nebo českých fotbalových klubů hrané v zahraničí

(1) Při organizaci zápasů budou obě strany využívat usnesení rezoluce Evropské Rady č. 2006/C-322/01.

(2) Svaz a kluby budou předávat relevantní informace k zápasům neprodleně a výhradně národnímu fotbalovému informačnímu středisku¹⁾ (CZ-S.I.S.) úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia České republiky.

(3) V případě vyhodnocení potřeby přítomnosti policistů pozorovatelů (spotterů) na bezpečnostním opatření v zahraničí v souvislosti se zápasem českého národního týmu nebo klubu, zajistí svaz nebo klub jejich dopravu, pokud se obě strany nedohodnou jinak; jejich účast si svaz nebo klub vyžádá cestou národního fotbalového informačního střediska (CZ-S.I.S.) úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia České republiky.

---

¹⁾ Rozhodnutí Rady ze dne 25. dubna 2002 o bezpečnosti v souvislosti s fotbalovými zápasy mezinárodního rozměru (2002/348/SVV).

Čl. 10
Závěrečná ustanovení

(1) Při mezinárodních utkáních a rizikových utkáních v rámci svazu uzavírají zainteresované subjekty místní ujednání o spolupráci s konkretizací úkolů, nasazených sil a prostředků a zabezpečení vyhodnocení prováděných opatření.

(2) Strany dohody dále prohlašují, že vhodnou formou a bez zbytečného prodlení seznámí s obsahem této dohody všechny své organizační články a pracovníky zainteresované na jejím plnění.

(3) Dohodou není dotčena možnost uzavírat místní ujednání mezi krajskými ředitelstvími policie a fotbalovými kluby tak, aby byla zajištěna pružná přizpůsobivost opatření s ohledem na rozdílné podmínky v jednotlivých krajích.

(4) Veškerá činnost policie bude prováděna v souladu s oprávněními policie, jejích útvarů nebo policistů podle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky a v souladu s dalšími právními předpisy upravujícími její činnost.

(5) Tato dohoda je uzavírána na dobu neurčitou a může být písemně vypovězena, přičemž výpovědní lhůta činí šest měsíců ode dne doručení výpovědi druhé straně; strana vypovídající dohodu vždy uvede důvody, které jí k tomu vedly.

(6) Tato dohoda může být měněna a doplňována jen formou písemných číslovaných dodatků.

(7) Tato dohoda se vyhotovuje ve čtyřech výtiscích, z nichž každá strana obdrží po dvou.

(8) Tato dohoda ruší Organizační ujednání mezi Českomoravským fotbalovým svazem a Policií České republiky uzavřené dne 14. března 2005.

(9) Strany této dohody prohlašují, že se touto dohodou budou řídit počínaje dnem jejího podepsání s tím, že po skončení příslušného soutěžního ročníku bude vzájemná spolupráce vyhodnocena.

V Praze dne:

V Praze dne:

Za svaz:

Za policii:

Ing. Pavel Mokřý
předseda

---

brig. gen. Mgr. Oldřich Martinů
policejní prezident

DOTAZNÍK

Dobrý den,

jmenuji se Jana Lohonková a jsem studentkou Jihočeské univerzity, Zdravotně sociální fakulty obor Civilní nouzová připravenost. Tématem mé diplomové práce je „Divácké násilí“. Jedná se o problematiku násilí páchaného sportovními fanoušky.

Chtěla bych Vás požádat o laskavé vyplnění krátkého dotazníku, který, prosím, vložte do přiložené obálky a zanechte na sekretariátu Vašeho organizačního článku.

Dotazník je zcela anonymní. Za jeho vyplnění Vám předem děkuji.

1. Pohlaví: muž žena

2. Věk: 19–25 25–31 31–37 37 - 43 43 a více

3. Nejvyšší dosažené vzdělání:

středoškolské s maturitou

vysokoškolské

4. Co je to divácké násilí?

- a) násilí páchané na divácích
- b) neslušné chování a výtržnosti fanoušků (diváků) během sportovních utkání
- c) násilí, na které se dívají lidé

5. S jakým sportem je divácké násilí spojováno nejčastěji?

- a) hokej
- b) fotbal
- c) basketbal
- d) jiný .....

6. Byl/a jste někdy svědkem diváckého násilí, kde? (Ize vybrat více odpovědí)

- a) ano – během sportovního utkání, na fotbalovém stadionu, přihlížející
- b) ano – po sportovním utkání mimo stadion, přihlížející
- c) ano – jinak (prosím, doplňte jak) .....
- d) ne

7. Jaké bylo chování tzv. fanoušků, jehož jste byl/a svědkem? (lze vybrat více odpovědí)

- a) nadávky a urážky na stranu hráčů, rozhodčích či mezi fanoušky soupeřících týmů
  - b) vzájemné napadání mezi fanoušky
  - c) demolování zařízení (rozbíjení, pálení) či vyhazování věcí na plochu
  - d) napadání ostatních diváků
  - e) potyčky a výtržnictví mimo stadion
  - f) jiné .....
- (uved'te jaké)*

8. Jaké věkové hranice jsou, dle Vašeho názoru, lidé dopouštějící se diváckého násilí?

- a) 10-15
- b) 15-18
- c) 18-25
- d) 25-30
- e) 30 a více

9. Podle Vás, fanouškové jakých sportů a klubů jsou neproblémovější?

sport .....

(uved'te jaký)

klub .....

(uved'te jaký)

10. Se kterými opatřeními prováděnými u diváků před vstupem na stadion v rámci zvyšování bezpečnosti při sportovních utkáních byste souhlasil/a? (je možné vybrat i více odpovědí)

- a) prohlídka tašek, batohů (zda není nesena zbraň, pyrotechnika apod.)
- b) prohlídka oblečení (zda není nesena zbraň, pyrotechnika apod.)
- c) dechová zkouška, s tím spojené nevpouštění osoby na stadion, pokud bude podnapilá
- d) zákaz nošení vlastních lahví s tekutinami a s alkoholem na stadion
- e) prodej vstupenek na utkání oproti jménu kupujícího

11. Opatření uvedená v písm. a) – e) , jsou opatření navrhovaná „Evropskou úmluvou o diváckém násilí a neslušném chování při sportovních událostech, hlavně během

fotbalových zápasů“ a měly by být prováděny fotbalovými kluby a pořadateli. Která opatření byste nepodstoupil/a a z jakého důvodu? (je možné vybrat i více odpovědí)

- a) prohlídka tašek, batohů (zda není nesena zbraň, pyrotechnika apod.) .....
- b) prohlídka oblečení (zda není nesena zbraň, pyrotechnika apod.).....
- c) dechová zkouška, s tím spojené nevpustění osoby na stadion, pokud bude podnapilá .....
- d) zákaz nošení na stadion vlastních lahví s tekutinami a s alkoholem .....
- e) prodej vstupenek na utkání oproti jménu kupujícího .....

12. Souhlasíte s tím, aby kluby měly zavedenou evidenci „výtržníků“ a tuto využívaly před jednotlivými utkáními a měly oprávnění rozhodnout o nevpustění „výtržníka“ na stadion?

- a) ano
- b) ne

13. Jsou, dle Vašeho názoru, kontroly diváků před vstupem na stadion oprávněné?

- a) ano
- b) ne

14. Jste pravidelným návštěvníkem fotbalových utkání?

- a) ano
- b) ne

15. Zajištění bezpečnosti na stadionech by mělo být povinností hlavně:

- a) pořadatele utkání – klubu
- b) vlastníka stadionu
- c) Policie ČR
- d) státu

16) Jaký je Váš názor na divácké násilí?

- a) souhlasím s tím, jakým způsobem fanoušci podporují svůj tým, fandění musí být viditelné a nezapomenutelné, bohužel se občas stane i to, že něco rozbijí

- b) toto nemá se sportem a s fanděním nic společného, jde jen o zviditelnění se jedinců, kteří na sebe chtějí upozornit za každou cenu
- c) fotbal je pro takovýto druh fanoušků jen záminka pro to, aby se mohli poprat
- d) toto chování mi nevadí, nezajímám se o to
- e) jiný názor.....

17) Je, podle Vás, současná legislativa České republiky dostačující k řešení diváckého násilí?

- a) ano,
- b) ano, ale plně se nevyužívá
- c) ne
- d) ne, tresty neodpovídají vážnosti problému
- e) nevím

Metodický pokyn č.14/2008 ze dne 11.dubna 2008

Postup rozhodčího při výtržnostech obecnstva

Na našich hřištích nestále přibývá případů hrubě nesportovních projevů obecnstva, projevů výtržnictví, vulgárního a rasistického chování a části i násilnosti. Z toho důvodu aktualizovala Pravidlová komise ČMFS tento metodický pokyn, který má sjednotit postup rozhodčích při řešení uvedených jevů.

V Pravidlech fotbalu (pravidlo 5) je stanoveno, že rozhodčí má právo utkání nezahájit nebo ho předčasně ukončit mj. pro hrubě nesportovní projevy obecnstva. Dojde-li tedy v průběhu utkání k hrubým urážkám nebo vyhrožování ze strany obecnstva, ke vzhazování předmětů do hřiště, k násilnostem mezi diváky nebo k ohrožení bezpečnosti členů družstev, musí rozhodčí ve spolupráci s kapitány družstev vyzvat prostřednictvím hlavního pořadatele (obvykle cestou hlasatele) diváky ke klidu, případně požádá hlavního pořadatele o zajištění viníků. Dojde-li k obdobným projevům i přes opakované výzvy, nebo je-li diváky vážně ohroženo zdraví účastníků utkání, rozhodčí utkání ukončí.

Jak postupovat v praxi?

Za hrubě nesportovní projevy diváků musí rozhodčí považovat každé jednání, které v sobě obsahuje prvky násilí nebo urážek, a které ohrožuje sportovní charakter utkání. Za modelový příklad takových projevů je nutno chápat házení různých předmětů, jež mohou přivodit něčí zranění (a to nejen na hrací plochu), nebo fyzické násilí na rozhodčích, členech družstva nebo mezi diváky.

U verbálních projevů obecnstva je někdy obtížné stanovit míru, která naplňuje povahu hrubého nesportovního chování; rozhodčí přitom musí postupovat s citem, ale kategoricky. Rozhodně není na místě alibismus, který rozhodčím často brání přijímat nepopulární opatření.

Jestliže rozhodčí v průběhu utkání usoudí, že nesportovní projevy diváků nebo počínání diváků je takového charakteru, že situace vyžaduje z jeho strany bezprostřední zásah, bude podle rozsahu a charakteru nepřístojností postupovat jedním z níže uvedených způsobů.

1. Hrubě nesportovní projevy obecnstva rušivě ovlivňují průběh utkání, ale bezpečnost hráčů nebo osob na lavičkách pro příslušníky družstev není přímo ohrožena

- a) **Jedná-li se o první případ**, přeruší rozhodčí hru a společně s kapitány obou družstev a odebere se ke středovému praporku poblíž laviček pro příslušníky družstev, kde požádá hlavního pořadatele o zjednání nápravy (obvykle formou vhodné relace hlasatele). *Hru rozhodčí znovu naváže až poté, co tato opatření přinesla viditelný efekt.* Pokud dříve, než rozhodčí přeruší hru, zareaguje sám hlasatel a formou hlasové relace vyzve diváky o zjednání nápravy, nepřerušuje rozhodčí hru, ale vyčká, zda hlasová relace měla účinek. Pokud poté dojde k opakování nesportovních projevů, přeruší již rozhodčí hru i v případě hlasové relace hlasatelem.
- b) **Dojde-li k opakování hrubě nesportovních projevů diváků**, přeruší rozhodčí hru, přivolá si kapitány obou družstev a oba asistenty a společně se odeberou ke středovému praporku, kde rozhodčí opětovně požádá hlavního pořadatele o zjednání nápravy (vč. přednesení další, tentokrát však „důraznější“ rozhlasové relace) s tím, že v případě dalšího opakování nesportovních projevů utkání ukončí. Tím, že se u středového praporku shromáždí všichni rozhodčí, se má „opticky“ zdůraznit odhodlání rozhodčího nekompromisně se vypořádat s uvedenými nesportovními projevy. K realizaci uvedených opatření přeruší rozhodčí utkání na dobu nezbytně nutnou dobu. Hru rozhodčí znovu naváže až poté, co a je evidentní, že zásah pořadatelské služby přinesl viditelný efekt.

- c) Dojde-li i přes výše uvedená opatření k dalším hrubě nespportovním projevům obecenstva, ukončí rozhodčí (písknutím!) utkání a za přítomnosti obou asistentů oznámí tuto skutečnost kapitánům družstev a opustí prostor hřiště; závěrečný pozdrav se v tomto případě neprovádí.

2. Hrubě nespportovní projevy obecenstva ohrožují bezpečnost a zdraví hráčů, nebo osob na lavičkách pro příslušníky družstev

Za ohrožení bezpečnosti a zdraví se např. považuje, je-li hráč nebo některý z jiných členů družstva sice zasažen předmětem vhozeným z hlediště, nebo je fyzicky napaden divákem, ale k vážnému ohrožení zdraví přítom nedošlo a rozhodčí je přesvědčen, že celková atmosféra umožňuje utkání dohrát.

- a) V prvním případě rozhodčí přeruší hru, přivolá k sobě asistenty a kapitány obou družstev, společně se odeberou ke středovému praporku, a tam rozhodčí požádá hlavního pořadatele o zjednání nápravy s tím, že v případě dalšího opakování utkání ihned ukončí.

Ke zjednání nápravy se doporučuje – s cílem zabránit další eskalaci nepřístojností – využít všech dostupných prostředků: rozhlasové relace, přesunu pořadatelů do míst incidentů apod.

- b) Opatření je nutno přijímat v součinnosti s dalšími bezpečnostními složkami (Policie ČR, příslušná Městská policie, najímané bezpečnostní agentury).
K realizaci uvedených opatření přeruší rozhodčí utkání na nezbytně nutnou dobu a hru rozhodčí znovu naváže až poté, co je evidentní, že zásah pořadatelské služby přinesl viditelný efekt.
- c) V případě dalších hrubě nespportovních projevů obecenstva ukončí rozhodčí okamžitě (písknutím!) utkání, za přítomnosti obou asistentů oznámí tuto skutečnost kapitánům družstev a opustí prostor hřiště; závěrečný pozdrav se v tomto případě neprovádí.

3. V důsledku hrubého nespportovního chování obecenstva dojde k vážnému ohrožení zdraví hráče, popřípadě jiné oprávněné osoby na lavičkách pro příslušníky družstev.

Jedná se o případy, kdy diváci vhozením předmětu nebo fyzickým útokem zraní nějakého hráče nebo jiného člena družstva a podle názoru rozhodčího již není možno utkání ve sportovní atmosféře dohrát.

Nelze jednoznačně a striktně nařídit, že rozhodčí musí při každém zranění hráče utkání automaticky ukončit, protože pravděpodobnost pokusů o zneužití takového postupu by určitě byla značná. Proto je na uvážení rozhodčího, zda další ohrožení zdraví účastníků utkání považuje za natolik vážné, že podle jeho názoru byly naplněny podmínky uvedené v bodech „e + f“ výkladu č.21 k pravidlu 5. Jestliže však takové situace nastanou, rozhodčí utkání ihned ukončí, a to i v případě, že v předchozím průběhu utkání nedošlo k „varování“ obecenstva.

Shodným způsobem bude rozhodčí postupovat rovněž v případě, že mimořádná situace (např. násilný incident) nastane v hledišti, a její vyřešení není podle názoru rozhodčího v silách pořadatelské služby.

Poznámka:

Pro rozhodčího je důležité umět odhadnout atmosféru, ve které může dojít k závažným incidentům, ale nemá váhat s použitím „varování“ již při prvním vážném náznaku takové možnosti. Předěje tak situaci, kdy zranění hráče ho donutí utkání předčasně ukončit, a pořadatel utkání se bude cítit poškozen tím, že nedostal prostor k zásahu, kterým by býval incidentu předejít.

4. Hrubé nesportovní chování obecnstva ohrožuje bezpečnost rozhodčího, jeho asistentů nebo čtvrtého rozhodčího

Zranění rozhodčího, jeho asistentů nebo čtvrtého rozhodčího v důsledku hrubého nesportovního chování obecnstva se ve smyslu pravidla 5 (články 19 a 20) považuje za inzultaci rozhodčího se všemi z toho vyplývajícími důsledky.

Platí tedy, že:

- a) V případě verbálních útoků (nadávky, vyhrožování a pod) a pokusů o napadení, které však ještě nejsou přímým fyzickým násilím, postupuje rozhodčí jako v bodě 1 tohoto metodického pokynu.
- b) Jakéhokoli zranění rozhodčího, jeho asistentů nebo čtvrtého rozhodčího se (bez ohledu na rozsah a následky zranění) považuje za inzultaci.

Poznámka:

Za inzultaci se však automaticky nepovažuje každý fyzický kontakt s rozhodčím, ale pouze ty situace, kdy kterýkoliv z delegovaných rozhodčích není z důvodů uvedených v čl. 20 pravidla V ať již pro fyzickou nebo psychickou indispozici schopen pokračovat ve výkonu své funkce.

Ustanovení doplňující a závěrečná

- c) V rámci uzavřených dohod mohou bezpečnost a pořádek na stadionech na výzvu pořadatele utkání zajišťovat i příslušné orgány Policie ČR a to v souladu s uzavřeným Organizačním ujednáním mezi ČMFS a Policií České republiky ze dne 14.3.2005 .
- d) Tento MP 14-2008 nahrazuje všechny dříve vydané MP k této problematice.

Pravidlová komise ČMFS

Praha 11.4.2008